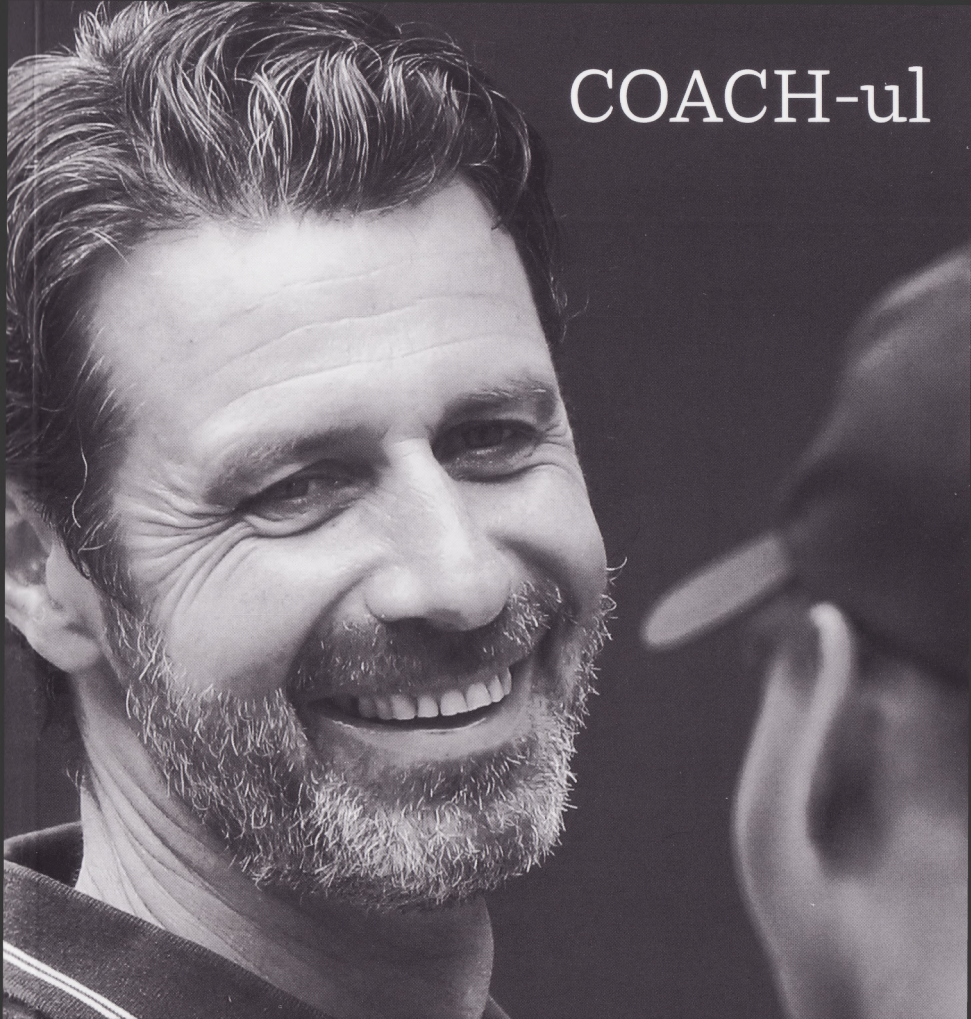

A black and white close-up portrait of Patrick Mouratoglou. He is a middle-aged man with dark, slightly graying hair and a full, graying beard. He is smiling broadly, showing his teeth. The background is dark and out of focus, with a hint of a tennis racket on the right side.

COACH-ul

PATRICK
MOURATOGLOU

*Patrick m-a ajutat
să redevin o mare campioană.*

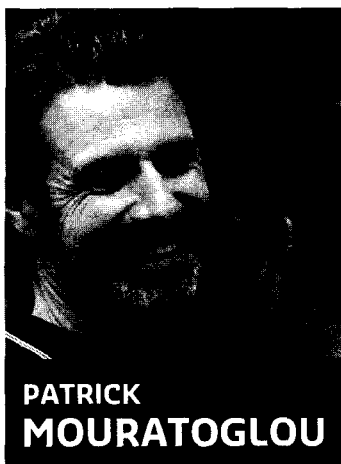
SERENA WILLIAMS

**VICTORIA
BOOKS**

PATRICK MOURATOGLOU

s-a născut în Franța, la Neuilly-sur-Seine, în 1970. Este antrenor de tenis și consultant sportiv de televiziune. În 1996, a fondat propria școală de tenis, Mouratoglou Tennis Academy.

COACH-ul

Traducere din franceză și note de
Valentin Protopopescu

**VICTORIA
BOOKS**

Titlul original al acestei cărți este:
Le Coach de Patrick Mouratoglou.

Copyright © Flammarion 2015

© Publica, 2017, pentru ediția în limba română.

Toate drepturile rezervate. Nicio parte din această carte nu poate fi reprodusă sau difuzată în orice formă sau prin orice mijloace, scris, foto sau video, exceptând cazul unor scurte citate sau recenzii, fără acordul scris din partea editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MOURATOGLOU, PATRICK

Coach-ul / Patrick Mouratoglou ; trad.: Valentin Protopopescu. - București :

Publica, 2017

ISBN 978-606-722-239-5

I. Protopopescu, Valentin (trad.)

159.9

VICTORIA BOOKS este un imprint al EDITURII PUBLICA.

EDITORI: Cătălin Muraru, Silviu Dragomir

DIRECTOR EXECUTIV: Bogdan Ungureanu

DESIGN: Alexe Popescu

REDACTOR: Roxana Măciuca

CORECTORI: Paula Rotaru, Elena Bițu

DTP: Max Gruenwald

CUPRINS

Cuvânt înainte	11
Prefață	17
1. În pană de inspirație	27
2. Wimbledonul meu	33
3. O copilărie haotică	39
4. Ziua în care am devenit antrenor	73
5. Ce înseamnă să fii coach?	87
6. Primele mele colaborări	99
7. Marcos, fiul meu de suflet	109
8. În circuit	121
9. Aravane sau coachingul extrem	151
10. Serena, aventura noastră	177
11. Australian Open 2015	207

12. Observații cu privire la tenisul francez	213
13. Ce vreau să obțin?	217
14. Ei au vorbit despre mine	221

„Atunci când realizezi ceva important, să știi că se vor ridica împotriva ta toți cei care au vrut să facă și ei același lucru, toți cei care au vrut să facă exact contrariul și majoritatea covârșitoare a celor care nu și-au propus să realizeze vreodată ceva.”

Confucius

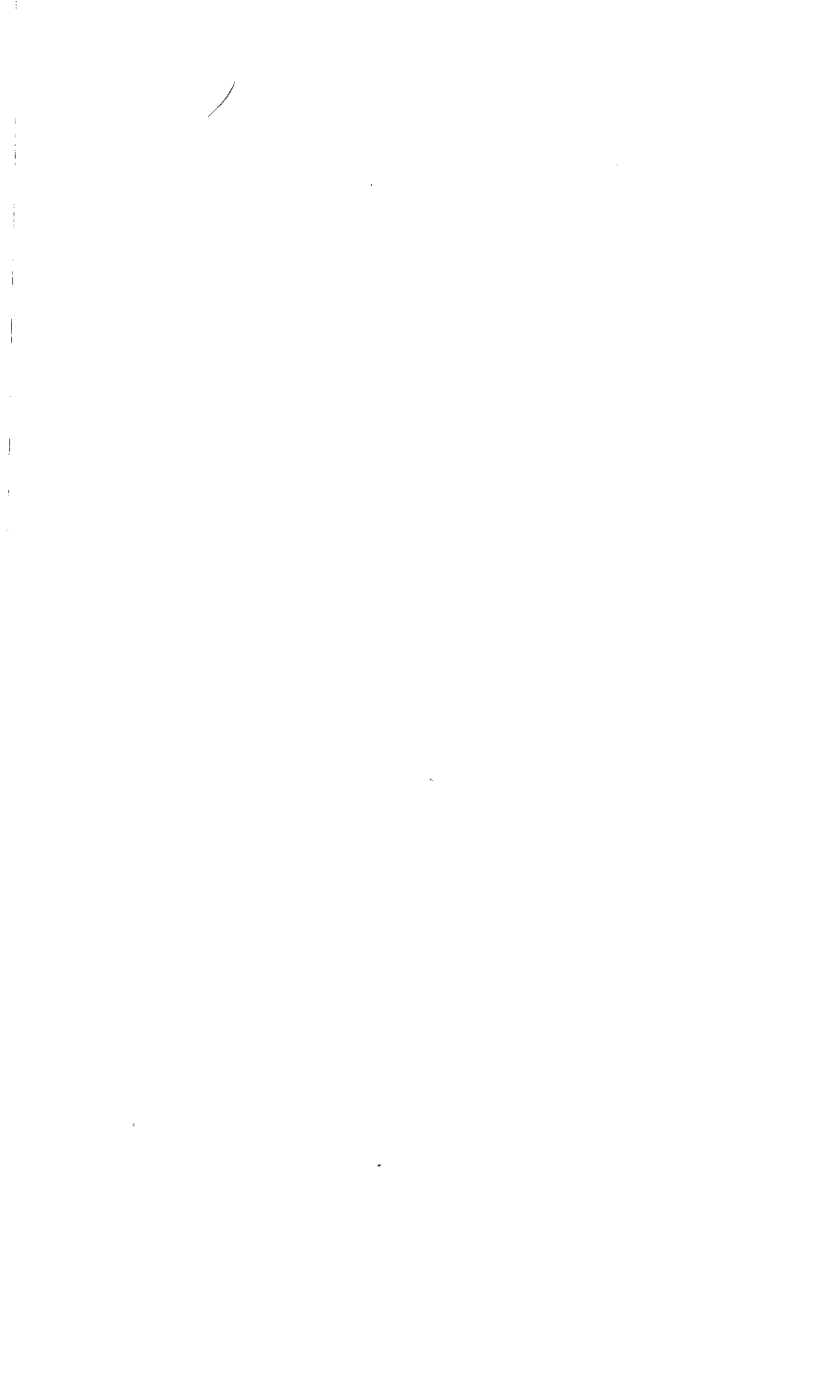
Fără părinții mei, aș fi fost
un altul.

Fără cei trei copii ai mei, un
pilon esențial mi-ar fi lipsit
în viață.

Fără cei care au îndrăznit să
creadă în mine, n-aș fi reușit
să duc nimic la bun sfârșit.

Fără cei care mi s-au ridicat
împotrivă, n-aș fi învățat
niciodată ce înseamnă lupta.

Fără cei care mi-au dăruit
iubirea lor, n-aș fi existat
vreodată.

Cuvânt înainte

Pentru mine, ediția 2015 a turneului de la Roland Garros a fost una extrem de zbuciumată. Am comentat meciurile din prima săptămână a chenzinei pariziene de la București, din studioul Eurosport, apoi partidele din cea de-a doua săptămână, chiar din cabinele TV de pe Philippe Chatrier. Stres mult, condiții tehnice mai precare decât acasă, spațiu de lucru meschin, fără aer condiționat etc. Neavând calculator în minusculea cabină de la Roland Garros, eram obligat să-mi lucrez acasă informațiile din fișe și să le printez la Centrul de Presă. Terminam seara târziu comentariul live, apoi dimineața până la prânz îmi elaboram documentația. De Paris nu m-am bucurat în cinci zile decât un ceas, răstimp în care m-am plimbat pe la Nôtre-Dame, pe Boul' Mich, trecând grăbit pe la Sainte-Chapelle și Cluny și cam atât. În rest, n-am avut timp decât de turneu.

Cu o singură excepție. Fiind un fanatic al cărților, am profitat de acel ceas de promenadă melancolică

și m-am aventurat nu mai mult de 30 de minute în librăria-anticariat Gibert Joseph, vizavi de Cluny. Am scotocit la rafturile *Occasions*, dar și la secțiunea de noutăți sportive. Știam că pe la jumătatea lui mai apăruse autobiografia lui Patrick Mouratoglou, *Le Coach*, la Editura Arthaud de la Paris. Deși volumul era scump, 20 de euro, n-am stat nicio secundă pe gânduri. Am înhățat cartea, am îndesat-o în rucsac și m-am grăbit să prind primul metrou către linia C a rețelei feroviare RER din Paris, cu gândul să schimb apoi încă o dată pe linia 10, spre Boulogne-Porte-de-Saint-Cloud. Aveam treabă la Roland Garros. Urma semifinala de simplu a tabloului feminin, întâlnirea dintre Serena Williams și Timea Bacsinsky, meciul pe care trebuia să-l comentez.

Întâlnirea a fost urâtă și bizară. Campioana americană a jucat accidentată, se deplasa mișcându-se greu. Și totuși, după un prim set câștigat de Bacsinsky, lidera în clasamentul WTA a găsit resurse să-și impună jocul extrem de sincopat în fața unei elvețience parcă paralizate la gândul că o poate învinge pe celebra Serena. După terminarea partidei, pe îngustul culoar exterior de la etajul al treilea al turnului sediului televiziunii de pe Chatrier, am ieșit la o cafea cu Virginia Ruzici, Adrian Marcu, Radu Antofi, Luminița Paul, Cristi Petre și un tehnician francez foarte simpatic, pe nume Philippe. Tăceam, obosit, răsfoind cartea lui Mouratoglou, și-i ascultam pe ceilalți vorbind, când Lumi Paul mă fixează cu o privire întrebătoare. Îi spun câte ceva despre cartea abia răsfoită, iar ea, mustăcînd a glumă, îmi zice direct: „Păi, ai putea s-o traduci, nu?”.

De aceea, la un an și jumătate de la acel episod, mare mi-a fost bucuria când am avut șansa de a tălmăci *Le Coach* ca urmare a invitației formulate de

Bogdan Ungureanu și Cătălin Muraru, cele două minți „reci” ale Editurii Publica din București.

Îl admiram pe Patrick Mouratoglou ca realizator TV la Eurosport, dar citindu-i și traducându-i cartea, am descoperit un personaj foarte complex, mare iubitor al tenisului, dar mai ales un tip care ilustrează fără echivoc formula anglo-saxonă *self-made man*. Cumva *a priori*, devenisem de câțiva ani încoace partizanul lui Patrick, pentru că mă enervaseră opiniile mai multor confrăți jurnaliști și ale unor oameni din lumea tenisului românesc despre acesta. Era mult dispreț, suficiență și speculație în acele judecăți de valoare efectuate complet orb, fără a-l cunoaște deloc pe antrenorul francez. „Băiat de bani-gata, ce s-ar fi făcut fără banii lui tăticu’, Serena l-a făcut mare, el n-a fost jucător” etc., cam așa se vorbea despre Mouratoglou în mediile specializate în tenis de la București.

Într-adevăr, Patrick ar fi putut avea o viață ușoară și comodă dacă ar fi acceptat să lucreze ca partener la firma tatălui său, una dintre cele mai importante din Franța în domeniul energiei regenerabile. Pasionat de tenis, frustrat că nu a reușit atunci când era copil să urmeze o carieră în sportul alb, el a ales tardiv, la maturitate, calea antrenoratului în academie. Proiectul i-a aparținut, la fel și materializarea sa, iar susținerea financiară necesară începutului a venit din partea tatălui. Nu a fost simplu, omul era din afara sistemului, nu fusese tenismen, nu înregistrase performanțe pe teren. Dar Patrick a învățat foarte mult de la australianul Bob Brett, primul lui mentor și partener la academie, apoi și-a construit singur o metodă de coaching, mergând pe calea grea și riscantă a autodidactului. El a descoperit, până la urmă, de unul singur care este diferența dintre a

fi antrenor și a fi *coach*, precum și beneficiile unei abordări psihologizante a antrenamentului și a pregătirii tenismenului.

În fond, pentru a înțelege corect performanța de tehnician reușită de Patrick Mouratoglou, e suficient să comparăm abordarea sa și cea propusă de Mats Wilander, colegul lui de la Eurosport. Suedezul, mare campion și fost lider mondial, dar antrenor sporadic și lipsit de viziune, are o expunere flamboiantă. Mats face metafizica tenisului, e inventiv și, uneori, chiar poet, vorbește mult și te strivește cu detalii, dar dă sentimentul că nu stăpânește magma de vorbe pe care o revarsă asupra telespectatorului. În schimb, Patrick, mare amator de statistică și un iubitor al cifrelor reci, propune o viziune clară, concisă, cantitativă, una care îți oferă o explicație edificatoare asupra raporturilor reale dintre forțele care stau să se înfrunte. Dacă Wilander te lasă cu un sentiment plăcut, dar ambiguu, Mouratoglou îți clarifică perspectiva. Sincer, în materie de analiză, îl prefer pe cel de-al doilea.

Dar, în cartea de față, una pentru a cărei eleganță stilistică autorul a apelat la trei jurnaliști, Laura Bilmann, Isabelle și Lisa Guérin, Patrick, deși face o reverență spiritului geometric și rigorii strategice, ne surprinde datorită unei sensibilități umane extraordinare. Deși îndrăgostit de armonia rece a cifrelor și fascinat de tenisul-procentaj, Patrick Mouratoglou mărturisește că relațiile cele mai profunde le-a stabilit cu sportivi temperamentali, ca Marcos Baghdatis, Grigor Dimitrov, Aravane Rezai, Yanina Wickmayer, Jérémy Chardy și Serena Williams. Legat de ei printr-o empatie de proporții, el i-a înțeles și le-a reclădit cariera și stilul plecând de la relațiile afective cu aceștia. Deși sever și riguros, cu un stil de

coaching bine organizat, Patrick are vulnerabilități sufletești impresionante, iar ponderea nefastă a acestora s-a văzut în eșecul din relația profesională cu Irena Pavlovic, Marcos Baghdatis, Anastasia Pavliucenkova, Aravane Rezai și Grigor Dimitrov. Forța lui vine însă din capacitatea de a integra nereușitele și de a pregăti condițiile viitorului succes.

Lecția cea mai puternică pe care ne-o predă antrenorul francez este aceea că din experiențele noastre trebuie să învățăm neîntrerupt. Un eșec nu bucură pe nimeni, dar concluzia extrasă din suferință poate fi transformată în premisa unei reușite ulterioare. Patrick subliniază ponderea deosebită pe care o au echilibrul mental și supramotivația în pregătirea triumfului sportiv. Maniera în care a reabilitat-o pe Serena Williams – depresivă, incapabilă să mai fie triumfătoare după treisprezece Grand Slamuri adjudecate – este pilduitoare pentru știința psihologică a lui Mouratoglou. Exemplele utilizate frecvent în carte dezvăluie o rară capacitate de a desluși originile dezastrului psihic și de a interveni asupra unor mecanisme inconștiente ce pot stimula renașterea într-o performanță.

Acesta este, de fapt, marele merit al antrenorului Patrick Mouratoglou: știind să lucreze cu mințile jucătorilor, el rafinează și amplifică potențialul de performanță. Optimist incurabil și antreprenor neobosit al sufletului omenesc, Patrick crede în șansa fiecăruia de a se autodepăși. E adevărul pe care cartea lui ne îndeamnă să nu-l uităm, anume că putem să fim mai buni decât ne-am obișnuit să credem.

Valentin Protopopescu

Prefață

În vara lui 2012, după ce câștigasem Charleston și Madrid și mă calificasem în semifinală la Roma, am preferat să mă retrag și să nu disput acest ultim meci*. După toate evenimentele, îmi stabilisem un singur obiectiv: să câștig Roland Garrosul, acest turneu care îmi rezista de un deceniu!

Nu m-am impus la Roland Garros decât o singură dată, în 2002**. În anii care au urmat victoriei, am încercat să mă pregătesc cât mai bine, urmând metode diferite de la an la an, doar că am eșuat de fiecare dată. Părea că această competiție mi se refuză cu totul, nereușind nici măcar să mă mai calific în finală.

La 30 de ani, „o vârstă avansată pentru o campioană la tenis”, iată că mă lansam în a n-a încercare de a triumfa la Roland Garros.

* La acea ediție a turneului de la Foro Italico, Serena Williams nu a mai disputat semifinala contra chinezoaicei Li Na, campioană cu un an în urmă la Roland Garros (n.t.).

** Prima victorie la Roland Garros obținută de Serena, când a înfruntat-o în finală pe sora ei mai mare, Venus Williams. Mezina s-a impus în două seturi, scor 7-5, 6-3 (n.t.).

Înainte de debutul turneului, m-am intersectat adeseori cu Patrick Mouratoglou; acest antrenor mă tulbura. Avea incredibila calitate de a-și determina elevii să progreseze, să depășească momentele cruciale, știind să-i conducă spre obținerea celui mai înalt nivel de joc.

Acum câțiva ani, la Sydney*, în Australia, o înfruntasem pe Aravane Rezaï, una dintre elevele sale, și doar Dumnezeu știe ce bătaie de cap mi-a dat acel meci. Pe parcursul jocului, ca să o pot învinge pe franțuzoaică, am fost obligată să fac apel la toate resursele de care dispuneam. De când Patrick începuse să se ocupe de ea, Aravane se apropiase foarte mult de Top 10.

Mi-am amintit și de Yanina Wickmayer, jucătoarea belgiană care, cu ajutorul lui Mouratoglou, reușise să se califice în semifinalele turneului de la US Open la scurt timp după ce începuse să colaboreze cu acesta.

Patrick părea să nu se teamă de nimic, era o persoană foarte plăcută, iar eu aveam mereu tendința să dau nas în nas cu el. De altfel, în 2012, ne-am intersectat adeseori pe aleile și terenurile de la Roland Garros. În dimineața meciului meu de debut, mai mult decât atât, l-am prevenit că, „în consens cu tradiția, trebuie să înfrunt o franțuzoaică chiar din primul tur!”**

* Meciul la care se referă Serena Williams a avut loc în 2010, s-a disputat în semifinală și a fost câștigat cu mare dificultate de campioana americană cu scorul de 3-6, 7-5, 6-4. Obosită în urma durei confruntări, Serena avea să fie dominată în finală în două manșe de rusoaica Elena Dementieva cu scorul de 6-3, 6-2 (n.t.).

** Act ratat semnificativ făcut de Serena Williams, căci jucătoarea americană, cel puțin până în 2012, nu întâlnise decât o singură dată o franțuzoaică în primul tur la Roland Garros! Este vorba despre meciul din 2001, câștigat ușor de Serena în fața reprezentantei gazdelor, Sarah Pitkowski. Tâlcul acestui act ratat are în vedere exact imensa dorință de a câștiga turneul și adversitatea foarte mare pe care o resimțea mezina Williams cât privește atmosfera, lentoarea suprafeței de joc și condițiile de pe Arena Philippe Chatrier. Se știe, e foarte greu să joci contra unui sportiv autohton pe cea mai mare arenă în primul tur în cadrul unui turneu de pe o suprafață dificilă, presiunea psihologică fiind enormă!

În acea zi, pe arena centrală Philippe Chatrier, trebuie să recunosc că am ratat complet partida. După acel eșec în fața lui Virginie Razzano, fusesem devastată. De altfel, am stat închisă trei zile în camera de hotel, tot întrebându-mă ce-mi rămânea de făcut pe viitor. În ciuda tuturor aparențelor, dădusem totul din mine pentru a câștiga, doar că, în plan mental, mă prăbușisem. Nu mă gândisem deloc că așa ceva era posibil. Și mă frământa cumplit gândul că de atâta vreme nu ajungeam să găsesc o soluție pentru a câștiga din nou acel afurisit de turneu parizian!

Iar atunci când am pierdut și în proba de dublu încă din primul tur, mi-a fost clar că aveam doar două variante: să mă întorc acasă în Statele Unite, dar această idee nu mă mulțumea câtuși de puțin, sau să mă pun serios pe treabă.

Am îndrăgit întotdeauna Franța, cultura și modul de viață al francezilor. Și, pentru că dispuneam de un apartament micuț la Paris și hotărâsem să mă întorc pe terenul de antrenament, am fost tentată să rămân acolo. Dar ce trebuia să fac în continuare? Exact într-o asemenea clipă de nehotărâre mi-a venit o idee. De ce să nu lucrez cu Patrick Mouratoglou? Așa că l-am căutat la academia lui de tenis, acolo unde am început să joc zilnic în compania a doi dintre *sparring-partners** care lucrau pentru acesta. Chiar din prima noastră zi de antrenament, fiind în mediul lui, antrenorul a adoptat un comportament diferit de cel cu care eram

Altfel, este adevărat, Serena s-a duelat de-a lungul anilor la *French Open* cu mai multe adversare din Franța, de la Mary Pierce la Amélie Mauresmo, Mathilde Johansson, Caroline Garcia și Alizé Lim, dar nu în primul tur (n.t.).

* În traducere liberă, parteneri de antrenament. Sensul este de a oferi tenismentului un efort de regularitate și intensitate optimal pentru loviturile de bază, precum și de a-l pune în acele situații ipotetice de joc în care este obligat să găsească rapid și creativ soluții. *Sparring-partners* se antrenează cu tenismenii și sunt secunzi ai antrenorului, ajutându-l să concretizeze la antrenament temele, inovațiile și schemele tactice (n.t.).

obișnuită. El s-a dovedit amabil, sensibil și deschis, mai puțin distant. Pe când mă însoțea pe teren, mi-am spus: „Uau! De ce să nu-mi dea sfaturi în continuare?” Voiam să înțeleg cum anume îi determină pe elevii săi să progreseze, ajutându-i să depășească acele dificultăți de care se loveau în mod obișnuit.

Nu o să uit niciodată această primă zi de antrenament împreună și ceea ce m-a mirat a fost faptul că nu mi-l amintesc rostind ceva. Patrick a păstrat permanent tăcerea. M-am îndreptat către el și i-am spus: „Dacă vrei să intervii, nu ezita. Sunt aici să învăț și sunt gata să ascult noile propuneri”.

Până în acel moment, câștigasem treisprezece titluri de Grand Slam, lucrând exclusiv cu părinții mei. În acel moment, nu mă interesa nimic altceva decât o soluție pentru a triumfa din nou în aceste competiții majore.

Nu-mi amintesc exact ce anume s-a întâmplat, nici ce mi-a răspuns Patrick, dar știu că mi-a plăcut enorm dialogul nostru. Aveam impresia că-l ascultam pe tata! El avea încredere în mine, nu se temea de nimic și era foarte motivat. Îi plăcea felul în care foloseam poziția deschisă de lovire* și nu ezita să mă încurajeze în acest sens. Până atunci nu auzisem decât opinii care îmi sugereau să procedez exact invers, îndemn pe care, firește, nu l-am urmat. Regăseam la Patrick același stil de coaching** pe care-l practica și tata, unul inovator, care mă făcea să am încredere în mine.

* Poziția deschisă se referă la maniera în care sunt așezate picioarele pe suprafața de joc. Ea presupune o axă deschisă, umerii perpendiculari pe fileu, avansarea bustului către plasă și orientarea execuției pe direcția înainte, toate fiind elemente ale unei atitudini de întâmpinare rapidă a mingii, semn al agresivității și al dorinței de a controla și a dicta schimbul. Totodată, poziția deschisă presupune și asumarea unui risc major, deoarece execuția trebuie să fie perfectă, astfel încât mingea să aterizeze în terenul advers. Altfel, forța și viteza de execuție sunt contrabalansate de imprecizie și eroare (n.t.).

** Termenul ca atare se referă atât la o metodă de dezvoltare personală și de psihoterapie, cât și la o anumită formulă de antrenorat în sportul de performanță. De pildă,

În ziua în care ar fi trebuit să mă întorc în Statele Unite, nu mi-am mai dorit să plec. Descoperisem un gen nou și revitalizant de antrenament. Tot ce voiam era să lucrez cu Patrick și să-i ascult sfaturile.

I-am propus să se ocupe de mine și în perioada de dinaintea turneului de la Wimbledon. Știam că pe-atunci lucra și cu alt jucător. Mi-a răspuns că trebuia să discute cu elevul său. O dată în plus, am apreciat franchețea și onestitatea lui Patrick Mouratoglou.

Eram atât de entuziasmată! Am vorbit cu mama, povestindu-i cât de mult îmi place să lucrez cu antrenorul francez, pentru că lucrurile se petreceau exact așa cum îmi doream. Voiam să-mi perfecționez jocul chiar dacă aveam 30 de ani, îmi doream asta pentru că eram ferm convinsă că-mi stă în putere. Cu o săptămână înainte de Wimbledon, lucram zilnic cu Patrick și cu tata.

Atunci când a început marele turneu londonez, mi-am câștigat meciurile, însă nu fără dificultate. Aveam destul de puțină încredere în mine, eram bolnavă, nu mă simțeam în apele mele. M-am calificat totuși în sferturile de finală la simplu și la dublu. Înainte de meci, Patrick mi-a spus: „Până acum am văzut o Serena mediocră. Vreau să o văd pe Serena cea grandioasă.

În tenis există tehnicieni care disociază între rolul antrenorului și cel al coach-ului. Potrivit lui Sever Dron, antrenorul predă, corijează și perfecționează abilitățile tehnice, loviturile de bază, schemele standard de joc. El este responsabil mai ales de formarea copiilor și a tinerilor jucători. Coach-ul este atât antrenor, dar mai ales strateg, tactician, consilier și psihoterapeut, fiind omul care șlefuește baza tehnică, condiția athletică și construcția mentală a elevului său, ajutându-l să facă alegerile cele mai potrivite pentru atingerea potențialului și realizarea performanței. De exemplu, Boris Becker nu-l mai poate învăța pe Djokovic cum să servească sau cum să joace voleul de apropiere, dar îi poate împărtăși din experiența lui de tenismen de gazon și de campion la Wimbledon, iar Nole are maturitatea și inteligența de a converti această experiență comunicată în elemente bune ce pot fi fructificate în partidă. Dar, pentru că în limba română în domeniul sportiv s-a încetățenit termenul de antrenor, am ales să traduc coach cu ajutorul acestui cuvânt, optând doar secvențial și doar atunci când contextul a cerut-o în mod specific pentru varianta engleză, respectiv pentru termenul coach (n.t.).

Nu mi-ai arătat-o încă. Am văzut-o la televizor, însă acum a venit clipa să o descopăr pe teren. Ai nevoie de ea ca să câștigi partida”. Avea perfectă dreptate. Mă dovedisem extrem de pasivă toată săptămâna, iar acum trebuia să o înfrunt pe deținătoarea trofeului*. Trebuia să mă conving că eram cea mai bună. Din acel moment, mi-am impus să cred asta, iar după aceea Patrick m-a ajutat întotdeauna s-o redescopăr pe adevărata Serena, marea campioană. În 2012, am câștigat turneul de la Wimbledon atât la simplu, cât și la dublu, am triumfat și la Jocurile Olimpice de la Londra în ambele probe, m-am impus în finala de simplu la US Open și am dominat și proba individuală a Turneului Campioanelor de la sfârșitul sezonului WTA. Foarte rapid am redevenit numărul unu mondial. Asta însemna că mă aflam sub tutela lui Patrick Mouratoglou. Omul care câștigă.

Patrick Mouratoglou este supranumit „Mastermind” și pot să vă garantez că această poreclă i se potrivește de minune.

În 2012, am simțit nevoia să schimb puțin mediul, să trăiesc altceva pentru a putea trece de la statutul de campioană la acela de legendă a sportului. Este exact ce m-a ghidat colaborarea cu Patrick să reușesc. În doi ani și jumătate de muncă împreună, am câștigat șase titluri de Grand Slam și un număr incredibil de mare de alte competiții**, între care și trei Turnee ale

* Campioana ediției anterioare, cehoaica Petra Kvitová, a fost nevoită să cedeze în două seturi, scor 6-3, 7-5. (n.t.).

** Într-adevăr, șirul de succese obținute de Serena Williams în alte competiții decât cele de Grand Slam și în Turnee ale Campioanelor este impresionantă: în 2012, a mai câștigat la Stanford; în 2013, s-a impus la Miami, Charleston, Madrid, Roma, Băstad, Rogers Cup și China Open; în 2014, și-a adjudecat turneele de la Brisbane, Miami, Roma, Stanford și Cincinnati. În total a bifat treisprezece titluri ordinare, trei WTA Tour Finals și șase competiții de Grand Slam (n.t.).

Campioanelor adjudecate consecutiv. Mi-am îndeplinit și visul de a câștiga aurul olimpic la simplu și, firește, mi-am recuperat prima poziție în clasamentul mondial.

Patrick are o capacitate unică de a analiza fiecare situație și de a descoperi soluțiile care se potrivesc tuturor jucătorilor cu care lucrează, indiferent că este vorba despre tenismeni profesioniști, amatori sau juniori. El reușește să ne transmită acea încredere naturală pe care o emană.

Patrick nu este un mare antrenor, ci unul fenomenal. Mai mult decât atât, el s-a dovedit un om cu un caracter foarte frumos. Dacă i s-ar lua tot ce are, el ar rămâne neschimbat.

Și aș mai dori să adaug ceva: indiferent de jucători, cu toții se simt îngroziți în fața ideii că trebuie să înfrunte un adversar antrenat de Mouratoglou.

Serena Williams

Este nevoie de ambiție și de neliniște pentru a porni în aventură;

de modestie pentru a te îndoi de tine înaintea oricărei noi colaborări, deoarece sinergia reclamă un spirit lipsit de prejudecăți;

de o doză zdravănă de aplomb pentru a te impune în fața celuiilalt în cadrul activității comune;

de iubire și de empatie ca să oferi o atenție trează și binevoitoare;

de un simț ascuțit al observației și al analizei pentru a determina cu precizie nevoile elevului tău, precum și de intuiție ca să anticipezi ceea ce el trăiește fără să o spună;

de pasiunea de a trăi intens evenimentele și de a-ți păstra credința, dar și de puterea de a te desprinde pentru a obține distanța necesară în toate împrejurările;

de voință pentru a realiza un plan de acțiune și de disciplină pentru a-l materializa, de perseverență și

de optimism pentru a ține drumul drept, chiar și în condiții extrem de potrivnice;

de rigoare pentru a planifica o strategie;

de creativitate ca să renunți la drumurile blocate;

de răbdare pentru a accepta lungimea drumului și de nerăbdare pentru a impune neîncetat sarcina de a progresa;

de simț al comunicării pentru a fi pe aceeași lungime de undă cu elevul tău și de diplomatie pentru a-ți câștiga adeziunea din partea anturajului său;

de experiență ca să poți evita capcanele;

și de o imensă încredere în tine pentru a putea să transmiți tăria necesară îndeplinirii unui proiect de multe ori nebunesc...

Asta înseamnă să fii cu adevărat antrenor.

1

În pană de inspirație

„Cred în soare chiar și atunci când el nu strălucește.”

Graffiti al unei victime a Shoahului

COACH-ul

De necrezut... De câteva luni mă simt obosit. Eu, care întotdeauna debordez de energie! Mă simt părăsit de inspirație, mai puțin alert, mai puțin creativ. Totul a început să mi se pară insurmontabil, mie, cel care mereu am devorat viața cu un entuziasm feroce.

Această oboseală durează de luni bune și sunt pe cale să pricep, în sfârșit, ce anume se întâmplă înlăuntrul meu, ce anume a dereglat mașinăria de funcționare, ce anume mi-a tăiat elanul.

Vin de departe, de foarte departe. În realitate, mă întorc de niciunde. Viața îmi era gata scrisă, dar eu nu aveam deloc chef să mă angajez pe un drum trasat dinainte. Așa că am activat un anumit motor. Un motor lăuntric, unul de o putere fenomenală.

Mi-am pus în cuvinte visurile și am hotărât să le dau viață. Visuri nebunești, inconștiente, pe care toți prietenii și apropiații le considerau irealizabile. Eram luat drept un visător, un excentric simpatic care plănuia să cucerească un Everest inaccesibil.

Două decenii mai târziu, iată-mă pe terasa academiei mele de tenis și realitatea mă izbește din plin. Mi-am realizat în întregime obiectivele propuse. Mai mult decât atât, am reușit să-mi depășesc toate speranțele.

Firește că viața nu se oprește acum și aici. Evident că-mi rămân mii de alte proiecte de concretizat. Dar să ne înțelegem bine, puștiul bolnav, măcinat de neîncredere în sine, care visa la tenis în fața televizorului, a devenit, iată, unul dintre actorii majori ai acestei lumi a sportului alb. Antrenor al uneia dintre cele mai mari jucătoare de tenis a tuturor timpurilor, una care, sub tutela mea, și-a recăștigat poziția de lideră mondială și a reușit cele mai frumoase sezoane din carieră, în ciuda celor 31 de ani pe care îi avea atunci. Fondator și conducător al uneia dintre cele mai mari academii de tenis din lume*. Consultanț și comentator al Eurosport**, autor publicat, analist pentru zece reviste de tenis din lume, expert recunoscut pe plan internațional...

Am întemeiat o familie, am trei copii minunați.

* În 1996, la vârsta de 26 de ani, Patrick Mouratoglou, alături de antrenorul australian Bob Brett, a pus bazele la Montreuil (Seine-Saint-Denis) unei prime academii, intitulată Team Entrainement Tennis Competition. După câțiva ani, se desprinde de Bob Brett și își înființează la Thiverval, Grignon, în Yvelines propria instituție, Mouratoglou Tennis Academy (n.t.).

** Canalul de televiziune Eurosport, până în 2015 o afacere franceză, a fost cumpărat integral de Discovery USA. Acest post TV transmite tradițional turneele de tenis de la Melbourne, Roland Garros și US Open, iar din 2016 și turneul de la Wimbledon. În cadrul său, Patrick Mouratoglou realizează excelenta rubrică de analiză și statistică *The Coach*, participă la emisiunea *Game, Set and Mats* și comentează partide pentru varianta franceză a acestui canal TV (n.t.).

Îmi fac bilanțul vieții și mă întreb: ce mă face să mai progrez astăzi? Cât de fericit aș fi dacă aș întrezări măcar un început de răspuns, dar simt că motorul vital îmi este gripat. Parcă aș fi mahmur. Până de curând, am funcționat ca un rulou compresor. Când hotăram ceva, când îmi doream ceva, nimic nu mi se putea împotrivi. Eram în ofensivă, spărgeam ușile închise, dacă nu reușeam, intram pe fereastră, iar atunci când dreptul îmi era îngădit, îmi făceam singur dreptate. Mi-am consacrat viața profesională ca să găsesc soluții pentru a obține tot ceea ce voiam pentru mine și pentru jucătorii mei.

Dar, în clipa în care scriu aceste rânduri, nu reușesc să descriu în cuvinte ce anume m-a ajutat să progrez. Recunoștința? Am gustat din ea dincolo de speranțele avute.

Întâlnirile? I-am putut aborda pe cei mai mulți dintre oamenii care m-au inspirat. Descopăr cu gratitudine în fiecare zi că nicio ușă nu mi se închide în față. Banii? Câștig foarte bine, dar asta nu a fost niciodată ceva care să mă stimuleze.

Titlurile? Am câștigat împreună cu elevii mei mai multe decât aș fi visat vreodată. Sunt zeci de trofee, dintre care cinci turnee de Grand Slam și două medalii de aur olimpice*.

Și-atunci? Habar n-am, poate că nimic.

* Există un mic ecart între momentul în care Mouratoglou își deapănă povestea și clipa apariției cărții, interval în care lucrurile se schimbă, inclusiv în plan statistic și de palmares. Cele cinci titluri de Grand Slam la care se referă sunt cele câștigate de Serena Williams la Wimbledon și US Open în 2012, la Roland Garros și US Open în 2013, cel de la US Open din 2014, iar medaliile olimpice de aur sunt cele adjudecate de eleva lui la Londra în 2012, în proba de simplu și dublu (n.t.).

Tot ceea ce mi s-a părut inaccesibil am reușit să îndeplinesc cu prețul unei dăruiri totale, al unui volum de muncă colosal, al unei concentrări permanente.

Am visat, am planificat, am suferit, m-am luptat, am avut nopți albe, am făcut orice sacrificiu pentru a-mi atinge obiectivele. Astăzi, totul este posibil, am totul la îndemână. Știu însă foarte bine că această senzație este una înșelătoare. Mai sunt conștient că, dacă mă relaxez, aș putea pierde totul într-o clipă.

De asemenea, sunt perfect conștient de faptul că, scriind aceste rânduri, problemele mele existențiale pot părea superficiale și neimportante! Doar că trăiesc un episod depresiv și încerc să-mi conștientizez această stare.

Am nevoie de exaltare, de visuri nebunești care să mă smulgă din zona mea de confort. Năzuiesc neîncetat să mă confrunt cu mine însumi, să-mi ofer singur provocări, să-mi stârnesc frică. Iată ceea ce eu numesc motorul vieții. Atingându-mi toate obiectivele, am pierdut ceea ce îmi era cel mai prețios, ceea ce mă determina să merg înainte, ceea ce mă făcea să lupt.

Am dorit întotdeauna să tind către excelență, să duc o existență împlinită, să las în urma mea ceva. Viața este, într-adevăr, efemeră... Mi-aș fi dorit ca existența mea să fie compusă din momente excepționale. Am resimțit totul de parcă aș fi alergat într-o cursă contracronometru, pentru că sunt atâtea lucruri de făcut și atât de puțin timp la dispoziție. Am crezut mereu că aveam capacitatea să realizez tot ce-am visat și mai ales tot ceea ce urma să visez a doua zi. Ei bine, această frenezie care m-a hrănit întotdeauna s-a epuizat.

Atunci când editoarea mea mi-a sugerat să scriu o autobiografie, prima mea reacție a fost una de genul:

„Am 44 de ani, ce sens să aibă un asemenea proiect la vârsta mea? Poate mai stăm de vorbă despre asta când o să am 80 de ani”.

Ea mi-a explicat într-o manieră plină de precizie că singularitatea traiectoriei mele face ca povestea mea să fie impresionantă. Este vorba despre reușita unui om ieșit din comun, dar care a pornit în aventura vieții fără să aibă vreun atu.

În clipa în care scriu aceste rânduri, acum, în noiembrie 2013, când Serena, pe care o antrenez, tocmai ce-și încheie cel mai bun sezon din carieră, încep să realizez că ceea ce mă caracterizează este capacitatea de a rezolva orice tip de problemă, de a răzbi mereu.

Și-atunci îmi aduc aminte de unde vin și am senzația că reprezint un miracol.

Eu, copilul bolnăvicios.

Eu, puștiul care suferea din cauza eșecului școlar.

Eu, adolescentul atât de timid, că nu reușea să comunice deloc cu ceilalți.

Este evident că nimic nu mă îndrepta spre o asemenea carieră.

Oare cum a reușit puștiul plăpând și bolnăvicios să se transforme într-un lider pentru semenii lui, bărbați și femei?

Oare cum am izbutit să-mi depășesc timiditatea și complexele de inferioritate ca să mă transform într-un comunicator capabil să pătrund fără probleme în universul lăuntric al jucătorilor mei?

Oare cum am reușit să evadesc din spirala eșecului ca să devin „cel care îi face pe ceilalți să câștige”?

Oare cum am ajuns să modific datele unei aventuri care se anunța falimentară, făcând din ea un adevărat *success-story*?

Viața depinde adeseori de unele decizii majore luate în momentele cruciale. La fel stau lucrurile și în cazul carierei unui jucător de tenis. Voința este un mușchi pe care e vital să-l solicităm, astfel încât el să nu ne trădeze când suntem pe punctul de a lua asemenea decizii.

În ceea ce mă privește, patru au fost deciziile majore care mi-au îngăduit să-mi transform radical traiectoria ca om, să mă reconstruiesc și să-mi adaptez comportamentul pentru a obține de la viață ceea ce-mi doream. Pornisem în viață ca un tip mediocru, dar m-am luptat din răputeri să-mi schimb destinul. Eram bolnav și m-am însănătoșit. Eram nehotărât și am învățat să-mi conduc viața cum voiam. Eram timorat, dar am știut cum să devin de-a dreptul temerar.

Totul este posibil. Nimic nu este bătut în cuie. Viața este o partidă de tenis. Intrăm în meci, ca și în viață, cu un potențial, cu un vis, cu temeri și incertitudini. Dând dovadă de ambiție, de curaj, de perseverență și de o doză considerabilă de inconștiență, putem să mutăm și munții din loc.

Iată aici, în aceste rânduri, viața, meciul și călătoria mea.

2

Wimbledonul meu

„Valorifică-ți șansa, protejează-ți fericirea și asumă-ți riscul.

Privindu-te, toți se vor obișnui cu asta.”

René Char

COACH-ul

**8 iulie 2012, Wimbledon,
Londra, Regatul Unit al Marii Britanii, Scoției și
Irlandei de Nord**

Serena o înfruntă pe Agnieszka Radwańska, numărul doi mondial, în finala de simplu a acestei competiții. Pentru ea, acest meci reprezintă prilejul de a se impune într-un turneu de Grand Slam, lucru pe care nu a mai reușit să-l facă de doi ani. Colaborăm abia de o lună. Serena are o miză mare. A riscat imens angajându-mă. E prima oară în cariera ei când apelează la un antrenor privat, ea, care a lucrat întotdeauna exclusiv cu tatăl său. Serena dorește să

revină în top și finala de la Wimbledon înseamnă primul Everest de urcat. Criza de încredere în ea cu care se confruntă a obligat-o să iasă din zona ei de confort, să-și schimbe obiceiurile, să o ia de la zero.

Dar și pentru mine acest meci este capital din numeroase puncte de vedere. Finala de la Londra reprezintă ocazia de a confirma eficiența echipei pe care o facem sau, dimpotrivă, de a o pune sub semnul întrebării. Îmi poate garanta primul meu turneu de Grand Slam în calitate de antrenor, obiectivul pentru care am decis să devin antrenor de tenis profesionist.

Primele tururi au fost de-a dreptul penibile, dar am putut observa că, meci după meci, rezultatele muncii noastre în comun nu au întârziat să apară. Îmi cunosc din ce în ce mai bine jucătoarea, iar intervențiile pe care le fac au din ce în ce mai mult impact asupra ei. Îi simt starea mentală și o pot influența astfel încât ea să abordeze meciul în cea mai bună dispoziție cu putință. Serena se apropie de starea de excelență pe măsură ce avansează în turneu, iar atunci când ea se află „în zonă”, e de neînving.

Și astfel, atunci când partida este întreruptă într-un set pe motiv de ploaie și când Serena îmi face un semn

* Expresia „a fi în zonă” se bucură de o largă circulație în limbajul de specialitate al antrenorilor, psihologilor și *mental coach*-ilor care activează în tenis. Ea se traduce prin „a fi inspirat” și presupune o stare de grație psihică în care orice inițiativă este percepută ca reușită și orice alegere se dovedește corectă. Un tenismen aflat în zonă reușește orice lovitură, oricât de riscantă ar fi. Pur și simplu, acesta joacă „pe pilot automat” și orice ar încerca adversarul se lovește de inspirația, de intuiția și de replica decisivă a subiectului aflat sub imperiul grației. Ce se poate face împotriva unui jucător care traversează asemenea momente de excelență? Practic, nimic. Răbdarea e cel mai bun răspuns. Trebuie să aștepti ca starea de extraordinară coerență să se risipească, pentru a putea apoi să joci și tu. De regulă, acest moment nu se lasă foarte mult așteptat, nimeni nu poate juca „în zonă” o întreagă partidă, ca să nu mai vorbim de un întreg turneu. Andre Agassi povestește că într-un meci contra indianului Leander Paes primul set a însemnat un dezastru. Americanul a pierdut la zero și a rămas impresiionat de tehnicitatea, de temeritatea și de inteligența tactică dovedite de Paes. Ulterior, outsiderul a redevenit normal, iar Andre a câștigat partida în trei seturi. Campionul din Las Vegas s-a petrecut că nu a intrat în panică și a știut să aștepte pentru ca ieșirea „din zonă” să se petreacă în cele din urmă (n.t.).

din cap pentru a ne întâlni în fața vestiarului, știu că voi găsi acele cuvinte ce o vor ajuta să facă diferența. Și mai știu că, atunci când ea mă va privi în ochi după scurta noastră întrevvedere de la vestiar, ea va descoperi în privirea mea calmul și încrederea de care are nevoie pentru a relua lupta încă și mai puternică decât la început.

„Când vei pierde, să nu spui nimic. Când vei câștiga, cu-atât mai puțin.”

Paul Brown

Douăzeci și șapte de minute mai târziu, Serena strânge mâna adversarei sale, cu victoria în buzunar. A câștigat. Am câștigat.

Sunt fericit, însă doar pentru că bucuria ei îmi explodează în față. Trăiesc mândria pe care ți-o insuflă sentimentul datoriei îndeplinite, dar și faptul că am jucat un rol decisiv în obținerea triumfului. Asta-i tot. Nimic altceva. Ca și cum totul ar fi fost scris dinainte. Ca și cum aș fi ajuns acolo unde prevăzusem că voi ajunge. Nu e nicio surpriză, nu e nicio întâmplare. Am urmat pas cu pas drumul care m-a condus până în finală, ca pe o cale care s-a dezvăluit încetul cu încetul vreme de unsprezece ani. Chiar dacă aș fi putut să mă rătăcesc într-un moment sau altul, am fost tot timpul convins că voi ajunge la destinație. Drumul meu se suprapune perfect cu imaginea acestui turneu în care Serena a suferit atât de mult pentru a-l câștiga din nou.

Nu simt nevoia să exult de bucurie vorbind despre acest meci din finala Wimbledonului. Ce-mi doresc cu-adevărat este să mă întorc acasă. Mi-am îndeplinit misiunea și mă simt extenuat. Nu zăbovesc o secundă în plus în arenă. Tocmai sunt pe cale să mă îndrept

spre apartamentul meu când îmi sună telefonul mobil. Este Serena: „Unde ești? Ce faci? Ar trebui să fii împreună cu noi în aceste clipe! Vino imediat!” Este surescitată, ca și cum tocmai ar fi câștigat primul Grand Slam din carieră.

Dar pentru mine totul e diferit. Acest vis de a fi alături de un jucător până la câștigarea unui Grand Slam, vis pe care-l vedeam ca pe apogeul meseriei de antrenor, iată că, până la urmă, mi l-am îndeplinit. Toate celelalte obiective le-am atins unul după altul. Dar acesta a fost rezultatul unui parcurs care a reprezentat întreaga mea carieră. Un Grand Slam al meu, dar unul pe care nu l-am cucerit în acea zi, ci etapă cu etapă, zi după zi.

O mulțime de jurnaliști se îngrămădesc în jurul meu, numeroase camere de luat vederi, reportofoane și microfoane, imediat după meci. Întrebările vizează evoluția Serenei, secretul revenirii ei, dedesubturile colaborării noastre. Când unul dintre gazetari mă întreabă dacă a lucra cu Serena coincide cu o consacrare a mea, îl contrazic: „Nu. Nu e cazul. Nu mă pot gândi la munca mea în acest fel. Nu aș fi mulțumit decât dacă aș reuși realmente să fac diferența. Or, Serena rămâne o campioană grandioasă, cu sau fără mine. Rolul pe care mi l-am asumat este să o ajut să atingă o altă dimensiune, să o determin să câștige mai mult decât în trecut, să depășească recorduri. Doar din acest punct de vedere aș putea să-mi analizez calitatea muncii mele”.

Turneul a luat sfârșit și știu deja că, începând chiar de mâine, mă voi concentra asupra altor obiective. Sezonul continuă, iar până la Jocurile Olimpice nu mai sunt decât trei săptămâni.

Acest rezultat nu reprezintă sfârșitul unei povești, el nu este nici măcar punctul culminant al aventurii noastre. Dimpotrivă, îl consider începutul unei incredibile și noi aventuri. Aventura mea, cea pe care o trăiesc de la vârsta de paisprezece ani, aventura noastră, cea pe care am început-o abia în urmă cu o lună. Habar n-am cum o să arate viitorul, dar sunt de pe-acum convins că vom schimba împreună istoria tenisului.

3

O copilărie haotică

„În profunzimile iernii, am învățat, în cele din urmă, că există în mine o vară de neînving.”

Albert Camus

Mă întorc de departe.

Drumul a fost lung și mi-a fost greu să înțeleg amploarea distanței parcurse. Să înțeleg cum anume copilul care am fost cândva a reușit să devină adultul ce scrie astăzi aceste rânduri. Firește că tenisul joacă un rol considerabil în toată această evoluție, dar ceea ce a făcut întotdeauna diferența a fost capacitatea mea de a respinge fatalitatea, mania de a reorganiza viața ca s-o modelez conform imaginii din visurile mele, capacitatea de a evolua spre cel care doresc să fiu. Am reușit acest tur de forță sprijinindu-mă pe o voință implacabilă asociată cu o mare disponibilitate la adaptare. Aceste aptitudini pe care am învățat să mi le dezvolt ca să reușesc în viață s-au dovedit atuurile mele

profesionale majore. Mi-am schimbat destinul, dar am avut nevoie de mulți ani pentru a reuși acest lucru...

În copilărie, viața n-a însemnat decât suferință pentru mine. Angoase nocturne permanente, greață și vărsături. Bolnăvicios, de o timiditate extremă, îmi revăd copilăria de pe poziția unui observator sceptic, paralizat de rușinea de a nu fi putut avea mai multe reușite în acea perioadă.

Mă judec fără pic de milă, îi admir pe ceilalți pentru calitățile lor și îmi dau seama că eu n-am niciuna. Sunt foarte rezervat. Chiar și în cele mai bune împrejurări, am nevoie de mult timp ca să interacționez cu ceilalți. Apoi mai e și acea subdezvoltare supărătoare a corpului meu, sunt mereu cel mai mărunț copil din clasă. Trăiesc într-un cocon ermetic și cel mai firav contact cu ceilalți solicită eforturi epuizante din partea mea.

Ca situația să fie și mai nefavorabilă, mă lupt cu serioase dificultăți de ordin școlar. De fapt, școala îmi reflectă toate problemele de viață. În majoritatea timpului, rămân singur la școală, nefericit, în pragul eșecului. Tata* mă supune unei presiuni permanente. El, care a fost un elev strălucit, vede în eșecul meu școlar o lipsă de voință. Este foarte puțin prezent, deoarece muncește fără întrerupere, călătorește mult și, chiar atunci când stă fizic acasă, în familie, mintea îi este în altă parte. Se gândește permanent la proiectele

* Tatăl lui Patrick, Paris Mouratoglou Paraskevas, francez cu origini grecești, născut în 1941 la Atena, este un om de afaceri de succes. El a întemeiat *EDF Énergies Nouvelles*, fiind, totodată, președinte al acestei corporații internaționale, al cărei obiect de activitate este energia regenerabilă. Paris Mouratoglou este cunoscut ca un om integru, serios, sever și excesiv de pretentios. Practic, copilul avea viitorul asigurat, ca moștenitor al imperiului Mouratoglou, dar a dorit să se desprindă de tutela paternă și să-și croiască singur viitorul. Lipsa rezultatelor școlare bune a micului Patrick poate fi interpretată ca un gest disperat și inconștient de a atrage atenția tatălui, mai mereu absent sau distras de activitățile de afaceri (n.t.).

lui de afaceri. Se trezește dimineața devreme, interpretează două ceasuri la pian muzică clasică, iar apoi pleacă la birou. Revine la ora prânzului, sare de la masă încă mestecând ultima înghițitură și lucrează apoi până seara, înainte de culcare.

Atunci când eu și fratele meu vorbim cu el, ne ascultă distras și ne răspunde vag, absorbit de proiectele sale profesionale, de calculele lui sofisticate.

Tata s-a născut în Grecia din părinți greci. Și-a părăsit țara natală la vârsta de treisprezece ani. După studii strălucite, a reușit un parcurs profesional ieșit din comun.

La șaisprezece ani și-a luat balacaureatul, apoi a fost admis la Școala Politehnică, în primul an pregătitor.

Pasionat de muzica clasică, la fel ca părinții lui, tata cântă la pian câteva ore pe zi, chiar și astăzi. Copilăria mi-a fost legănată de gamele sale pianistice. De altfel, acum, când scriu aceste rânduri, o fac acompaniat de nocturnele lui Chopin. Sunt piese de o puritate extremă, catifelate și intime, care-mi amintesc de copilăria mea, de familia mea, de originile mele și mă umplu de nostalgie.

Pregătindu-se pentru admiterea la Politehnică, tata a înregistrat un disc cu muzică clasică de pian și chiar a cochetat în trecere cu ideea de a renunța la studiile tehnice pentru a urma o carieră solistică muzicală. Alegerea pe care a făcut-o în acel moment s-a dovedit decisivă pentru întreaga lui carieră profesională. Viitoarele succese în lumea afacerilor au demonstrat că a ales corect.

Cu toate acestea, mă îndoiesc sincer că reușita socială a constituit vreun moment obiectivul tatei. El abordează afacerile de parcă ar face artă. Odată, mi-a

spus: „O afacere reușită este o capodoperă”. În acest plan, totul este perfect conceput, realizat și gândit, iar pașii logici se compun ca prin minune. Și totuși, tata nu este materialist. Chiar dacă situația financiară îi permite să-și satisfacă toate dorințele, el continuă să conducă o berlină veche, o mașină care a cunoscut și zile mai bune. Cu totul insensibil la ironia fiilor săi, nu și-a schimbat niciodată mașina.

Tata este un intelectual printre businessmeni, cu o doză mare de pragmatism. A intrat în afaceri alături de tatăl său, imigrant grec sosit în Franța fără pic de avere, deoarece pierduse totul în vremea războiului. S-au lansat în operațiuni de promovare imobiliară și foarte curând fiul a preluat întreaga afacere. Și-a construit un renume tranzacționând operațiuni prestigioase, precum cele având ca obiect portul de la Deauville, toate cheiurile și infrastructura acestuia, portul Saint-Raphaël sau turnul l'Annonciade din Monaco, cel mai mare din Principat.

Apoi, o investiție neinspirată l-a făcut pe tata să piardă cea mai mare parte a fondurilor agonisite în atâția ani. A fost constrâns să o ia de la zero, a trebuit să-și vândă mașina în acea perioadă, dar a izbutit să-și redreseze rapid afacerea.

Câteva ani mai târziu, tata a devenit unul dintre pionierii domeniului energiei regenerabile. Pe-atunci, tehnologii precum panourile solare fotovoltaice sau centralele eoliene nu promiteau cine știe ce randament energetic, neîngăduind prea rapid rentabilizarea investițiilor realizate. Tata a avut ideea să se bazeze pe legile fiscale în vigoare în acea epocă pentru a compensa aceste slabe randamente printr-o economisire a impozitelor. De aceea, a fost

unul dintre primii în Franța care a dezvoltat afaceri importante în acest sector de activitate. El a pus bazele a două întreprinderi, una în Franța, cealaltă în Statele Unite ale Americii, împreună cu un asociat care a acceptat să se expatrieze. Filiala americană a devenit în doar câțiva ani cea mai mare societate privată americană din sectorul energetic, fiind listată la Bursa de la New York. Filiala franceză a cunoscut și ea o dezvoltare asemănătoare. Cotate la Bursă, ea a primit curând injecții financiare în capital de la EDF*, transformându-se practic în filiala specializată a acesteia în energii regenerabile. Tata a condus-o vreme de mulți ani, apoi și-a revândut participația din cadrul companiei naționalizate în 2011.

Având pe-atunci 70 de ani, a întemeiat o nouă companie, numită EREN, și a continuat să investească în energiile regenerabile, achiziționând proiectele incipiente și creatoare de tehnologii care i s-au părut interesante, pentru că a intuit în acestea un potențial inovator în domeniu.

De-a lungul tinereții mele, cam o dată pe lună, tata mă ia în fața lui, poftindu-mă să mă așez, lansându-se apoi în ceea ce eu vedeam pe-atunci ca fiind o lecție de morală pe tema haosului școlar în care mă complăceam. Ne găsim astfel într-un paralelism total. El nu face efortul să-mi înțeleagă trăirile, limitându-se în a mă strivi cu ceea ce el consideră a fi importanța studiilor. Apoi pleacă, lăsându-mă singur în fața unor probleme de nerezolvat. Ceea ce lui i se pare de la sine înțeles mie mi se pare din ce în ce mai

* Acronim pentru Électricité de France, cel mai important producător și furnizor de energie electrică în Franța, fiind, totodată, și principalul actor mondial din domeniu (n.t.).

insurmontabil. Nu-mi propune nicio soluție, niciun ajutor, nimic. Fără discuție că tata e mereu dispus să petreacă un ceas sau două ca să mă ajute să rezolv o problemă la matematică, dar habar n-are cum să mă încurajeze să devin un elev mai bun. Așa că mă lovesc de un adevărat blocaj. Nu întrezăresc nicio soluție, deoarece eșecul școlar, combinat cu presiunea ce apasă pe umerii mei, generează o situație imposibilă în plan emoțional. Așezat la birou în fiecare seară, luându-mi un răgaz de mai multe ore pentru a-mi rezolva temele, trăiesc un calvar de-a dreptul. Nu înțeleg nimic, nu rețin nimic. Îmi simt inima în gât, îmi vine să urlu de neputință. Visez disperat la ziua în care voi scăpa, în sfârșit, de școală, însă această mântuire mi se pare extrem de îndepărtată! Și, pe zi ce trece, observ cum devin tot mai nefericit.

Intrarea la colegiu nu face decât să agraveze lucrurile. Mă lupt permanent cu eșecul școlar, mereu la fel de introvertit. Îmi amintesc și acum de ziua în care stăteam singur în curtea școlii în recreație. Doi elevi s-au luat de mine și au mers până într-acolo încât m-au scuipat în față, profitând de caracterul meu slab. Am rămas împietrit, fără să reacționez în vreun fel. Mă simt îngrozitor. Mă întorc acasă plângând de furie. Mi-e teamă, mă simt dezarmat, batjocorit și vulnerabil. Lumea în care trăiesc nu are nicio milă pentru cei slabi. Visez cu ochii deschiși, mă imaginez revenind în curtea școlii și luându-i la palme pe agresori. Este o lecție excelentă, care îmi oferă mijloacele de a nu mă mai lăsa niciodată pradă umilinței.

Anii copilăriei și ai adolescenței sunt cei mai nefericiți din viața mea. În acea perioadă, mă simt slab, neputincios să reacționez, singur. Însă, pe de altă parte, tot în această perioadă, victimă a propriilor

slăbiciuni, ajung să-mi dezvolt anumite aptitudini care mi-au slujit când am devenit bărbatul și profesionistul de astăzi.

Separat de ceilalți, nu sunt niciodată un actor, ci doar observator al colegilor mei și al interacțiunilor acestora. Dar vreau să înțeleg ce fac ca să se integreze în viața socială, la care visez. Fără să vreau, mă metamorfozez într-un sociolog secret. Ascult, observ, analizez. Și, pentru că viața mea socială este una spectrală, ajung să-mi amenajez o viață lăuntrică foarte bogată. Mi-o hrănesc permanent cu observațiile pe care le fac.

Observ fiecare detaliu, fiecare intonație a vocii, fiecare încruntare a colegilor mei. Studiez cu o precizie de bijutier relațiile care îi leagă. Înțeleg cine exercită puterea asupra celorlalți și de ce o face. Și, pentru că-i scrutez îndeaproape, pentru că rețin cel mai mărunț detaliu al fizionomiei lor cotidiene, ajung să resimt ceea ce semnifică toate acestea. Am ajuns să știu atunci când colegii mei se simt mândri sau iritați, încrezători, impresionați, speriați etc.

Corpul și figura, intonația vocii sunt atât de revelatoare când vine vorba despre personalitatea și trăirea lăuntrică ale fiecăruia. Puțin câte puțin ajung să văd prin ei cu o precizie excepțională. Le ghicesc adeseori reacțiile atunci când sunt obligați să înfrunte anumite situații. Aproape că-i cunosc mai bine decât oricine altcineva, și, cu toate astea, nu-i judec, pentru că nu am nici cea mai mică legătură cu ei.

Nu sunt niciodată actor, iar acest lucru mă ajută să fiu permanent un observator. Treptat, îmi dau seama că aș ști cum să le vorbesc, ce cuvinte să le adresez și pe ce ton, astfel încât să pot trezi în ei toată gama lor

de sentimente. Iată că devin coach fără să-mi propun. Și totuși mă abțin să intervin. Chiar dacă în forul meu interior visez la asta, timiditatea bolnăvicioasă îmi interzice orice intervenție.

Încep să joc tenis la vârsta de patru ani. Părinții mei nu și-au propus să facă din mine un campion (spre marea mea disperare). Pur și simplu, le face mare plăcere să joace tenis, pentru că acest sport se află în plină expansiune, spre mijlocul anilor 1970. Ei își petrec în întregime sfârșitul de săptămână la club și firește că eu și fratele-meu întâlnim regulat acolo un grup de copii de-o vârstă cu noi. Și, pentru că toată lumea joacă tenis, încep să o fac și eu și mă îndrăgostesc instantaneu de acest sport. Îmi petrec cele mai multe weekenduri pe teren. Sunt inepuizabil, spre deosebire de partenerii de antrenament, care se schimbă în fața mea ceas după ceas. În ceea ce mă privește, sunt capabil să stau zile întregi pe teren și să lovesc mingea. Terenul de tenis devine spațiul libertății mele, singurul domeniu în care mă simt respectat și în care sunt eu însumi. Timiditatea îmi dispare și încep să mă simt în largul meu cu oamenii. În sfârșit, încep să exist. Terenul este lumea mea, regatul în care mă simt suveran.

Mă revăd la vârsta de 25 de ani. Lucrez alături de tata în întreprinderea pe care o conduce. Am renunțat să mai joc tenis, dar iau masa regulat într-un club de tenis, aproape de terenuri. Îmi las imaginația să cutreiere și visez la o mulțime de posibilități. Este vorba, înainte de orice, despre o formă geometrică, despre o scenă a unor infinite posibilități.

Pentru mine, tenisul este matematică. Dacă înțelegem noțiunile geometrice simple la care se

raportează sportul alb, atunci putem accede la o înțelegere tactică de performanță.

Tenisul mai este și emoție. Cea pe care o trăiesc contemplând terenurile și care îmi activează toate senzațiile pe care le-am cunoscut. Este madlena* mea, o piesă muzicală care trezește amintirile copilăriei.

Dar tenisul reprezintă deopotrivă teritoriul în care imaginația și creativitatea mea se simt acasă. Cu privirea ațintită spre teren, îmi imaginez și creez secvențe fictive ale jocului, zăbovind așa uneori chiar mai mult de o oră.

Fără să o știu, îmi pregătesc cea de-a treia secvență a existenței mele. După cea de jucător de tenis și cea de om de afaceri în întreprinderea tatălui meu, sunt pe cale să devin antrenor de tenis.

Copil fiind, părinții mei nu se gândesc nicio clipă să mă îndrume către o carieră sportivă, și asta pur și simplu pentru că nu au nicio idee despre ceea ce ar putea însemna nivelul de excelență în sport. Mediul în care ei se-nvârt este mai tradițional, iar formația lor e una academică.

În ceea ce mă privește, nutresc în secret acest vis. Lucrez din greu spre a-l împlini; nu spun nimic, dar mă pregătesc pentru această cale.

Pe când aveam între șapte și doisprezece ani, Roland Garrosul era singura competiție de tenis televizată și mediatizată în Franța. În fiecare an, număr zilele până la acel eveniment de excepție,

* Aluzie la celebra expresie folosită de scriitorul Marcel Proust drept pretext pentru evocarea copilăriei și scrierea ciclului romanesc *În căutarea timpului pierdut*. Senzația, ca dimensiune unică a sensibilității și subiectivității umane, prilejuiește, ca prag material și concret, recuperarea mnezică a unui întreg univers de reprezentări mentale și trăiri afective. Pentru Proust, gustul madlenei înmuiate în ceai constituie o trambulină a revenirii în trecut, o modalitate de a recupera memoria experiențelor trecute și paradizice (n.t.).

comportându-mă exact ca un copil în săptămâna de dinaintea Crăciunului. Iar atunci când, în cele din urmă, turneul parizian începe, nu fac altceva decât să alerg acasă pentru a mă desfăta privind partidele la televizor. După ce transmisiunea ia sfârșit, cobor în grădina imobilului în care locuim cu o rachetă de plastic și o minge din spumă pentru a juca ore întregi la perete. Îmi inventez propriile întâlniri cu mari campioni. Imaginez scenarii și-mi trăiesc deosebit de intens partidele închipuite. Toate acestea se întâmplă în marea epocă a tenisului, cea a lui Borg și McEnroe*. Paradoxal aș spune, eu mă declar un suporter al suedezului, cu toate că, în adâncul sufletului, sunt adeptul stilului serviciu-voleu și al schemei tactice *chip and charge***. Admir la Borg calmul și charisma. Mi se pare imun la presiune, neafectat de emoții. Spre deosebire de american, specialist în izbucniri vulcanice, Björn mi se pare de neclintit.

„Boala care roade trupul reprezintă vindecarea sufletului.”

Proverb basc

În fața tatălui meu mă simt neînsemnat și năuc, iar asta mă disperă. Sunt un copil cu lipici la probleme cărora nu le pot găsi rezolvarea. Crizele mele de angoasă nocturnă și sănătatea fragilă îmi otrăvesc existența. Aproape că nu pun geană pe geană

* Este vorba despre intervalul dintre 1974, când suedezul Björn Borg se afirmă în circuitul profesionist, și 1983, când „Ursul” din Södertälje se retrage oficial. Practic, rivalitatea dintre Borg și americanul John McEnroe se consumă între 1978 și 1981. Cei doi supercampioni au disputat paisprezece meciuri oficiale, existând câte șapte victorii de fiecare parte, și opt partide demonstrative, câte patru victorii fiecare (n.t.).

** Termen care desemnează un stil de joc ultraofensiv și care constă în apropierea de fileu pe lovituri jucate slice, cu mingi lente și flotante, în scopul de a lua în stăpânire fileul printr-o poziție centrală avansată și gata de voleu sau smeuș, punând totodată presiune pe adversarul care a fost fixat pe linia de fund a terenului (n.t.).

întreaga noapte. Văd insecte imaginare cum colcăie în pat, trăiesc terorizat. Mă îngrozește apropierea orei de culcare. Mama, de altfel extrem de protectoare, petrece ore întregi la căpătâiul meu noapte de noapte, încercând în zadar să mă liniștească.

Anxios până la extrem, sunt un copil ultrasensibil. Când mă preocupă o situație cotidiană, stomacul este cel care reacționează primul și-mi petrec noaptea vomitând, uneori chiar de zece ori. Amintirea acestor nopți istovitoare mă bântuie și astăzi.

La treisprezece ani, hotărâsc că aceste probleme trebuie să înceteze. Contrar tuturor așteptărilor, obțin un rezultat imediat. După ce am petrecut a nu știu câta noapte infernală vomitând, îmi spun pur și simplu că este ultima oară când mi se mai întâmplă așa ceva. În prezent, am 44 de ani și pot să spun că n-am mai trăit un asemenea episod dezagreabil începând din acea zi. Este prima victorie pe care o obțin contra mea. Ea este esențială din două puncte de vedere. Mai întâi, deoarece ea îmi îngăduie să întrerup o dinamică a eșecurilor cotidiene, apoi, pentru că ajung să conștientizez faptul că am putere. Ce imens triumf pentru puștiul de atunci! Pot să controlez acest trup ce mă face să sufăr atât de mult. L-am îngenunchat, l-am înfrânt. Ca urmare, pot exercita o adevărată putere asupra sa. Iar asta reprezintă pentru mine o descoperire capitală. O să pot progresa în demersul meu de a-mi controla trupul așa cum îmi doresc, ca să pot avea putere și asupra celorlalte aspecte.

Totodată, iau sfârșit și crizele de angoasă nocturnă. Și chiar atunci când mă simțeam epuizat și cochetam cu ideea de a dispărea, pentru ca trupul să nu mă mai chinuiască, brusc îmi dau seama de forța vitală care dormitează în mine.

Această scânteie, acest detonator mă scoate din starea mea de torpoare. Încep, în sfârșit, să trăiesc, revendicându-mi locul care mi se cuvine.

Mereu pradă unei timidități bolnăvicioase, încep să stabilesc prietenii, deoarece mă sprijin pe această nouă încredere câștigată. Însă nu este un gest prea simplu, pentru că dincolo de dificultățile mele de a interacționa cu ceilalți, mă aflu într-un decalaj total. Locuiesc la Neuilly, într-un mediu burghez, iar părinții, în dorința de a-mi transmite valorile specifice acestei lumi, refuză să mă îmbrace conform „codurilor” în vigoare la școală. Sunt înconjurat de tipi ce poartă Weston*, așa că trec drept un marginal. Drept urmare, mă împrietenesc cu alți dezrădăcinați ca mine, copii de evrei, așa-numiții picioare-negre**, de armeni, de libanezi. Originile noastre mediteraneene ne apropie. Dacă e să dau timpul înapoi, e clar că trebuie să fiu recunoscător părinților mei pentru alegerile făcute, la care eu am reacționat, la rândul-mi, alegându-mi prietenii. Amicițiile pe care le-am legat în acea perioadă sunt foarte solide. Acești prieteni au fost și mi-au rămas mereu confidenți, iar eu îi voi iubi până la sfârșitul vieții. Ei au fost cei care au crezut în mine în momentele de restriște. Iar asta e ceva ce nu pot uita. Prietenia cu acești copii a alungat singurătatea apăsătoare în care rătăceam. Fără s-o știe, ei mi-au salvat viața.

„Fii tu însuși, ceilalți sunt deja diferiți.”

Oscar Wilde

* Companie franceză celebră datorită calității pantofilor de lux (n.t.).

** În original, *pieds-noirs*, francezii din Algeria descendenți ai foștilor coloniști și emigranți de pe continent, care s-au reîntors în patria-mamă după 1962 (n.t.).

Ceva mai târziu, pe la cinsprezece ani, în momentul în care am deja control asupra corpului meu, vine timpul să-mi dau seama că ar trebui să-mi controlez și viața. Și chiar atunci are loc un eveniment care îmi va condiționa în întregime evoluția ulterioară.

Sunt la liceu și studiile îmi răpesc din ce în ce mai mult timp, așa că e necesar să trec la o viteză superioară în jocul de tenis. Îmi doresc să mă antrenez mai mult și să pot călători ca să iau parte la competițiile internaționale. Drept urmare, port o discuție cu părinții ca să găesc o cale de mijloc între școală și sport. În acea perioadă, progresul meu în tenis trezise interesul ligii din departamentul Hauts-de-Seine. Mă antrenez de trei ori pe săptămână seara și joc alături de partenerii de club în fiecare weekend. Mă simt mereu mai puternic, în ciuda unui dezavantaj enorm: o întârziere în creștere majoră. Continui să am un trup de copil, sunt scund și slăbănog. Când joc serviciu-voleu, datele mele fizice sunt departe de a fi ideale. Nu prea atac fileul, așa că sunt obligat să compensez printr-o activitate fizică intensă pe teren și un foarte bun simț al anticipării. Magnetizez mingea atunci când execut voleul, decriptez loviturile *passing-shot* în clipa în care adversarul își execută lovitura și mă năpustesc cu tot corpul în minge.

Din păcate, răspunsul pe care mi-l oferă părinții e unul fără drept de apel: nici vorbă de un orar școlar adaptat competițiilor. Studiile trebuie duse până la capăt. Odată ce voi avea diploma de comerciant sau de inginer în buzunar, voi fi liber să joc și tenis, dacă asta vreau. Ce ignoranță de înalt nivel! Vestea mă năucește. Tenisul profesionist e o cursă contra

cronometru, orice nesincronizare este fatală. La 30 de ani, cariera este terminată. Refuzul părinților îmi trezește orgoliul speranțelor profesionale. Am încercat să le explic, dar a fost imposibil să-i determin să-mi înțeleagă motivele. Pentru ei nu există decât două opțiuni: una ultrariscantă, într-un domeniu care le este complet necunoscut, și cealaltă, care reprezintă o adevărată asigurare de viață. Studiile superioare au deschis tatălui meu toate ușile, conducându-l pe drumul reușitei profesionale. Cultura alor mei este una intelectuală și artistică: literatură, muzică clasică, pictură. Sportului i se rezervă statutul de hobby.

Sunt devastat. Ceea ce mă face fericit, ceea ce îmi insuflă dorința de a mă trezi dimineata, colacul meu de salvare, gura mea de oxigen, totul se evaporă în doar câteva minute. Mi-a fost confiscat visul. Nu-mi vine să cred una ca asta.

Amărăciunea este rapid înlocuită de frustrare. Devin agresiv și dușmănos. Cum să-mi facă tocmai părinții așa ceva? De ce nu încearcă să mă înțeleagă? De ce refuză să-mi acorde o șansă?

N-am știut niciodată să fac lucrurile pe jumătate. Din fericire, probabil că nici n-o să știu vreodată. Ori duc lucrurile la capăt, ori nu încep nimic. Și decid să renunț, pentru că nu am cum să mă dăruiesc total tenisului. Îmi pun racheta în dulap și întorc pagina.

„Înainte să ajungi un bătrân înțelept, adesea trebuie să fii un tânăr nesăbuit.”

Oprah Winfrey

Primul an de după decizia de a renunța la tenis este foarte dificil. Din nefericire, sunt adolescent, mereu introvertit și nesigur pe sine. Învăț cum să-mi folosesc

nemulțumirea și frustrarea pentru a descoperi forța de a trece peste toate astea și de a începe să fac ceva cu viața mea. Decizia de a renunța la tenis a lăsat un gol imens în tânăra mea existență. Până în acel moment niciodată nu mai simțisem nevoia să-mi construiesc un statut social. Încep să mă visez ca un adolescent puternic, plin de încredere, înconjurat de prieteni, popular la școală... Adică exact așa cum nu am reușit să fiu până acum.

Eu, care nu ieșeam niciodată seara, mulțumindu-mă cu o existență monotonă, mă văd acum cedând în fața tuturor capriciilor mele. Trăiesc sentimentul că nu mai datorez nimic acestor părinți incapabili să mă asculte și să mă înțeleagă. De aceea, voi fi de necontrolat. Și, dacă după atâta efort, am izbutit să-mi controlez trupul, acum a venit timpul să-mi controlez și viața. E clipa în care descopăr în mine curajul de a mă desprinde de trecutul meu.

Este ora 21:30, tocmai sfârșim de luat cina în familie, așa cum o facem de obicei. Am plănuț să mă întâlnesc cu prietenii. Dar tata este o persoană autoritară, ale cărei decizii nimeni nu le discută. Regulile casei sunt stricte și nu primesc permisiunea de a ieși în respectiva seară. Suntem toți patru în salon. Mă întorc spre părinți și le-o arunc:

— În seara asta ies.

Răspunsul tatei nu se lasă așteptat:

— Nici să nu-ți treacă prin minte.

— Vezi ușa de la intrare la capătul holului? O să mă ridic de pe canapea, o să mă îndrept spre ușă, o s-o deschid și o să ies. Dacă vrei să mă împiedici, ești liber, dar, dacă aș fi în locul tău, n-aș face asta.

Tăcerea care urmează este una grea. Mă ridic și ies. Tata nu schițează nicio mișcare.

Începând din acea zi, preiau controlul asupra situației din familie. O asemenea bravadă, care totuși m-a costat scump, m-a transformat într-un alt om. Realizez că sunt un bărbat liber să decidă, că în realitate am o personalitate puternică și că părinții mei au ajuns să înțeleagă asta. Din acea seară, existența noastră nu a mai fost aceeași. Mama a fost foarte afectată o lungă perioadă de această lovitură, neînțelegând lipsa de recunoștință a acestui fiu iubit, căruia ea îi dăruise totul. Sărmana, are impresia că m-a pierdut. În ceea ce mă privește, am uitat cu totul de sacrificiile pe care le-a făcut, am distrus cu un dos de palmă tot ceea ce mi-a dăruit, inclusiv neobosita ei susținere de-a lungul acestor ani în care am avut atâtea nevoie de ea. Mama a luat până și decizia de a nu mă susține în proiectul legat de tenis, având certitudinea că o face în interesul meu.

Privind retrospectiv, comportamentul meu de-atunci ar trebui să mă dezguste și ar trebui să mă consider un mic ticălos nerecunoscător. Doar că ezit să judec puștiul din acea perioadă, deoarece viața m-a învățat că e bine să mă feresc de judecăți. În meseria mea de antrenor, am învățat să fac diferența dintre personalitatea unui om și comportamentul lui. Pur și simplu, cred că această atitudine pe care am adoptat-o într-un moment anume, chiar dacă este criticabilă din punct de vedere moral, mi-a fost necesară, vitală, chiar fundamentală pentru a-mi clădi o nouă viață.

În meseria mea, mă confrunt adeseori cu oameni care îi judecă pe ceilalți pe baza comportamentului lor. Cine procedează așa este egoist, nesigur, un tip nervos și pretențios. Evident, o asemenea atitudine este una

falsă, chiar dacă, etichetând oamenii, obții o anumită stare de siguranță.

Atitudinile nu-i definesc pe oameni, ele doar constituie singurul răspuns pe care aceștia îl găsesc într-o anumită situație, reacția care li se pare cea mai adaptată contextului în care se găsesc. Poate că oamenii și-ar dori un altfel de răspuns, dar nu știu cum să ajungă la el.

Meseria mea de antrenor nu îngăduie prejudecata; este exclusă de la sine. Prima întrebare pe care mi-o pun atunci când îmi privesc jucătorul evoluând este: „Atitudinea lui este una favorabilă progresului, îl poate ajuta să câștige?” Unele comportamente ce par neadecvate se pot dovedi extrem de interesante. Comportamentul se adaptează, ca răspuns la circumstanțele exterioare, iar individul descoperă în el acele resurse de care are nevoie. Dacă, în scopul progresului, un tenismen dezvoltă reacții neadecvate, comportamentul lui va trebui reevaluat, apoi modificat.

Astfel, decât să-l judec pe tânărul revoltat care am fost, prefer să mă întreb ce anume a generat un asemenea comportament din partea mea. Firește că nu sunt deloc mândru de el, dar nu pot nega că face parte din biografia mea. Nu cred că am făcut cine știe ce mari chestii, dar n-am încetat nicio clipă să lupt împotriva micilor defecte ca să pot progresa; uneori, chiar cu prețul de a-i răni pe cei dragi, dar asta s-a întâmplat pentru că n-am știut cum să procedez altfel.

În acea perioadă, cred că s-a produs ruptura dintre mine și părinți. Gândeam că nu le mai datoram nimic, că din acel moment puteam să fac ce voiam cu viața mea. Vrajba care clocotea mocnit în mine și pe care

am interiorizat-o atâția ani a ieșit la suprafață. Am devenit un rebel, un instigator. La școală intru în conflict cu profesorii. Le răspund, nu ezit să-i înfrunt. Sunt obligat să schimb de câteva ori instituția de învățământ. Cei din jur încearcă să mă facă să fiu rațional, dar mă închid în mine. Ies în fiecare seară, ajung să deprind gustul violenței. De-acum înainte, nimeni nu mă mai impresionează. Chiar eu provoc situațiile conflictuale. Mă-ntorc noaptea acasă, uneori având hainele rupte și fața tumefiată. Tata aproape că nu mai doarme. Este îngrijorat din cauza mea. Așteaptă să mă întorc, așezat în salon. Când deschid ușa, mă îndrept direct spre camera mea, fără să spun o vorbă. Tata simte cum i s-a luat o piatră de pe inimă, acum se poate duce, în sfârșit, la culcare.

Devin un fel de lider într-un anturaj prost. Mă-ntorc cu dealeri de droguri, iau parte la încăierări mărunte, adeseori înarmate. Străbatem străzile pe scutere și sfârșim pe la diverse petreceri.

Ajung o vedetă. Fetele mă plac și eu profit de asta. Mult, poate prea mult. Alcool, nopți albe, țigări, violență și sex. Un întreg program de viață.

După ce sunt eliminat din trei instituții în care dobor de fiecare dată recordul de insolență, având o situație școlară dezastruoasă, iată că aterizez la Institutul din Marais, „o mașină de luat bacalaureatul” a Parisului. Am împlinit optsprezece ani și deja sunt în urmă cu doi ani de școală.

La Institutul din Marais am surprinderea să descopăr dascăli pasionați de munca lor și capabili să comunice cu elevii lor. Oamenii de-aici sunt apropiați de elevii lor, își arată mereu disponibilitatea. Pentru prima oară în viață, îmi găsesc locul într-o sală de

clasă. Învăţ să iubesc şcoala. Fireşte, rămân la fel de agitat, dar simt că am obligaţia să respect profesorii şi eforturile pe care le depun, aşa cum mă respectă şi ei. Ajung să-l respect chiar şi pe directorul şcolii, un bărbat formidabil, deşi temut de toată lumea.

Într-o zi, pe când stau de vorbă în clasă cu un coleg, un altul îmi spune cu voce tare:

— Mouratoglou, tacă-ţi gura!

Tipul mă provoacă de faţă cu toată lumea. Accept cu greu această provocare. Îi dau prompt replica:

— Când cineva are o iubită cu o moacă aşa cum o are a ta, el ar trebui să-şi ţină gura!

Individul înnebuneşte de furie... şi e mult mai vânjos decât mine. Nu cred însă că povestea asta se va termina cu vreo bătaie. Ne întâlnim după ore. Îmi prinde mâinile într-ale sale şi le strânge. Nu dau un pas înapoi, îl sfredelesc cu privirea, la doar câţiva centimetri de faţa lui. Ceilalţi elevi intervin între noi şi abia reuşesc să ne despartă. Evident că sunt chemat în biroul directorului pentru a da explicaţii. Îi povestesc cinstit totul. Directorul îmi spune:

— În locul tău, i-aş fi spart faţa, dar fii drăguţ şi fă asta în afara şcolii, OK?

Tipul mi s-a părut genial.

În acest mediu deosebit, în care mă simt respectat, prind gustul de a studia şi aşa devin un elev eminent. Am potenţial şi am descoperit, în sfârşit, acel mecanism care declanşează înlăuntrul meu pofta de a învăţa.

Prin urmare, iată-mă preocupat să recuperez timpul pierdut. Nu-i simplu, deoarece sunt un puşti complet abrutizat, n-am niciun dram de cultură, nicio noţiune despre nimic. La drept vorbind, nici măcar nu ştiu dacă sunt în stare să localizez Franţa pe harta lumii. Şi-atunci o iau de la zero, dedicându-mă cu

totul. Petrec ore în șir citind, dornic să descopăr și să învăț. Un nou univers de infinite posibilități mi se deschide în față. Fidel mie însumi, parcurg distanța dintre minus și plus infinit într-o clipită. Vreau să știu orice și năzuiesc să înțeleg totul în această lume care ne înconjoară. Devorez toate cărțile ce-mi pică în mână, cânt și mă interesează chitara jazz. Doi ani mai târziu, sunt admis la cea mai bună școală de muzică din Paris, Le Centre d'information musicales (CIM), ca să-mi perfecționez educația muzicală. Și mă hotărâsc chiar să susțin un concert, proiect în care mă implic pe loc. Cânt la numeroase evenimente de scenă, ca lider al trupei pe care am creat-o. În același timp sunt și manager, deoarece eu găsesc oportunitățile de spectacol, sunt și lider de trupă, vocalist, interpret și chiar compozitor. Dar nu-i ceea ce vreau să fac cu adevărat. Am plecat de la minus zero, am început prea târziu și drumul meu are o altă finalitate, fără nicio îndoială.

În cei șapte ani care urmează, îmi scot racheta din dulap de cinci ori pe sezon, și asta doar ca să iau parte la întâlnirile pe echipe disputate de clubul meu, numai la insistențele prietenilor mei.

Ajung dis-de-diminează la aceste partide, după ce abia dacă am dormit trei ceasuri pe noapte, pentru că m-am întors după miezul nopții acasă; și, firește, nu sunt câtuși de puțin antrenat. N-am nici cea mai mărunță constrângere în planul disciplinei de ordin fizic. Amicii mei n-au nici cea mai mică îndoială că o să fiu masacrat pe teren. Mai mult decât atât, îmi aprind o țigară înainte să intru pe teren. Însă iată-mă deja în arenă, fac schema serviciu-voleu și mă dovedesc de netrecut la fileu. Reușesc voleuri imposibile,

demivoleuri de vis. Cei din jurul meu rămân cu gura căscată. I-am fascinat, pur și simplu. Mă poreclesc Artistul. Tenisul n-a încetat să fie pasiunea mea primordială. Tenisul continuă să mă iubească. De necrezut ce se întâmplă.

„Sunt stăpân pe soarta mea, căpitanul sufletului meu.”

William Ernest Henley

Dar tot lipsește ceva esențial în viața mea. Mi-am dominat trupul în lupta din primul tur, mi-am câștigat libertatea în turul secund. Însă am în continuare dificultăți în a interacționa cu ceilalți.

Continui să sufăr de o apăsătoare timiditate. Sunt aproape pregătit să înfrunt viața, doar că acest „aproape” înseamnă, de fapt, că drumul a rămas la fel de lung. Și mi-e clar că trebuie să rezolv această problemă care-mi minează existența de foarte mult timp. Am căpătat deja o doză bună de încredere în mine de-a lungul căii parcurse până acum. Un ultim obstacol se ridică între mine și visurile mele, iar acest lucru mi se pare de netolerat. Indiferent de prețul pe care-l am de plătit pentru a rezolva această problemă, sunt hotărât să trec peste orice.

Îmi amintesc de acea zi în care, încă adolescent, am dezbătut această temă cu mama:

— Nu mă simt în largul meu alături de oameni. Nu știu ce anume să le spun. Mă simt atât de agitat în fața celor pe care nu-i cunosc, încât nu reușesc să fiu eu însumi, prin urmare mă feresc să cunosc oameni noi. Știu că sufăr de blocaje, numai că nu ajung să le dau de capăt. Crezi că mă poți ajuta cu o idee ca să rezolv această situație?

— Păi da, cel mai bun lucru de făcut este să accepți ajutorul de specialitate, îmi răspunde mama. Cea mai bună opțiune, probabil, este să mergi la un psihoterapeut.

Așa că iau hotărârea de a merge la ședințe de psihoterapie, care vor dura șase ani lungi.

Când merg întâia oară la psihoterapeut, habar n-am ce mă așteaptă. Și când solicit câteva precizări psihoterapeutului, acesta îmi oferă următorul răspuns: „E foarte simplu: gândește-te că te găsești într-un tren aflat în mișcare. Te rog să-mi descrii peisajul”. Eu, care aștept o soluție imediată, trebuie să mă înarmez cu răbdare. Primul an de psihoterapie se consumă în durere. Mă duc la cabinetul psihoterapeutului o dată pe săptămână. Iau loc în fața lui. Simt cum ideile mi se învâlmășesc în minte, dar nu ajung să le dau expresie verbală. Prin urmare, încerc să trișez, deoarece premeditez să „găsesc” ceva anume pe care să-l livrez discursiv psihoterapeutului meu. Firește că nu reușesc asta. Nimic nu-mi iese pe buze. Lucrurile stau la fel ca atunci când mă găsesc în fața unei persoane pe care n-o cunosc. Prin urmare, nu scot o vorbă. Și totuși nu vreau să trec drept un ins mediocru, nu-mi place să înot în banalitate. Așa că mi-am construit o carapace sub care mă refugiez, refuzând să ofer în ședință cel mai mărunț detaliu personal susceptibil de a mă pune într-o poziție care să-mi dezvăluie slăbiciunile. Însă o asemenea atitudine este complet lipsită de sens atunci când faci ședințe de psihoterapie. În realitate, eu nu fac altceva decât să refuz celui alt prilejul de a emite o judecată negativă asupra mea. Cred că e cel mai potrivit să-l citez pe Sacha Guitry: „Mai bine taci și treci drept prost, decât să te descoperi și să-ți trădezi adevărata opinie referitoare la contextul în cauză”. Tot

acest circ pe care l-am inițiat a durat un an întreg, cu frecvența unei ședințe pe săptămână. De fiecare dată, închid ușa cabinetului plecând încărcat de furie. Mă disprețuiesc pentru nulitatea pe care o vădese, mă detest pentru neputința de a comunica. Urlu de ciudă pe drumul de întoarcere. Deși îmi promit solemn să ies din acest cerc vicios, scena se repetă invariabil.

În ciuda faptului că toate aceste ședințe se sfârșesc într-o tăcere încăpățânată din partea mea, ele nu sunt câtuși de puțin inutile. Încetul cu încetul, încep să percep acest blocaj de a comunica cu ceilalți. Îmi fusese frică de tăcere; căutând să o întrerup cu orice preț, înlemneam și tăcerea mă paraliza. Chiar dacă și astăzi învăț să-mi controlez teama de tăcere, știu să o folosesc cu înțelepciune. În relația cu celălalt, a ști când să taci constituie un aliat important, unul care îngăduie ascultarea și-l invită pe celălalt să se deschidă comunicării. De altfel, într-o negociere, nu se spune oare că acela care vorbește primul este și cel care pierde?

Până la urmă, la sfârșitul ședințelor învăț să-mi verbalizez gândurile. Le îngădui să vină spre mine, să iasă din mine. După un an de terapie, în sfârșit, un sunet îmi iese pe buze. Cu siguranță, o banalitate, dar asta nu e relevant, ci faptul că ajung să mă exprim, iar pentru mine această infimă verbalizare reprezintă o imensă victorie. Mecanismul s-a deblocat. Psihoterapeutul meu trage concluzia la finalul ședinței, spunând: „Anul de tăcere o să facă parte din istoria analizei tale, Patrick”. Sunt mândru de mine, pot, în sfârșit, să progrez. Încep să pricep că ne construim pe noi înșine plecând în bună măsură de la experiențele pe care le trăim. Ele ne influențează

comportamentul viitor. Ele ne condiționează reflexele. Dacă, de pildă, cineva se panichează în situații stresante, el va conchide că nu știe cum să gestioneze stresul. Dacă această experiență se repetă în mai multe rânduri, persoana respectivă va acționa cu convingere și această credință se va transforma într-o realitate psihică absolută și incontestabilă. Singura modalitate de a distruge acest cerc vicios constă în a reprograma totul. Adică a reconstitui în mod artificial situația de eșec pentru a descoperi în acest proces un filon pozitiv. Experiențele pozitive ne ajută să ne maturizăm. Ele ne fortifică încrederea de sine. Ele ne asigură cu privire la capacitățile pe care le avem. Dacă ajungem să asociem unei situații dificile un sentiment pozitiv, atunci este evident că ne vom putea dezvolta. Dimpotrivă, dacă ne izbim de eșec în această tentativă, atunci ne vom încredința și mai mult că nu vom reuși să gestionăm o asemenea situație. Prin urmare, ne vom dezvolta anumite strategii de evitare atunci când vom ajunge să ne confruntăm din nou cu o astfel de împrejurare. În ceea ce mă privește, am reușit să mă impun într-un context în care până atunci nu întâmpinasem decât eșecuri. Ceea ce înseamnă că am refuzat să cred în fatalitate. Am pierdut o dată, de două ori, de o sută de ori, de o mie de ori, dar m-am încăpățânat, pentru că eram convins că, până la urmă, o să reușesc.

În acea faimoasă zi în care, în cele din urmă, am rostit cu voce tare un cuvânt în cursul unei ședințe de psihoterapie, am căpătat încredere în propriile forțe. Nu-mi mai rămânea decât să lucrez la breșa pe care tocmai o deschiseseam. Bineînțeles că, de-a lungul acestei lungi călătorii care este introspecția analitică, numeroase obstacole urmau să mă întâmpine, dar obținusem victoria la care năzuisem, cea care îmi va

da curajul să mă confrunt cu mine însumi. Calea spre maturizare fusese deschisă.

Cu diploma de bacalaureat în buzunar, am intrat la o școală de comerț. Și, pentru că nu mai aveam niciun obiectiv precis în minte de când renunșasem la tenis, am urmat un drum cât se poate de coerent, în acord cu educația pe care o promisem: o școală de comerț. În fiecare seară, după cursuri, merg la școala mea de muzică ambientală *Fame*, deoarece am decis să combin cele două tipuri de formare, tehnică și artistică. Trecând zi de zi de la una la alta, sunt obligat să înfrunt un adevărat șoc al culturilor. Firește că jazzul mă pasionează mai mult decât economia sau contabilitatea. Particip în mod regulat la concerte și așa am prilejul să mă îndrăgostesc de prima femeie din viața mea, cu care m-am căsătorit la vârsta de 23 de ani. Ea l-a născut pe Raphaël, primul meu copil, un an mai târziu. Această întâlnire mi-a întărit dorința de a găsi o anumită formă de stabilitate în viața mea, să ajung să-mi câștig singur existența. Prin urmare, decid că e cazul să renunț la studiile universitare și să intru în câmpul muncii.

Mă simt pregătit să primesc prima slujbă care se ivește, dar nu am nicio diplomă care să-mi ateste abilitățile și cunoștințele. În această împrejurare, tata îmi propune să intru în întreprinderea sa și să învăț o meserie. Dar nu uită să mă avertizeze: nu va fi niciun tratament preferențial, va trebui să muncesc de jos. Așa că sunt gata să încep muncile lui Hercule*, pregătit să dau totul din mine. Muncesc cinci ani în

* Referire la unul dintre cele mai semnificative episoade ale mitologiei elene, când Hercule trebuie să îndeplinească douăsprezece sarcini extrem de riscante impuse de

compania tatălui meu, perioadă în care pun bazele necesare lansării propriei afaceri. Stau la lucru zece sau douăsprezece ore pe zi, primind un salariu de stagiar. Aceasta e înțelegerea cu tata și o accept fără să crâcnesc, deoarece ambianța de startup a întreprinderii sale chiar îmi place. Permanenta provocare mă determină să mă autodepășesc, vreau să fac totul cât mai bine. Petrec un an lucrând exclusiv în departamentul de contabilitate, apoi, în anul următor, mă concentrez asupra gestiunii. În sfârșit, trec sub autoritatea unui „rechin” cu doar zece ani mai mare ca mine, intrând în domeniul practicii. Îi ador pe tipii care nu fac nicio concesie în privința mea. Șeful meu stabilește o relație de tip *coaching* cu mine. Petrecem mult timp împreună, ne apreciem reciproc, dar tipul știe să păstreze mereu o distanță, dovedindu-se extrem de exigent față de mine. Practic, el mă învață să lucrez, îmi predă toate noțiunile de bază ale unei afaceri. Omul știe să scoată ce este mai bun în mine, ridicând foarte sus ștacheta calității. Sarcinile sunt foarte variate, de la gestionarea bunurilor imobiliare până la maniera în care trebuie construite noile afaceri, urmând modele prestabilite de tatăl meu, căruia îi raportează direct.

În această perioadă, compania achiziționează totalitatea portofoliului imobiliar al unui comerciant de bunuri, iar noi suntem însărcinați să asigurăm rentabilizarea ansamblului de loturi. Printre acestea, două hoteluri „clasificate” de prefectură. Un fel de HLM* aflate în centrul Parisului, ale căror 80 de camere

regele Euristeus; desemnează o activitate extrem de dificilă, fiind un adevărat test al valorii, voinței și curajului (n.t.).

* Acronim pentru *Habitation à loyer modéré*, termen juridic desemnând construcții de locuințe pentru care este plătită o sumă modică, fiind rezervate prin lege

găzduiau 200 de imigranți cu situație nereglementată. Prin urmare misiunea noastră este una delicată.

Obiectivul pe termen mediu constă în a întreprinde lucrările necesare pentru a le transforma în hoteluri autentice, doar că, în așteptarea finanțărilor, trebuie să colectăm chiria ca să ne putem regla propriile cheltuieli lunare. Firește, această activitate presupune un risc major! Eu și colegul meu suntem obligați să ne refugiem adeseori în cabina portarului și să sunăm la comisariatul de poliție. Dincolo de ușa baricadată, locatarii, cu pumnii strânși, sunt gata să ne ia la bătaie. Portarul însuși, un refugiat politic din Comore, un tip corpulent, este bătut în mod regulat. „Clientela” noastră e compusă mai ales din traficanți de droguri și din proxeneți, majoritatea foști pușcăriași. Inutil să mai precizez că a rezolva chestiunea chiriei nu este deloc o perspectivă plăcută pentru aceștia. Deci, e necesar să le explicăm, să fim duri și siguri pe noi, încercând, în același timp, să nu-i provocăm și să nu permitem escaladarea tensiunii. Polițiștii refuză constant să urce în aceste clădiri, misiune pe care o consideră pe bună dreptate foarte periculoasă, cu excepția unor incidente generate de reglările de cont, când intervin mai multe trupe.

Facem această activitate vreme de un an, perioadă foarte tensionată. În fiecare dimineață, mă duc la birou cu stomacul strâns.

La finalul aceluia an, primim, în cele din urmă, o altă misiune. Înlocuitorii noștri, doi „profesioniști” în lumea acestui tip de locuințe sociale, amândoi la patru ace, nu rezistă decât o săptămână. Unul dintre băieți,

persoanelor cu venituri modeste și care trăiesc în bună măsură datorită ajutoarelor sociale de stat (n.t.).

înjunghiat în zona genunchiului, va avea sechele pe viață în urma incidentului.

Odată depășită această aventură, procesul formării mele profesionale se continuă cu o gestiune imobiliară ceva mai tradițională. Compania noastră deține numeroase clădiri de apartamente. Partenerul meu îmi dă de înțeles că sunt pregătit să mă descurc de unul singur, să preiau toate responsabilitățile. Așa că hotărâsc să înființez o agenție pentru a asigura gestiunea locativă a ansamblului unui portofoliu imobiliar. După aceea, ca ea să se poată autofinanța, îmi vine ideea să adaug la această inițiativă o activitate de tranzacționare imobiliară care să faciliteze randamentul agenției. Cifrele de afaceri cresc rapid, ceea ce-mi permite să-mi creez un minilanț de agenții, trei în total.

În paralel cu această activitate, tata intră în domeniul energiilor regenerabile: centrale hidroelectrice, apoi fotovoltaice, în sfârșit, eoliene. Noua afacere a tatei ajunge să pătrundă în DOM-TOM: Guadelupa, Martinica și Reunion. Un sistem de stimulări fiscale vizând îmbunătățirea echipamentului energetic în DOM-TOM permite dezvoltarea unui sector de activitate nerentabil în acea perioadă. Împreună cu superiorul meu, mă ocup de partea operațională a afacerii la fața locului. Misiunea noastră constă în a negocia cu producătorii locali, în a găsi zonele de instalare a noilor tehnologii, apoi în a urmări lucrările și, în cele din urmă, în a asigura mentenanța acestora. De aceea, merg regulat în Guadelupa.

Filiala destinată energiilor regenerabile capătă o importanță sporită și devine o investiție cu adevărat înfloritoare. Peste un an, mi se încredințează

sarcina de a supraveghea sute de dosare privind implementarea tehnologiei fotovoltaice. Consider că am studiat pe deplin chestiunea respectivă. Într-adevăr, mașinăria funcționează, echipa pe care o conduc stăpânește la perfecție tot ce înseamnă activitate de profil, iar eu am acum mai mult timp liber la dispoziție.

După doar un an de căsnicie, eu și soția hotărâm să ne despărțim. Sunt foarte mândru că am păstrat cu ea o relație excelentă. De altfel, ea a rămas avocatul meu și ne consultăm frecvent în privința fiului nostru.

Exact în această perioadă, în care am trecut examenul adevăratei maturități profesionale, redescopăr racheta de tenis. Frenezia de odinioară mă cuprinde din nou. Mă antrenez de trei-patru ori pe săptămână, îmi impun sesiuni de antrenament seara, de unul singur, în Bois de Boulogne, deși este iarnă. Decid să-mi angajez un antrenor. Iau parte la câteva turnee doar pentru a savura plăcerea oferită de atmosfera competițională, dar asta se întâmplă rar, pentru că sunt ocupat mai mereu. Așa ajung să o întâlnesc pe cea care îmi va fi a doua soție.

Cu o viață profesională care funcționează pe pilot automat, redescoperind tenisul ca pasiune ce mă apără de alte tentații maladive, mă hotărâsc să pun bazele unui mic proiect care să se adreseze jucătorilor de toate vârstele și nivelurile. Găsesc împreună cu antrenorul la ale cărui servicii am apelat în această perioadă un club care este de acord să ne găzduiască la Colombes, așa că public un anunț în *Tennis Magazine*, iar în ianuarie 1996 îmi vin primii clienți, jucători de club în jur de 30 de ani, dornici să treacă la un nivel superior. Așa a apărut Team d'Entraînement Tennis Compétition (TETC). Șase luni mai târziu,

avem deja peste 20 de elevi, dar, cu toate acestea, în paralel îmi desfășor activitatea în domeniul energiilor regenerabile.

„Cel care calcă pe urmele altuia nu va lăsa niciodată vreo urmă.”

Proverb chinez

Un an mai târziu, la 27 de ani, sunt pregătit pentru o turnură decisivă în privința viitoarei mele cariere de antrenor.

După unsprezece ani de la faimoasa discuție cu părinții mei despre pasiunea mea pentru tenis, mă găsesc în biroul tatălui meu pentru a discuta despre viitor. Este o discuție pe care nu vreau în ruptul capului s-o închei capitulând, deoarece prima pe această temă m-a costat scump. Nici eu nu mai sunt același. Adolescentul timid și nesigur a fost înlocuit de un bărbat hotărât și plin de încredere.

Tata este cel care deschide subiectul:

— Patrick, lucrezi în compania mea de șase ani și mi-e clar că ți-ai făcut toate temele. Ești pregătit pentru alt nivel. Compania noastră a crescut. Avem proiecte importante și mi-ar plăcea să faci parte din ele. Am putea începe să facem afaceri împreună. Acum poți să devii asociatul meu.

Evident că mă simt flatat, mândru de mine. Sunt pe deplin conștient de toate suferințele îndurate, de eforturile depuse, de rezultatele obținute. Faptul că mi-a propus așa ceva demonstrează că și tata este conștient de toate astea, iar recunoștința sa mă impresionează profund. Doar că, iată, eu am alte proiecte.

— Tată, îți mulțumesc mult pentru propunerea pe care mi-ai făcut-o. Dar, vezi tu, tenisul este viața mea. Sunt norocos să am o adevărată pasiune și țin să mi-o îndeplinesc. Nu mi-am revenit pe deplin în urma teribilei frustrări pe care am trăit-o în urmă cu unsprezece ani. Ca jucător, eu nu am putut să ating cel mai înalt nivel. Vreau să descopăr ce se întâmplă în acest plan al performanței procedând în alt fel, ca antrenor care este alături de jucătorii lui până în vârful ierarhiei. Eu nu sunt antrenor, așa că singura modalitate de a deveni este cea în cadrul unei academii de tenis. Am pus pe picioare un mic proiect care se dovedește rentabil și vreau să-l dezvolt. Mi-ar plăcea foarte mult să le ofer tinerilor șansa de a trăi visul pe care eu nu am putut să mi-l îndeplinesc.

Atunci când voi fi de vârsta ta, vreau să-mi pot face bilanțul vieții în așa fel încât să fiu mândru de tot ce am realizat. Știu că, dacă voi construi centrale electrice, asta nu o să mă facă fericit.

Să fii înșuflețit de o pasiune înseamnă o șansă inestimabilă. De aceea, vreau să-mi trăiesc șansa până la capăt. Am nevoie de emoție în viața mea, simt nevoia să mă dedic sută la sută. Tenisul îmi va aduce asta. Prin urmare, sunt nevoit să refuz oferta ta.

— Prea bine. Înțeleg. Pot să te-ajut? Și dacă da, cum anume?

— E foarte simplu. Am nevoie de fonduri ca să investesc în două proiecte. Mai întâi, doresc să recrutez un antrenor de top, un om cunoscut în domeniu, asta ca să mă ajute să-i conving pe tinerii jucători care au potențial să vină în academia mea. Pe urmă, vreau să finanțez grupul de tineri tenismeni talentați pe care o să-i selecționez.

— De-acord, te rog să stabilești un plan de afaceri, unul pe care-l vom analiza împreună.

Am depășit un obstacol incommensurabil. Am luat o decizie majoră pentru viitorul meu și tata a acceptat să mă urmeze în această aventură. Nu-mi rămâne decât să scriu notele acestei noi partituri din viața mea.

Plecând de la această întâlnire de afaceri cu tata, mă simt de parcă aș visa. Îl admir pe tata pentru că a știut să mă asculte și să mă înțeleagă, dar mai ales mă simt ușurat că nu am mai amânat să-mi îndeplinesc destinul.

Dacă este să compar această întrevvedere cu cea din urmă cu unsprezece ani, îmi dau seama că părinții mei puteau la fel de bine ca acum să mă asculte și să mă înțeleagă și în acea perioadă. Este greșeala mea că nu am știut atunci să-i conving de acel vis sportiv. Trăiesc această revelație ca pe un șoc. Revăd scena acelei înfrângerii, dar percepția pe care o am în prezent asupra situației de-atunci este complet diferită. N-am știut să-mi conving părinții, pe oamenii care doreau să mă ajute să reușesc în ceea ce-mi doream cel mai mult, iar reacția mea n-a fost decât consecința neputinței de a înțelege acest lucru. Le-am pasat lor întreaga vină, ca să nu mă învinovățesc pe mine. M-am înșelat în privința adevăratului meu adversar: eu sunt singurul responsabil pentru decizia de a renunța la tenis.

Părinții se temeau ca pasiunea pentru tenis să nu fie una trecătoare, iar eu n-am știut să-i contrazic. Ei se îndoiau pe-atunci de potențialul meu, trebuia să-i fac să aibă încredere în mine. Se îngrijorau cu privire la viitorul meu, în timp ce eu aș fi putut să le propun un plan al carierei în care să fi inclus și studiile. N-am fost capabil nici să pricep motivele reale ale refuzului lor, nici să le ofer acele răspunsuri care ar fi putut înclina balanța situației în favoarea mea.

Această lecție nu face decât să-mi consolideze certitudinea că viitorul nu depinde decât de mine, de capacitatea mea de convingere, de a controla, de a munci și de a planifica. Înțeleg că a proiecta vina asupra altuia reprezintă o frână majoră în calea dezvoltării mele, pentru că ea mă împiedică să obțin beneficii în urma erorilor pe care le săvârșesc. Astfel, în acea zi memorabilă, ajung să-mi fac mai multe promisiuni:

- Viitorul meu nu o să mai depindă decât de mine.
- Voi căuta mijloacele de a obține ceea ce-mi doresc.
- Voi învăța să-i conving pe ceilalți, să-i fac să-mi împărtășească viziunea.
- Nu voi mai îngădui ca alegerile celorlalți să fie un obstacol în fața realizării obiectivelor mele, mai ales...
- Voi învăța câte ceva din fiecare eșec cu care mă voi confrunta.

La 40 de ani, voi deveni de sute de ori mai performant decât sunt astăzi, cu condiția de a pune în practică aceste precepte. Voi urma regula lui Roosevelt: „Învingătorii găsesc mijloacele de a reuși, învinșii, doar scuze”. Și voi proceda în așa fel încât să nu mai recurg vreodată la scuze.

4

Ziua în care am devenit antrenor

„Sufletele mărețe își manifestă voința, pe când cei slabi n-au decât dorințe.”

Proverb chinez

Academia mea de tenis există. Este însă departe de ceea ce visez eu. Îmi doresc ca elevii mei să ajungă la cel mai înalt nivel cu putință. Pentru a îndeplini un astfel de deziderat, îmi trebuie o altă materie primă, tineri capabili să ajungă în vârful ierarhiei. Or, eu nu cunosc tinere speranțe, iar ei n-au auzit niciodată de mine. N-am pic de notorietate. Și-atunci îmi vine ideea să mă apropiu de un personaj bine cotate în lumea coachingului, australianul Bob Brett. Pe la finele anilor 1990, el s-a evidențiat ajutându-l pe Boris Becker să ajungă lider mondial, iar apoi l-a sprijinit pe Goran Ivanišević, croatul atingând a doua treaptă

a clasamentului ATP. Are un succes răsunător, este antrenorul momentului.

Dacă academia mea de tenis i-ar purta măcar numele, aş beneficia de acea credibilitate pentru a putea să-i recrutez pe tinerii jucători ce mi se par interesați în termeni de potențial. Chiar în momentul în care încep să mă gândesc la o asemenea posibilitate, Bob începe colaborarea cu o mare speranță a tenisului mondial, germanul Nicolas Kiefer.

Mergând să-mi racordez rachetele la magazinul Larrère din Paris, îl întâlnesc acolo pe un compatriot al lui Brett, John Elliot. E un tip pe care-l simpatizez, așa că-l abordez și îl întreb dacă nu cumva îl știe pe Bob Brett. John îmi spune că da. Așa că îl rog să-mi intermedieze o întrevvedere cu celebrul antrenor.

Întâlnirea noastră se petrece în 1998, în timpul turneului de la Roland Garros, la hotelul în care Brett locuiește pe timpul marii competiții pariziene.

„Naivii nu știau că era imposibil, așa că au reușit.”

Oscar Wilde

Am la dispoziție o oră ca să-l conving pe Bob Brett să-mi sprijine proiectul. E mai mult decât am nevoie. Sunt binedispus și încrezător încă de când intru pe ușa hotelului. Eu percep această întâlnire ca pe o provocare. Am onoarea să-l întâlnesc pe acest bărbat pe care-l respect imens și ocazia de a mi-l face aliat. Mă simt atât de motivat, încât nici nu sesizez că, în realitate, nu am niciun atu pentru a-l atrage de partea mea. Sunt tânăr, lipsit de experiență și, practic, un necunoscut în lumea tenisului. Mai mult decât atât, nu-i pot oferi vreo garanție financiară. Ca să nu mai spun că pe hârtie proiectul meu dă

dovadă de o anumită neseriozitate. *A posteriori*, învăț altceva în urma acestui episod: realitatea în care au loc evenimentele sau împrejurările n-are nicio importanță, ci doar percepția asupra acestei realități. Bob Brett este un mare domn, dar nici eu nu vreau să fiu mai prejos. Îi arăt că sunt entuziast, energic, convingător. Am încredere în capacitatea mea de a mă sublima, de a-i atinge coarda sensibilă, elemente care vor înclina balanța situației în favoarea mea.

De altfel, m-am pregătit foarte bine pentru această întâlnire. M-am documentat, cunosc pe de rost biografia și parcursul profesional ale lui Bob, mi-am făcut o idee despre filosofia lui, despre obiectivele lui. Știu cum să-i vorbesc, să-i prezint beneficiile pe care le poate obține dacă acceptă să se implice în proiectul meu.

Și îmi ating scopul. După o oră de discuții, Bob se ridică și-mi strânge mâna:

— Gata, sunt al tău. Batem palma. Ne revedem după Wimbledon. Pregătește contractul, o să-l semnez atunci.

Întrevederea este o reușită, doar că greul abia acum începe. Un proiect de o asemenea anvergură are nevoie de un complex spațios, de o echipă de antrenori cu credibilitate și de un grup de jucători promițători. Am trei luni la dispoziție, dar nicio idee despre cum aș putea realiza acest tur de forță. Cu toate astea, sunt calm. Perspectiva acestei alianțe cu Brett mă încurajează și mă motivează. Eliberat de orice altă constrângere profesională, încep să mă dedic pe deplin proiectului meu. După Wimbledon, antrenorul australian semnează contractul cu mine fără ca măcar să-l poată citi (este redactat în franceză). Bob are o încredere totală în mine. Profit de faptul că este vară și încep să caut un club care să ne ofere condiții bune

de desfășurare. Pun ochii pe o structură la Montreuil, în departamentul Seine-Saint-Denis. Trei luni mai târziu, Academia Bob Brett își deschide porțile.

Îi datorez foarte mult acestui australian. Mai întâi, pentru că el mi-a acordat încredere, apoi, pentru că m-a îndrăgit, în sfârșit, pentru că m-a învățat tot ceea ce înseamnă bazele meseriei mele. N-a plecat nicio clipă urechea la zvonurile lansate de cei din mediul tenisului profesionist: „Ești nebun, cum poți să ai încredere într-un necunoscut? Tipul ăsta nu reprezintă nimic în tenis”. El a acceptat să vină la Montreuil, acolo unde am stabilit locația academiei noastre. Bob îmi alimentează energia, voința și puterea de muncă. Într-un anumit sens, chiar mă protejează.

Cei șase ani care au urmat au fost o perioadă pur și simplu exaltantă. Eu îmi trăiesc visul: să descopăr viitori campioni și să-i fac să lucreze ca o echipă într-o atmosferă de startup. Bob se poartă extraordinar cu mine. El insistă întotdeauna să vin pe teren și să-l urmăresc la lucru. Chiar dacă nu stă la academie decât 50 de zile pe an, la fiecare vizită la centrul de la Montreuil îmi dă numeroase informații. Reușesc să formez un grup fenomenal de tinere talente.

Paul-Henri Mathieu, Marcos Baghdatis, Gilles Müller, Pauline Parmentier, Serghei Stahovski, Ivo Karlovici, Mario Ancici, Mandy Minella, Dudi Sela, Hicham Arazi, ca să spun doar câteva nume care se perindă pe terenurile noastre. Ca să nu genereze conflicte, creez o schemă de funcționare pentru a-i împăca pe toți. Practic, finanțez formarea jucătorului, iar el, în schimb, îmi va returna un procentaj din *prize money* (câștigurile din turnee) până când acesta va acoperi integral suma cheltuită cu formarea sa. Există,

teoretic, o singură problemă: dacă tenismenul nu va atinge un nivel ridicat, eu nu-mi pot recupera investiția. În 2000, pornesc exact de la această realitate ca să-mi modific structura managementului sportiv. Mă asociez cu Laurent Rizzo, pe-atunci agent al Advantage International, compania ce se va transforma în Octagon, una dintre cele mai importante agenții de reprezentare a atleților. Ne reprezentăm jucătorii și reținem un procent din contractele lor de sponsorizare. Așa încep să-mi recuperez investițiile, promovându-i astfel și pe cei mai strălucitori puști pe care îi avem. Alături de Laurent, deprind o nouă meserie, valorificându-mi formarea în afaceri. Rolurile noastre sunt bine definite. Misiunea partenerului meu este de a-i determina pe jucători să semneze contractele, pe care tot el le negociază, iar a mea constă în a le oferi mijloacele de a câștiga. În acest fel, ajung să descopăr numeroși viitori campioni. Semnăm cu Marion Bartoli pe când avea doar paisprezece ani, clasată minus doi la nivelul șase, practic o mare necunoscută, cu Caroline Wozniacki, la vârsta de zece ani, cu Marcos Baghdatis, la treisprezece ani. Firește că ne scapă și multe dintre speranțe, pentru că nu avem încă destulă credibilitate în fața marilor firme. Îi descopăr îndeosebi pe Juan Martín del Potro, Fernando Verdasco și Stan Wawrinka, dar nu reușim să-i facem să semneze cu noi. Și eu, și Laurent avem un crez comun: totul este posibil. Și totuși, începând din 2007, decid să pun capăt acestei aventuri. Să mă ocup concomitent de descoperirea și de pregătirea jucătorilor reprezintă o responsabilitate prea mare pentru mine.

Trebuie să adaug că marile agenții de impresariat sportiv au devenit concurenți nemiloși. De pildă, le interzic jucătorilor aflați sub contract cu ele să vină să se antreneze la academia mea, de teamă că-i voi convinge să plece pentru a ni se alătura... Le înțeleg poziția, e una corectă. Prin urmare, proiectul nostru, al meu și al lui Laurent, a devenit contraproductiv, deoarece, până la urmă, pasiunea mea este terenul de tenis, vreau să lucrez cu cei mai valoroși jucători. Știu că sunt numeroși cei care ar dori să ni se alătore, dar nu pot face acest pas.

Drept consecință, iau hotărârea să dizolv structura noastră de management sportiv, iar Laurent se orientează către PSG Merchandising în calitate de director general. Cu toate astea, prietenia noastră a rămas intactă și în ziua de azi.

Această perioadă este una deosebit de dificilă. Am sentimentul că sunt singur împotriva tuturor. Lumea tenisului francez este una autosuficientă. Ea este compusă din oameni care provin din acest mediu de decenii. Eu trec drept un novice determinat și incomod, iar progresele pe care le fac sunt văzute foarte prost. Federația Franceză de Tenis mă consideră un obstacol în fața păstrării statu-quoului, care îndrăznește să-i submineze hegemonia pe teritoriul francez. Aflând că numeroși lideri de generație tânără se antrenează la mine, reprezentanții federali vin într-o zi la academie. Se postează pe terenuri, în plin antrenament, și încep să ia notițe. Mă șochează aceste metode complet lipsite de respect. Din punctul meu de vedere, lipsa de respect este simptomul puterii absolute pe care o au acești indivizi. Mă grăbesc să-i întâlnesc și îi somez să părăsească terenurile. După ce i-am evacuat, nu ezit

să pun punctul pe „i”: „Vă aflați pe proprietatea mea privată. Atunci când faceți o vizită, mai întâi bateți la ușă ca să intrați, iar dacă sunteți invitați înăuntru, cereți voie să luați loc. Nu spargeți ușa cuiva ca să vă așezați după plac în camera de zi”. Dacă cineva are de gând să pătrundă cu forța în casa mea, să știe că se va trezi cu ușa în nas. Temperamentul meu nu este unul agresiv, dar lipsa de respect mă revoltă cel mai mult.

Aceste peripeții nu blochează progresele academiei mele. Ajung să mă hrănesc din toată ura și invidia lor, al căror obiect am devenit. Departe de a mă descuraja, mă motivez să merg înainte.

Brett, tatăl meu de suflet, îmi împărtășește cu mândrie cunoștințele lui de coach pe care le absorb ca un burete. Norocul meu este că sunt complet ignorant, iar acest lucru îmi permite o mare deschidere a minții, pentru că vreau să învăț totul. În acest context, devorez toate cărțile de coaching pe care le găsesc pe piață. Le apreciez îndeosebi pe cele scrise de Tony Robbins*, iar lectura lor nu face decât să mă liniștească și să-mi confirme viziunea despre antrenorat. Absorb neîncetat cunoștințele pe care mi le transmite Bob, ba chiar îi cer să mă învețe și mai multe. Muncesc cu încăpățănare, supervizez recrutarea jucătorilor și antrenorilor, realizarea planurilor de antrenament și analizarea rezultatelor. Stau de vorbă cu toată lumea și pun mari presiuni pe tenismeni și pe antrenori, astfel încât să obțin garanția unor rezultate atletice semnificative. Și

* Celebru autor de literatură motivațională din Statele Unite. S-a format în NLP (Programare Neuro-Lingvistică) și în hipnoza ericksoniană. A lucrat cu John Grinder, unul dintre fondatorii NLP-ului. Cărțile *Unlimited Power* (Putere nemărginită) și *Awaken The Giant Within* (Descoperă forța din tine) au fost adevărate bestselleruri mondiale. În esență, Robbins pledează pentru o viață sănătoasă și sportivă, o dietă naturistă, o bună comunicare interumană și stimularea capacității de autodepășire folosind tehnici ale programării neuro-lingvistice și elemente de hipnoză ericksoniană (n.t.).

pentru că am suferit nespus pe când eram elev, supus unui corp profesoral care obișnuia să mă judece și să mă respingă, ajung să înțeleg astăzi importanța unei figuri cu o autoritate bine intenționată. Anii de ucenicie sunt cruciali în dezvoltarea tinerilor. Este exact perioada în care se pregătesc pentru viață. Am fost mereu șocat de felul în care erau tratați cei care nu se conformau mediei, sfidând criteriile clasice. Din punctul meu de vedere, modelul școlar francez este unul prea negativ, bazându-se prea mult pe represiune. Copiii sunt judecați, catalogați. Îmi amintesc de ceea ce le-a spus directorul Institutului din Marais părinților mei: „Fiul dumneavoastră este extrem de creativ. Universul său interior este foarte vast și poate de aceea nu este permanent prezent cu noi. Va activa într-un domeniu profesional care-i va stimula această creativitate”. A fost prima oară în viața mea când un profesor mă înțelegea, fiind capabil să prezinte o versiune pozitivă despre mine. Acest episod mi-a îngăduit să-mi schimb percepția despre școală și să mă dedic formării tinerilor pe care îi luam sub tutela mea. În sfârșit, eram în stare să dăruiesc altora ceea ce și eu promisem la răndu-mi.

În teorie, nu există nicio diferență între teorie și practică. Dar în practică, da.

Anonim

Între 1998 și 2004, eu și antrenorul australian am trăit cu sufletul la gură, într-o complicitate totală. Din păcate, spre sfârșitul acestei perioade, relația mea cu Brett începe să se deterioreze. El este din ce în ce mai puțin prezent la academie, călătorește mult prin turnee alături de elevul său, Nicolas Kiefer, care a

reușit să ajungă până pe locul al patrulea în ierarhia mondială. Pe de altă parte, am 40 de jucători de coordonat și zeci de probleme de rezolvat în privința antrenamentelor. Pentru că îmi doresc permanent ca elevii noștri să progreseze, intervin atunci când antrenorii academiei noastre se lovesc de obstacole. Apelez frecvent la oameni competenți din exterior, mai ales la cei cu pregătire psihologică. Le ofer antrenorilor mei serviciile unui *mental coach*, organizând seminarii practice și cursuri de formare. Aceste inițiative îi stârnesc lui Bob o furie îngrozitoare. Încerc să-i explic că nu pot să aștept cu brațele încrucișate ca el să se întoarcă la academie și că trebuie să merg mai departe și să îi fac și pe toți ceilalți să progreseze. Din nefericire, Brett vede această inițiativă ca pe o trădare, fiind convins că am ajuns să complotez contra lui. Va ajunge să-mi zică următoarele: „Nimeni nu m-a umilit așa vreodată. E ca și cum m-ar fi înșelat soția”. Rămân surprins de această analogie care mi se pare illogică și exagerată. Este furios, dar asta nu mă impresionează. Deși a ridicat vocea la mine, îmi asum în totalitate hotărârea. N-am regretat niciodată decizia.

În acest moment îmi dă și un ultimatum: „În fond, academia se numește Bob Brett, așa că vreau s-o coordonez complet. Voi fi prezent 150 de zile pe an la școală. Nu-l mai antrenez pe Kiefer, deci am tot timpul să mă dedic instruirii tinerilor jucători. Accepti sau mă retrag din afacere”. Dacă e să fac abstracție de aspectul financiar al problemei, respectiv că va fi nevoie să găsesc resurse financiare pentru a-l plăti pe Bob pentru cele o sută de zile suplimentare petrecute la academie, ideea chiar mă bucură. Cine ar putea să conducă mai bine decât Bob personal academia de

tenis care-i poartă numele? Nu există antrenor mai bun decât el, nu este cineva care să știe mai mult tenis decât el. Prin urmare, accept fără rezerve. Dar ceea ce părea în teorie o idee bună se dovedește în practică o adevărată catastrofă. Jucătorii se obișnuiseră cu o anumită formulă de management, cea care-mi aparținea. Îi supun unei presiuni constante, dar am o atitudine înțelegătoare față de ei și față de antrenori. Bob alege să-și impună stilul directiv, complet lipsit de înțelegere. El ajunge să-i repeadă pe toți și atmosfera plăcută dispare rapid. Stafful tehnic ajunge la limita răbdării. În opt luni, ne pleacă numeroși jucători, printre care Ivo Karlovici și Gilles Müller. Până și Marcos, fiul meu de suflet, campion mondial de juniori, care tocmai intrase în clasamentul ATP, devenind unul dintre cei mai buni 200 de jucători la nivel mondial, mi se confesează, anunțându-mă despre o eventuală plecare de la academie. Nu pot accepta să-l las să plece. Așa că îl abordez pe Bob: „Există multe reclamații și ne pierdem jucătorii unul câte unul. Nu mai putem să continuăm în acest fel. Fie îți schimbi comportamentul, fie încetăm să mai colaborăm. Tot ceea ce am construit vreme de șase ani e pe cale să se prăbușească”. Firește, cu egoul său de superstar în coaching, Bob nu poate accepta un asemenea discurs din partea unui nimeni de 34 de ani, unul pe care l-a învățat tot ce știe. Așa că părăsește imediat academia. Îl privesc plecând cu un amestec de ușurare și tristețe. Îi datorez multe, dar nu pot să primejduiesc ce am realizat până în acel moment. Sunt categoric.

Fără îndoială că stilul managerial al lui Bob ar fi putut funcționa, dar, pentru ca treaba să meargă, ar fi fost nevoie ca acest stil să fie impus încă de la bun început. Tocmai schimbarea bruscă și radicală

a metodei de lucru a dezbinat grupul nostru, până atunci foarte solidar. Mai mult, eu cred că Bob și-a radicalizat intervențiile doar pentru că fusese deranjat de alegerile mele. Este un tip de o mare finețe. Sunt convins că, dacă furia nu l-ar fi orbit, și-ar fi dat seama că această schimbare managerială subită și extremă ne-ar fi condus la eșec și așa ar fi putut să-și adapteze discursul.

Plecarea precipitată a lui Bob marchează debutul unei noi perioade. Sunt foarte afectat de despărțirea noastră și sunt pe punctul de a lăsa totul baltă. Dar o discuție cu Marcos și cu tatăl acestuia mă ajută să-mi pun gândurile în ordine. „Nu trebuie să te retragi, Patrick. Jucătorii au încredere în tine. Te vom urma 100%! Te poți încrede în noi astfel încât aventura să continue.” Ei știu să găsească acele cuvinte care mă impresionează. Mă simt iubit și aceste încurajări îmi redau încrederea. Chiar și făcând un pas în spate, nu cred că o să dau greș. Însă am nevoie de un răgaz pentru a analiza noua situație. La plecare, Bob i-a anunțat pe jucători că-și va deschide propria academie în Italia, propunându-le să-l urmeze acolo. Iar atunci când sportivii au venit să mă avertizeze despre această propunere, asigurându-mă totodată de sprijinul lor necondiționat, m-am simțit încurajat și gata să revin pe poziție.

Fără numele Bob Brett după termenul „Academie”, cum va funcționa oare noua structură? Jucătorii îmi vor acorda încredere în continuare? Voi fi destul de credibil pentru a-i putea recruta pe cei mai valoroși tineri jucători? Întrebările sunt numeroase. Trebuie să găsesc un nou nume școlii de tenis pe care o conduc. Îmi vine ideea de a găsi un alt antrenor de prestigiu,

care să acorde numele lui instituției mele. Doar că acum ezit în a investi pe termen lung în imaginea cuiva care mă poate părăsi oricând. Prima oară a fost cu noroc, deoarece Bob m-a învățat tot ce știa, dar acum, că nu mai poartă numele prestigios, habar n-am cum va evolua academia. Așa că îndrăznesc să-mi redenumesc școala TETC Academy, ceea ce-mi oferă o totală libertate de acțiune. Pe de altă parte, acest nou nume nu spune nimic nimănui și așa pot să-mi construiesc o imagine de la zero.

Concentrat asupra acestor întrebări și probleme, iată-mă luând masa de prânz cu unul dintre asociații și prietenii mei, Philippe Sautet. Am pus împreună bazele competiției Once Upon A Time Tennis (OUATT), un turneu pentru tinerii jucători care are particularitatea de a propune tablouri în funcție de data de naștere a fiecărui participant. Chiar și astăzi, turneul adună cei mai numeroși tineri jucători din lumea întreagă.

Philippe încearcă să mă convingă că este imperios necesar să-mi adaug numele la noua academie. „Toate academiile din lume sunt reprezentate de cineva care își asociază imaginea cu cea a școlii de tenis. El reprezintă valorile acelei instituții. Să luăm ca exemplu academiile Bollettieri, Sánchez-Casal, Evert etc. De ani buni faci de unul singur întreaga muncă la școală, tu ești academia TETC. Numește-o, pur și simplu, Mouratoglou.” Argumentul este convingător, așa că iau decizia respectivă. Academia TETC devine Mouratoglou Tennis Academy. Îmi revine sarcina de a construi o imagine, pentru că destinul meu și al școlii sunt de-acum unite pentru totdeauna. E nevoie să merg și mai mult pe terenul de antrenament și să-mi asociez numele cu rezultate obținute de sportivi.

Îmi propun să devin cel mai bun antrenor din lume! Este timpul să pun în practică toate acele cunoștințe împărtășite de Brett. De altfel, am un atu important de luat în considerare: nu am nicio idee preconcepută. Nu încerc să mă ascund în spatele cunoștințelor tehnice sau tactice. N-am decât un gând în minte: să obțin rezultate. Fără diplomă, fără sentimentul puterii. Mă însuflețește doar o imensă dorință de a câștiga acest pariu cu mine însumi. Eu și jucătorul meu suntem în aceeași barcă: reușita mea nu este posibilă fără victoria lui.

Doi ani mai târziu, academia mea funcționează la turaj maximă. Ne mutăm de la Montreuil, deoarece vreau să adaptez bazele pe care funcționează acest proiect ca să corespundă perfect cerințelor mele.

Sunt foarte mândru de rezultatele pe care le obținem: din 1996 formăm și conducem zeci de jucători către vârful tenisului mondial. În douăsprezece rânduri, juniorii noștri se califică în finale de Grand Slam, trei dintre ei obținând titlul de campion mondial al categoriei respective de vârstă. Din acest grup, peste 20 reușesc să se claseze în Top 100 mondial, unii fac parte din Top 20 sau chiar Top 10. Numeroase titluri sunt obținute în circuit, inclusiv cele de Grand Slam, prin Serena Williams.

În 2014, obținem mijloacele necesare pentru a ajunge la un nivel și mai înalt, prin achiziționarea bazei Sophia Country Club pe Coasta de Azur. Construirea celui mai mare centru de antrenament pentru tenis din Europa reprezintă următoarea etapă a acestei aventuri. Aici se va dezvolta academia mea datorită acestei achiziții.

Cât mă privește, iată-mă devenit coach. Evoluția academiei mele este direct legată de traseul meu personal. Credibilitatea mea în calitate de antrenor va aduce și mai multă notorietate școlii mele. Trebuie să fiu performant. Nu am de ales. Plec la drum cu o înzestrare minimă. N-am fost un mare jucător, nu sunt un mare tehnician, nici un specialist în tactică. Pe de altă parte, principiile fundamentale ale meseriei mi-au fost predate de Bob, hipersensibilitatea încercată de greutățile tinereții m-a învățat să-i citesc pe oameni, am o colosală motivație de a progresa, am deprins cultura reușitei și am o judecată sănătoasă.

5

Ce înseamnă să fii coach?

„Să apelezi la un coach nu înseamnă să recunoști că ai o slăbiciune, ci un potențial.”

Anonim

De-a lungul acestor două decenii bogate în experiențe, am înțeles din practica de zi cu zi în ce constă diferența esențială dintre un antrenor și un coach. În limbajul comun, acești doi termeni sunt cel mai adesea confundați sau, și mai grav, termenul de coach este degradat. Experiența ne arată că un antrenor excelent se poate dovedi un coach execrabil, dar și perspectiva inversă este valabilă. Foarte rar se întâmplă ca unii să fie performanți în ambele registre. Or, din punctul meu de vedere, capacitatea de a unifica ambele competențe este factorul ce condiționează reușita jucătorului.

Antrenorul este cel care analizează punctele forte și slăbiciunile elevului său, iar apoi elaborează o strategie pentru dezvoltarea jocului acestuia. Odată elaborată, strategia va fi pusă în practică pe teren zi după zi.

În timpul competițiilor, antrenorul este obligat să-i cunoască pe adversarii jucătorului său, să descopere calitățile și slăbiciunile din jocul lor. Înaintea fiecărui meci, el elaborează un plan tactic care va permite exploatarea fiecărei slăbiciuni din jocul adversarului.

Coach este acela care conduce echipa din jurul tenismenului. El este un generalist, care nu e specialist nici în pregătirea fizică, nici în domeniul medical, dar care posedă o înțelegere suficientă în aceste domenii pentru a face apel la știința tehnicienilor, ghidându-le intervențiile în raport cu nevoile jucătorului. Un coach știe să se înconjoare de o echipă potrivită, pe care să o administreze eficient. El interacționează direct cu jucătorul. Stabilește un loc privilegiat cu elevul său, pătrunzând în lumea acestuia pentru a ajunge la chintesență. El își conduce elevul către o mai bună înțelegere a obiectivelor, îi dezvoltă gândirea apelând la instrumentele tehnice și tactice. (Unul se adresează jucătorului perceput ca o mașinărie de luptă, celălalt, dimensiunii umane a jucătorului.) Datorită percepției sale de o mare finețe, un coach îl va ajuta pe tenismen să-și folosească resursele de care dispune pentru îndeplinirea obiectivului. Îl învață să-și stăpânească emoțiile, acționează acele resorturi interioare pentru a-l determina să ia deciziile care-l vor ghida spre victorie.

Însoțindu-l tot anul în competiții, un coach se asigură că elevul său se găsește într-o „stare de

excelență” și-l ajută să se autodepășească în cele mai importante meciuri din cariera sa.

„Victoria se ascunde în detalii.”

Cei care excelează în coachingul sportiv sunt extrem de atenți la toți parametrii care influențează rezultatele. Ei știu că este vital să-i poată controla, pentru că până și un singur parametru ignorat poate duce la înfrângere. (Acești parametri sunt numeroși și de diferite grade. Există mii de motive pentru a câștiga meciuri disputate pe parcursul întregului an, dar și mii de detalii care pot determina pierderea acelor partide.)

Gradul de exigență trebuie dus către un punct de maximum. Nu trebuie să ne scape niciun detaliu, pentru că fie și cel mai mărunț este în măsură să ne conducă la eșec. Mai întâi, trebuie să aflăm toate informațiile din fiecare domeniu despre jucătorul pe care-l antrenăm, apoi să le analizăm și, în sfârșit, să le ierarhizăm. Pe urmă, vine vremea să intervenim cât mai eficient pentru a obține rezultatul scontat. Este vital să avem totul sub control în orice clipă. Fiecare meci cere cea mai bună pregătire posibilă, pentru ca toate șansele de reușită să fie la îndemâna tenismenului. Fiecare antrenament se înscrie într-o logică pe termen lung de formare a jucătorului, dar este și un prilej de a-l determina să iasă din zona lui de confort ca să progreseze.

Îmi place fotbalul și rămân de fiecare dată impresionat de pelerinajul antrenorilor de la un club la altul an după an. Este evidentă observația că rezultatele nu depind de aceștia, pentru că ei trăiesc

sezoane bune, medii și slabe de la un an la altul, iar acest ciclu se repetă invariabil. Probabil că acești antrenori sunt foarte buni tehnicieni în materie de fotbal, dar opțiunile lor de joc sunt regulat „obturate” de numeroase detalii care le scapă sau de lacune în materie de gestionare a factorului uman. Chiar dacă majoritatea se pot dovedi eficienți în rolul de antrenor, lor le lipsește factorul-cheie în privința coachingului. Pe de altă parte, pot să admir capacitatea lui José Mourinho de a exploata la maximum potențialul jucătorilor săi. Portughezul a ajuns la Inter Milano în mijlocul unei echipe mari „doar pe hârtie”. Atunci când a părăsit clubul, toți jucătorii lui deveniseră supervedete. El a reușit să stimuleze calitățile de excepție ale jucătorilor, iar victoriile obținute au întărit progresul fiecăruia.

Într-adevăr, victoria este imperativă pentru a face ca progresele observate la antrenament să se concretizeze și la meciuri, astfel încât ele să fie integrate și asumate de jucător.

Un coach trebuie, deci, să adopte și o logică pe termen mediu, să dezvolte armele jucătorului său care să-i aducă victoria ulterioară și, în același timp, să fie gata să asigure rezultatele sportive pe termen scurt. Această combinație garantează victoria.

Dar, ca să revin la fotbal, câți antrenori obțin oare rezultate indiferent de echipa pe care o pregătesc? Cred că pot fi numărați pe degetele de la o mână*. Unii

* Într-adevăr, Patrick Mouratoglou are dreptate. Sunt foarte puțini antrenorii de fotbal care să fi obținut rezultate de vârf cu mai multe echipe. Mourinho este unul dintre ei. Ar mai putea fi invocați Jupp Heynckes, care a câștigat cu Bayern München și cu Real Madrid Liga Campionilor, Carlo Ancelotti, câștigător al Ligii Campionilor cu A.C. Milan și Real Madrid, și Ottmar Hitzfeld, care a triumfat în Liga Campionilor cu Bayern și Borussia Dortmund. Nici măcar marele Cruyff nu a reușit să ajungă în Liga Campionilor cu două echipe diferite (trofeul suprem l-a cucerit cu Barcelona, iar Cupa U.E.F.A., cu Ajax). La nivelul echipelor naționale de fotbal, penuria de antrenori

vor argumenta că acest lucru se întâmplă pentru că echipele cele mai valoroase le sunt sistematic încredințate. Dar este fals. Cele mai bune echipe de fotbal din lume au și ele sezoane mai slabe. De altfel, obiectivele lor sunt mai mari decât cele ale majorității celorlalte echipe.

Și în lumea tenisului doar puțini specialiști în coaching obțin rezultate incontestabile din partea fiecăruia dintre elevii pe care îi pregătesc. Victoriile, titlurile, progresul în clasament reprezintă singurele etaloane de măsurat calitatea muncii lor.

Pentru a atinge excelența în această meserie, este imperativ ca totalitatea rezultatelor să fie asumată, indiferent dacă sunt pozitive sau negative. Să accepți că ești unicul responsabil (atât cât privește victoriile, cât și înfrângerile) îți permite să faci o reevaluare sistematică și salvatoare a rezultatelor obținute. Aud adesea colegi de coaching declarând că ei nu sunt decât simpli „însoțitori” și că aportul lor se limitează la 10% sau 20% din totalul efortului. Să existe oare un mijloc mai bun de a te sustrage presiunii decât asumarea sistematică a responsabilității integrale? Nu cred. Eșecul este astfel trăit cu o decepție suportabilă, iar reevaluarea consecutivă este una mică. Dimpotrivă, să refuzi asumarea eșecului constituie una dintre principalele bariere în calea introspecției și a înțelegerii de sine în raport cu elevul tău.

cu performanțe la diferite echipe este și mai mare. Singurul tehnician care poate fi invocat pe bună dreptate este sârbul Bora Milutinovici, cel care a antrenat și a calificat naționalele Mexicului, Statelor Unite, Costa Ricăi, Nigeriei și Chinei la Campionatul Mondial, cu Mexicul atingând faza sferturilor de finală (dar această echipă era calificată din oficiu ca țară organizatoare a competiției în 1986). Această dificultate de a confirma chiar la echipe de top diferite confirmă teoria autorului nostru, cum că ar exista o mare diferență între antrenorat și coaching (n.t.).

Referitor la obstacolele ivite în calea reușitei jucătorului, ele sunt, probabil, infinite. Pot fi de ordin omenesc, relațional, comportamental, fizic, tehnic, tactic sau chiar medical. De altfel, cel mai adesea se întâmplă să avem de-a face cu o combinație insesizabilă a tuturor acestor parametri, deoarece obstacolele populează fiecare domeniu.

„Fericirea înseamnă să cauți explicații.”

Jules Renard

Există două tipuri de coach: cei care se plâng de elevii lor, de carențele acestora, de mediul de lucru și cei care obțin rezultate datorită capacității lor de a se adapta și a găsi soluții.

Judecata constituie cel mai neinspirat instrument al coach-ului, cu toate că adesea este considerată drept tovarăsa lui fidelă. Fiecare constatare despre jucător trebuie supusă întrebării următoare: va avea un efect pozitiv sau, dimpotrivă, poate deveni un obstacol în calea obținerii rezultatului năzuit?

Oare de câte ori am auzit cu toții cum un antrenor se plânge că elevul său nu-l ascultă? De fiecare dată, am tendința de a-i răspunde astfel: „Datoria ta este să te faci înțeles. Descurcă-te cât poți de bine, astfel încât jucătorul să vrea să te asculte”. Atunci când un asemenea antrenor deplânge atitudinea jucătorului său, l-aș întreba dacă această atitudine îl deranjează pentru că-i contrazice valorile sau pentru că își dorește eficiența elevului. Și n-aș întârzia să-i amintesc că orice comportament neadaptat efortului de a obține rezultatele scontate trebuie modificat, în vreme ce un comportament neplăcut, dar eficient, trebuie păstrat și valorificat. Prin urmare, cum trebuie procedat? Pentru

fiecare jucător trebuie procedat în mod diferit. Însă o soluție potrivită poate fi găsită întotdeauna. Treaba noastră este să o găsim, apoi să o punem în aplicare.

De la începutul carierei mele, de fiecare dată când un jucător de-ai mei pierdea, n-am ezitat să mă întreb: „Ce-aș fi putut să fac diferit? În timpul antrenamentelor, în timpul încălzirii de dinaintea partidei, în timpul scurtei ședințe de analiză? Oare tactica nu a fost bine adaptată contextului din meci? Oare elevul meu se găsea în acea dorită stare de excelență? O secvență nefuncțională a jocului său i-a adus înfrângerea? Adversarul a știut să exploateze una dintre slăbiciunile lui, și dacă da, cum am fi putut evita asta? Unde am greșit?”

Această stare de spirit, această asumare a rezultatului obținut de jucător, permite reevaluarea și apoi progresul.

Nu există o formare a coach-ului în domeniul tenisului. Această meserie este complexă. Este necesar să apelăm la numeroase competențe, ceea ce o face să fie și mai intensă. Să faci coaching nu înseamnă să transmiți cunoștințe. Coachingul înseamnă să obții un rezultat, să găsești întotdeauna soluțiile necesare prin noi mijloace ca să ajungi la rezultatele scontate.

Apariția acestor preparatori mentali în sport corespunde acestei lacune a antrenorilor sportivi. Depășiți în anumite domenii, ei fug de responsabilitate făcând apel la specialiști din exterior, considerând că acest registru de competență nu intră în responsabilitățile lor, neavând vreo legătură cu fișa postului lor, în timp ce, în realitate, aceasta este exact esența profesiunii lor. Atunci când un asemenea

demers nu vine din partea mediului de coaching, el este substituit de intervenția părinților tinerilor jucători, deoarece acești oameni constată că eșecul este cauzat de absența soluțiilor pe care antrenorii ar fi trebuit să le propună. Acești excelenți tehnicieni nu știu cum să intervină în relația cu omul din fața lor. Or, coach-ul este persoana cea mai indicată pentru a juca un asemenea rol. El trăiește zi de zi alături de jucător, are toate informațiile necesare, câștigă încrederea elevului său și se bucură de o autoritate implicită asupra acestuia.

Tenismenul nu apelează la coach pentru „antrenamente de calitate”, ci pentru a-l ajuta să depășească obstacolele, să învingă greutățile.

Jucătorul de tenis reprezintă un mecanism extrem de complex, având tot felul de componente. Obținerea rezultatelor presupune o înțelegere a ansamblului acestui sistem. Doar coach-ul are toate elementele ce compun acest puzzle. Dar, în plus, e nevoie ca el să găsească și mijloacele de a le asambla, de a gândi o strategie și de a interveni în toate domeniile în care crede că e nevoie să o facă pentru a obține rezultatele dorite. Și pentru asta trebuie să fie foarte bine pregătit.

„Să scrii înseamnă să te gândești de două ori.”

Cultura rezultatului mi-a permis, de-a lungul anilor, să culeg și să compilez orice informație care mi-ar fi putut fi utilă din perspectiva faptului de a determina progresul jucătorului meu sau de a-l face să câștige un număr de partide mai importante.

Am început prin a umple caietele de notițe. Zeci de caiete îmi burdușesc astăzi dulapurile. Ce este

înăuntrul acestora? Planurile de antrenament, analizele asupra adversarilor, impresiile mele, statistici adunate din timpul competițiilor. Înainte de a începe cu jucătorul meu scurta ședință de analiză și strategie premergătoare meciurilor, am grijă să fac cât mai multe copii ale acestor însemnări, deoarece așa pot să-mi îmbunătățesc observațiile anterioare pentru a face modificările necesare.

De când am ales să exercit această meserie, am început să mă interesez de statistici, deoarece cred că ele aduc o clarificare complementară esențială*. Terenul de tenis este o figură geometrică și tot ceea ce se petrece pe el corespunde unor reguli matematice care trebuie înțelese și aplicate.

Statisticile oferă o viziune pur rațională, rece, fără emoții, dar implacabilă. Ca să simplific, niciun tenismen nu poate să pretindă că „a fost dezastruos la lovitura de rever” atunci când statisticile arată că el a comis de două ori mai multe erori cu lovitura de forehand.

Și pentru că nu m-am putut bizui pe niciun instrument existent de acest tip, mi-am făcut propriile fișe de statistică, petrecând mii de ore în timpul meciurilor făcând cu stiloul bastonașe în căsuțele fișelor, pentru ca apoi să le compilez în fișiere pe care le-am inventat de unul singur și care îmi pot calcula automat statisticile unui meci, începând din clipa în care introduc cifrele.

* Patrick Mouratoglou apelează la statistici și în excelenta rubrică de analiză antemeci pe care o realizează pentru Eurosport, intitulată *The Coach*. Spre deosebire de verbiajul interesant și seducător, dar destul de nebulos, folosit de Mats Wilander în rubrica *Game set and Mats*, antrenorul francez operează cu cifre ce definesc profilul esențial al adversarilor din meciurile zilei. El trage concluzii bazate pe cifrele seci, iar această abordare aproape matematică face extrem de atrăgătoare viziunea sa, deoarece ea se dovedește serioasă, punctuală, la obiect (n.t.).

Statisticile sunt complementare impresiilor mele de coach. Ele îmi permit să verific veridicitatea și corectitudinea analizelor și observațiilor mele. Noi, cei care practicăm coachingul, avem o foarte mare responsabilitate. Oferim jucătorului analize ale performanțelor lui, orientăm activitatea comună. Așadar, e necesar să dăm dovadă de corectitudine și precizie.

Folosesc instrumentul statisticii ca să pot observa prezența sau absența evoluțiilor în jocul elevului meu. Dacă, de pildă, lucrăm asupra eficienței serviciului slice la egalitate, îi arăt două sau trei statistici care-mi vor îngădui să trasez curbe ale evoluției acestui tip de eficacitate într-un interval de trei luni, șase luni, un an. În acest caz, mă va interesa procentajul primului serviciu atunci când jucătorul meu va alege slice-ul comparativ cu procentajul primului serviciu în general. Asta îmi va permite să știu dacă este un serviciu pe care a reușit să-l pună în joc la fel de frecvent precum și celelalte. Pe urmă, mă voi interesa de numărul de ași și de mingi câștigătoare realizate pe acest serviciu în raport cu totalul serviciilor jucate în această zonă și încă o dată voi compara această statistică cu cea generală a serviciului său.

În cele din urmă, voi studia procentajul punctelor câștigate după un serviciu în careul de egalitate, pe care, firește, îl voi raporta la totalitatea celorlalte servicii jucate în zona de avantaj a terenului.

Având toate aceste informații compilate meci după meci, vom putea realiza cu ușurință curbe ale evoluției și vom constata matematic un progres sau un regres în domeniile jocului asupra cărora ne-am concentrat eforturile.

De asemenea, instrumentul oferit de statistică mă ajută să decodez jocul adversarilor pentru a gândi strategii câștigătoare în fața lor. Atunci când înțelegem că pe minge de break contra adversarului acesta va servi la T, apoi își va decala jocul cu lovitura de dreapta și va ataca pe lung de linie, este clar că avem un avantaj cert asupra adversarului. La fel atunci când, de exemplu, acesta pierde teren încă de când mingea adversă urcă la mai mult de un metru deasupra fileului venind pe reverul său.

Am astăzi sute de fișe ale jucătorilor, însoțite de strategii câștigătoare, fișe pe care le-am creat folosind mai ales statisticile și pe care le-am folosit apoi pe teren, în competiție*.

Odată cu recenta apariție a tehnologiilor ce combină utilizarea camerelor video cu metoda statistică, practic, intrăm într-o nouă dimensiune. Deoarece camerele de luat vederi sunt în număr de șase, fiind branșate la un computer, este evident că nu le poate scăpa nimic din ce se întâmplă pe teren: înălțimea la care mingea trece peste fileu, calcularea unghiurilor, punctele de impact dintre rachetă și minge, planurile de lovire în funcție de calitatea mingii trimise de adversar, distanța parcursă în meci, viteza deplasării înainte sau stânga-dreapta a tenismenului, schemele obișnuite de joc, zonele de serviciu corelate cu scorul obținut etc. Astfel, informațiile disponibile despre partidă sunt cvasiinfinite.

* Autorul nu este primul care a înțeles utilitatea fișelor de profil privind adversarii, dar abordarea lui este completă și sistematică. De exemplu, fostul tenismen francez Fabrice Santoro, într-o carte autobiografică, *A deux mains*, povestește că obișnuia să-și fișeze adversarii din circuit pe două coloane, „puncte tari-puncte slabe”, iar atunci când întâlnea tenismeni necunoscuți, nefașiți, era cuprins de angoasă, deoarece nu știa la ce să se aștepte și ce strategie să folosească (n.t.).

Unul dintre factorii-cheie ai descoperirii acestui nou Eldorado va consta în a ști ce anume trebuie să înregistreze computerul astfel încât să obțină informații interesante și decisive. Pe urmă, munca adiacentă va consta în ajutorul oferit pentru prelucrarea informației: este important să beneficiem de statistici, dar ce facem cu ele? Ce concluzii aș putea să trag pentru a-mi îmbunătăți antrenamentele, eficiența și a beneficia de strategii sigure pentru a-mi învinge adversarul?

Odată cu apariția acestor noi tehnologii, meseria de coach (suferă și ea o adevărată mutație, schimbarea poate fi superficială și graduală, mutația e radicală și permite trecerea într-un registru cu totul nou calitativ) este în plină schimbare.

Formarea viitorilor specialiști în coaching reprezintă un proiect important pe care îmi propun să-l duc la capăt, deoarece vreau să-i ajut pe antrenorii de tenis din Franța să-și îmbunătățească aptitudinile, pentru a obține un nivel de performanță mai ridicat.

6

Primele mele colaborări

„Nu există decât o modalitate de învățare, cea de a acționa.”

Paulo Coelho

COACH-ul

În 2004, când Bob Brett a părăsit academia, care a devenit Mouratoglou Tennis Academy, un puști de zece ani tocmai a aterizat din Noua Zeelandă. Este Sebastian Lavie. Pe mine mă cucerește imediat prin farmecul personalității sale, prin charismă, prin modul de a juca tenis. Băiatul e sigur pe el, râde tot timpul (are tot timpul povestiri haioase și o capacitate incredibilă de a replica) și are un *look* de surfer californian. Sebastian îmi propune să-l antrenez până când se va găsi un tehnician care să se ocupe de el. Sunt surprins de această propunere imprevizibilă, dar accept. Vreme de un an, petrec între două și trei ceasuri pe zi pe teren cu Sebastian, cu care disput partide.

După acest an, pentru că i-am găsit un coach, hotărâsc să mă retrag. Păstrez însă o relație foarte apropiată cu Seb. Din păcate, nutresc anumite regrete în ceea ce-l privește. Atunci când părinții lui s-au întors în Noua Zeelandă, el având treisprezece ani la acea dată, a hotărât să rămână în Franța, la academie. Dar, după ce s-a calificat în finala turneului Petits As*, adevărat campionat mondial de tenis al juniorilor mici, de până în paisprezece ani, Sebastian a început să stagneze, nemaireușind să progreseze. Am înțeles atunci că băiatul s-a simțit abandonat. El mă alesese pe mine. A rămas într-o țară străină, Franța, pentru că avea încredere în mine, iar eu i-am arătat că nu sunt disponibil pentru el, fiind prea implicat în alte proiecte de coaching, unele care-mi solicitau aproape tot timpul. Mă învinovățesc astăzi că nu am știut să fiu la înălțimea așteptărilor lui. N-a știut cum să-și exploateze pe deplin potențialul, și asta s-a întâmplat deoarece eu n-am reușit să fiu suficient de prezent pentru el. Atunci când am înțeles acest lucru, i-am propus să-l găzduiesc la mine, alături de copiii mei. Așa că Seb a stat la noi mai mulți ani. A fost felul meu de a-i arăta că face parte din familie. Astăzi, când are 22 de ani, a devenit un coach profesionist foarte talentat. Sebastian Lavie o antrenează pe Julia Glushko, o jucătoare din Top 100 mondial.

* Aprecierea autorului asupra turneului organizat în orașul gascon Tarbes este complet fondată. Într-adevăr, turneul Micilor Ași trece, în mod oficial, drept un adevărat campionat mondial al juniorilor cu vârsta între doisprezece și paisprezece ani. Prima ediție a avut loc în 1983. Locația se află în Parcul Expozițiilor din oraș. Printre câștigători se numără, la băieți, nume cu greutate în tenisul mondial, ca Richard Krajicek, Michael Chang, Juan Carlos Ferrero, Richard Gasquet, Rafael Nadal, iar la fete, viitoare campioane de senioare, ca Anke Huber, Martina Hingis, Kim Clijsters, Dinara Safina, Timea Bacsinszky (n.t.).

„Victoria are o sută de părinți, în timp ce înfrângerea e orfană.”

John Fitzgerald Kennedy

După primul meu an de colaborare cu Seb, merg la întâlnirea anuală de la Orange Bowl ca să urmăresc evoluția jucătorilor din academia mea și să descopăr alte tinere talente ale viitorului. Irena Pavlovic, o jucătoare de doar cincisprezece ani, care a fost admisă la academie de la nouă ani, este în mare dificultate. Ea pierde încă din primul tur în fața unei adversare de nivel mediocru. Slaba performanță înregistrată într-o zi face parte din normalitatea vieții de jucător profesionist, doar că, în acest caz, înfrângerea este un semnal de alarmă. Foarte precoce, Irena a trezit interesul presei și al specialiștilor încă de când era foarte mică. Numărul unu francez la categoria sa de vârstă, la unsprezece ani, ea face un joc de tenis exploziv, de-a dreptul excepțional. Irena se dovedește ultraagresivă și foarte stăpână pe linia de fund a terenului, de unde își direcționează atacurile. Ea obține victorii consecutive și toată lumea o vede în Top 10 în scurt timp. Însă, după doar doi ani, rezultatele sale scad. Irena nu mai progresează și își joacă partidele din ce în ce mai crispată, obsedată de perspectiva înfrângerii. Tatăl ei, care o antrenează de mică, nu știe ce să mai facă. Așezat la o masă a clubului de la Key Biscayne după meciul pierdut de Irena, Dragan Pavlovic îmi spune, sub privirea fiicei: „Nu știu ce să mai fac cu ea. Nu mă ascultă deloc. Nu mai este disciplinată. Ți-o las în grijă”.

După aceste cuvinte, bărbatul se ridică și pleacă. O tăcere glacială domină atmosfera. Irena plânge.

O știu de șase ani. Am văzut-o crescând zi după zi. Emoțional, sunt foarte legat de ea. De asemenea, am văzut-o antrenându-se întotdeauna dur. Astăzi, Irena se află într-o situație de eșec, ceea ce constituie deja o sursă de suferință pentru ea. Scena la care am asistat mi se pare una nedreaptă, deoarece fata a dat tot ceea ce era mai bun din ea în această perioadă. Ce am putea oare reproșa cuiva care s-a dedicat 100%, însă fără a reuși să obțină rezultatele scontate? Nedreptatea îmi provoacă o stare pe care o gestionez destul de prost. Nedreptatea mă revoltă, mă afectează profund, mă obligă să am o reacție imediată.

În cele din urmă, tatăl care își varsă frustrarea asupra copilului, antrenorul care procedează la fel cu elevul său sunt personaje care-și trădează atât rolul de educator, cât și pe cel de coach, a cărui misiune constă în a căuta soluția potrivită care să-l ajute pe celălalt să-și atingă obiectivele. Tatăl și antrenorul se mulțumesc să-și strige frustrarea de a nu-și fi îndeplinit scopurile propuse. Ei își varsă mânia asupra celuilalt, care are însă nevoie să fie ajutat. Este o reacție pe care o pot analiza în plan intelectual, dar pe care o resping categoric, deoarece, în orice situație, este nepotrivită și distructivă.

Mă întristează să o văd așa pe Irena, cu-atât mai mult cu cât pare să fie extrem de sensibilă. Este fragilă, are încă o figură de copilaș cu ochi mari, pare efectiv devastată. În sfârșit, nu mă pot resemna văzând cum își risipește talentul. Așa că mă întorc spre ea și îi spun: „Irena, ne întâlnim pe teren mâine, la 9 dimineața”. Și așa mă implic într-o nouă aventură.

Îmi stabilesc imediat obiective. Trebuie să o ajut să-și recapete zâmbetul și să-i placă din nou să

se antreneze. De prea mult timp, terenul de tenis înseamnă pentru ea doar suferință.

Știu ce-i place cel mai mult în tenis: să lovească puternic. Încerc mai întâi să-i redau plăcerea de a lovi mingea. După o rapidă ajustare tehnică astfel încât mingea ei să pornească mai puternic din rachetă, mă duc la coșul de antrenament și îi lansez mingi asupra cărora ea să se aplece pentru a-și dezvolta pe deplin puterea de lovire. Îmi calibrez vocea, o motivez prin ton, îmi exprim admirația în fața calității jocului său de tenis. Iar atunci când adunăm mingile jucate sau luăm o pauză între seriile de exerciții, o întreb despre povestea ei de viață. Irena este originară din Serbia; părinții ei au fugit din calea războiului* și au dus o viață plină de neprevăzut, vreme de mai mulți ani. Vorbind cu ea, stabilesc o relație de încredere. Pentru prima oară de când o știu, Irena ajunge să mi se dezvăluie. Prizonieră a unei relații cu tatăl ei, a avut de prea puține ori ocazia de a vorbi despre ceea ce simte și gândește. Și iată că acum Irena a găsit în mine un ascultător atent și un antrenor exigent.

Deschizându-se în fața mea și fiind, în sfârșit, ascultată, capătă un nou elan. Și cât de talentată este! N-am văzut în cariera mea prea multe jucătoare care să lovească mingea cu un asemenea timing și cu

* Este vorba despre sângerosul război civil care a condus la destrămarea fostei Iugoslavii socialiste. După căderea Cortinei de Fier, în 1990, au început intense mișcări secesioniste în interiorul Federației Iugoslave, sub influențe externe (Germania, Austria, Italia, Ungaria), dar și ca urmare a durității antidemocratice dovedite de Slobodan Milošević, liderul politic sârb. Pe rând, Slovenia (1991), Croația (1991-1995), Bosnia și Herțegovina (1992-1995), Kosovo (1996-1999) și Macedonia (1999-2001), după lupte sângeroase, pierderi umane îngrozitoare și mari distrugerii materiale, ajung să-și câștige independența de stat. Muntenegru iese pașnic din relația statală cu Serbia în 2006, după un referendum național. Sute de mii de morți și răniți, zeci de mii de violuri, lagăre de concentrare și exterminare, iată ce a însemnat suita de conflicte din spațiul ex-iugoslav (n.t.).

atâta violență. Din păcate, criza de încredere pe care o traversează se manifestă printr-o mare crispare fizică, ceea ce o împiedică să lovească mingea la fel de rapid ca altădată. Trebuie să-i redau cât mai repede încrederea în forțele proprii. Este factorul decisiv pentru a putea trece la a doua etapă a proiectului meu cu ea. Dacă Irena se eliberează de toate gândurile negative în clipa în care se angajează în lovirea mingii, ea va fi capabilă să-și zdrobească adversara. Îmi dau seama că lipsa ei de încredere are două cauze distincte. Cea dintâi se leagă, evident, de lunga perioadă de înfrângeri în care se află de trei ani încoace. A doua cauză, mai profundă, este consecința directă a izolării ei sociale. Fata petrece cea mai mare parte a timpului alături de tatăl ei, a cărui atitudine este tot timpul foarte dură, deoarece se confruntă cu o situație pentru care nu găsește rezolvare. În loc de soluții, tatăl o împovărează cu propriile înfrângeri, dezvoltând un discurs extrem de negativ la adresa ei. Eu trebuie să contrabalansez această situație și să vin cu strategii prin care să-și recapete încrederea în ea.

Pentru că a găsit, în sfârșit, pe cineva care s-o asculte cu atenție, Irena îmi oferă informații esențiale, prin care pot să o înțeleg mai bine.

La sfârșitul fiecărei zile, îi trimit un lung mesaj în care o felicit pentru tot ce a reușit în acea zi de muncă pe teren. Nu omit niciodată să-i reamintesc cât de norocos sunt pentru că pot să lucrez cu ea, care e atât de puternică și de talentată. Cred în tot ceea ce-i spun, pentru că jocul ei de tenis mă face să visez! Încurajările mele sunt foarte importante, deoarece la antrenament sunt extrem de exigent. Sunt convins că aceste mesaje o vor ajuta, încetul cu încetul, să-și cicatrizeze rănilor.

„Dați-mi șase ceasuri ca să tai un copac și voi petrece patru ca să-mi ascut securea.”

Abraham Lincoln

În prezent, este important pentru Irena să-i ofer experiențe pozitive, ca să pot să o reprogream pentru succes. Ea a suferit prea multe înfrângeri și reprimări. Asociază fiecare partidă cu o experiență nefericită care mereu se sfârșește printr-o decepție, scăzându-i moralul și încrederea în ea. În acești trei ani, a dobândit numeroase idei false care îi afectează jocul și o împiedică să se exprime la adevăratul său nivel. Ea a dezvoltat niște obiceiuri care trebuie reclădite de la zero. Misiunea pe care mi-o fixez constă, așadar, în a-i oferi experiențe pozitive, astfel încât să o fac să uite de trecutul ei. În timpul antrenamentelor zilnice, încerc să creez situații de joc care să o pună în valoare. Îi stabilesc exerciții pe teren pentru ca ea să deprindă obiceiul să stea mai mult timp în interiorul suprafeței de joc simțindu-se în siguranță, deoarece evoluează prea departe de linia de fund a terenului. De partea cealaltă a fileului, am foarte mare grijă să-i lansez mingile astfel încât în fiecare lovitură a ei să se citească o abordare pozitivă.

În fiecare după-amiază, Irena câștigă un meci întreg în două seturi. O pun în situația de a disputa partide doar cu băieți, deoarece astfel ea se va judeca mai puțin și își va relaxa loviturile. La început, îi pun la dispoziție jucători de nivel mai slab și îi acord permisiunea să piardă cu condiția de a respecta anumite directive, ca de pildă aplicarea schemei serviciu-voleu de cel puțin două ori în fiecare din ghemurile în care ea servește.

Astfel, crisparea începe să se diminueze, Irena devenind tot mai eficientă.

Mă bucură enorm să văd acel surâs de eliberare ce-i luminează chipul atunci când începe să obțină primele victorii în fața unor adversari de categorie inferioară. În acea fază, continui să-i ofer încurajări după fiecare partidă. Îi analizez fiecare lovitură frumoasă pe care a reușit-o, până în cele mai mici detalii, extaziindu-mă din nou cu privire la forța ei de lovire. Irena se metamorfozează din zi în zi sub ochii mei. De-acum, ea este pregătită să înfrunte jucători de un nivel mai ridicat. Și sunt o grămadă la academie. Înainte de meci, trec să-i văd pe adversarii ei și le explic strategia pe care o urmăresc. Le cer să se comporte normal pe teren, dar, la sfârșit, să scadă puțin nivelul jocului astfel încât Irena să câștige partida. Ei intră în jocul meu și iată că Irena continuă să adune victorii consecutive, ajungând să nu „ierțe” pe niciunul dintre tenismenii școlii. De-acum o să începă să le învingă și pe jucătoare. Optez pentru același tip de abordare: sprijinindu-mă pe încrederea câștigată, încep să o pun pe Irena să joace contra unor adversare care, teoretic, nu sunt atât de puternice ca ea. Pe de altă parte, nu mai sunt în situația să le cer fetelor să se lase învinse, deoarece sunt prea competitive pentru a se preda în fața adversarei. Aceste lucruri au prea puțină importanță, dar cert e că folosesc toate informațiile de care dispun pentru ca Irena să nu întâlnească adversare mai bune, decât dacă acestea nu sunt deosebit de încrezătoare în forțele lor. Datorită acestei combinații câștigătoare, Irena își regăsește progresiv serenitatea și îndrăznește să avanseze în interiorul suprafeței de joc ca să lovească mingea fără

să mai ezite. În cele din urmă, cred că este capabilă să participe în competițiile adevărate. Dar atenție, nici nu se pune problema ca ea să piardă. De aceea, optez mai curând pentru un turneu francez decât pentru unul internațional, și asta ca să monitorizez progresele adversarelor. Și pentru că este vorba despre un turneu important din punctul de vedere al premiilor puse în joc, numărul participantelor va încuraja și mai mult progresul Irenei.

O lună mai târziu, nivelul atins de jucătoarea mea nu depășește 0 (ea era clasată 2/6). O urmăresc cum învinge succesiv o sportivă clasată 2/6, două de nivelul 2/6, două de 15, una de 30, o jucătoare venită din calificări, una de prima serie, pentru a se înclina în finală în fața lui Aravane Rezaï (pe-atunci numărul 15 în Franța) într-o partidă de trei seturi. Metamorfoza este acum totală. Irena radiază de bucurie. Însă nu trebuie să mă ambalez. Îi spun că sunt mândru de ea, dar nu-i arăt bucuria mea. Ea trebuie să înțeleagă că aceste victorii nu au nimic surprinzător, deoarece ea este o jucătoare de înalt nivel.

În cursul acestui an, Irena a intrat în Top 100 în ierarhia mondială a junioarelor, apoi în Top 500 WTA, pentru ca pe finalul sezonului să câștige campionatele Franței la categoria sub șaisprezece ani. Este timpul ca relația noastră profesională să ia sfârșit, pentru că un alt elev mi-a atras atenția... Marcos Baghdatis.

7

Marcos, fiul meu de suflet

„Verbul «a iubi» este greu de conjugat.
Formele sale de trecut nu sunt simple,
Cea de prezent nu-i decât cea de indicativ
și forma sa de viitor e mereu la condițional.”

Jean Cocteau

COACH-ul

Îl descopăr pe Marcos la turneul Petits As la Tarbes, un autentic campionat mondial al juniorilor mai mici de paisprezece ani. Între noi a fost dragoste la prima vedere. Jocul lui are ceva maiestuos în el. Marcos își compensează temerea de a nu fi la înălțime printr-un angajament fără limite pe terenul de joc. Își alternează loviturile defensive și cele de atac într-o manieră uluitoare. Îl descopăr de mai multe ori retrăgându-se cu dreapta în cel de-al doilea serviciu al adversarului pentru a lansa niște lovituri de tun fără avertisment.

În plus, acest tânăr tenismen pare înflăcărat. Cheful lui de viață i se citește pe chip de îndată ce începe să surâdă. Este de o mare omenie, iar căldura lui sufletească, specifică originilor sale mediteraneene, mă impresionează profund.

Îl abordez pe tatăl său, prezent și el la turneu. Omul nu are prea multe variante la dispoziție în ceea ce privește viitorul fiului său: „Marcos trebuie să plece din Cipru. Dacă rămâne în țara natală, el nu are nicio șansă de reușită. Acasă nu avem infrastructură, nu sunt antrenori de calitate, nici adversari care să fie concurenți puternici, nici mijloace financiare. Dacă te interesează, ți-l încredințez. Vreau doar să mă asigur că-i vei pune la dispoziție acele mijloace prin care să-și valorifice șansa”. Nu am nicio clipă de ezitare. Doar cred imens în acest băiat!

Suntem în anul 2000 și, la Montreuil, nu există posibilități de cazare în locația respectivă. Îi găsesc lui Marcos o familie care să-l găzduiască, familia Benhaïm, care îl tratează ca pe unul dintre copiii lor. Este iubit, susținut și ajutat să se integreze. Trec zilnic pe la Porte de Champerret ca să-l iau și să mergem la academie. Aceste lungi trasee zilnice ne întăresc relația.

Îi propun un coach în care am multă încredere, prietenul meu Jean-Paul Damit, astăzi director al filialei academiei mele de la Thiverval-Grignon. Acest antrenor are toate acele rare calități care-i conferă statutul unui bun coach. Se bucură de o autoritate naturală. Este un francez cu rădăcini africane de o statură impozantă, cu o voce puternică, iar dincolo de fizicul impunător se ascunde o fire tare sensibilă. De o mare finețe psihologică și cu o inteligență rară,

Jean-Paul refuză poziția de judecător, preferând întotdeauna să înțeleagă și să interpreteze atitudinile oamenilor. El este un tip dur, dar corect, exigent și devotat. Apreciez valorile lui și sunt convins că pot conta oricând pe susținerea lui. Este de departe cel mai potrivit să-l îndrum pe Marcos pe calea cea bună. Cu siguranță va ști să-l asculte și să-l înțeleagă, dar și să-l călăuzească fără a face compromisuri. Colaborarea celor doi se dovedește fructuoasă. În 2002, la șaptesprezece ani, Marcos joacă prima lui finală de Grand Slam la juniori și se clasifică pe locul al doilea în clasamentul Federației Internaționale de Tenis, imediat după Richard Gasquet.

Continui să rămân foarte apropiat de tânărul „meu” cipriot. El mă face părtaș la stările sale sufletești și se sfătuiește cu mine în privința oricărei decizii importante. După încheierea colaborării cu Jean-Paul, Marcos îmi reamintește că sunt eu cel care-l cunoaște cel mai bine și în care el are cea mai mare încredere.

Atunci când, în 2004, încheie lunga colaborare cu Guillaume Peyre, al doilea lui antrenor, îmi cere să mă ocup de el.

De-acum înainte sunt un coach profesionist. Marcos m-a văzut cum am procedat în cazul Irenei, pe care o cunoaște de cinci ani, iar rezultatele obținute vorbesc de la sine. Nedorind să o priveze de asistența mea, Marcos mă întreabă dacă pot să-l antrenez, continuând să lucrez cu Irena. Firește că accept fără ezitare.

Prin urmare, îi antrenez pe cei doi jucători de competiție, dar asta este în detrimentul Irenei. Marcos îmi solicită foarte mult timp, așa că vrând-nevrând sunt din ce în ce mai puțin prezent pentru ea. În cele din urmă, îi propun Irenei un alt coach din stafful

academiei. Cipriotul meu înregistrează rapid progrese miraculoase. Regresat în jurul locului 250 la nivel mondial, el avansează extrem de rapid. Marcos câștigă câteva turnee Challenger mai mici, apoi ia parte la primul lui turneu Challenger serios, la Bratislava, în Slovacia. Trece de calificări și ajunge în finală, unde îl înfruntă pe favoritul local, Dominik Hrbaty pe-atunci numărul 14 ATP. Îl înfrânge (7-6, 7-6), în ciuda celor 236 de locuri care îi despart în clasamentul mondial! Chiar pe terenul lui Hrbaty!

Marcos are întotdeauna nevoie să-și fixeze obiective legate de clasament pentru a se motiva. După victoria de la Bratislava, am decis împreună că anul 2005 va fi cel în care va intra în Top 50 mondial. Este un scop care pare realizabil. Tânărul cipriot este euforic, fericit, pe altă lume. Pare mereu surprins de rezultatele pe care le înregistrează: „Patrick, tu îți dai seama!”, îmi spune el cu ochii mari și cu un zâmbet larg de fiecare dată când înregistrează o performanță frumoasă. În același timp, Marcos crede cu tărie în șansele lui de a câștiga și de a reuși în carieră.

La sfârșitul lui ianuarie, în acel an, el și-a atins deja obiectivul, calificându-se în optimile de finală ale Openului australian, după ce a traversat cu succes și tabloul calificărilor. Din nefericire, anumite probleme relaționale cu prietena lui îi umbresc fericirea generată de victoria obținută. Marcos reflectează mult și, uneori, se adâncește într-o formă de depresie. Al doilea impediment pentru el la Melbourne este că nu am fost alături de el, deoarece nu-l însoțesc în turneele din străinătate. Copiii mei sunt foarte mici și nu pot să lipsesc cincisprezece săptămâni pe an de-acasă. Absența mea l-a afectat mult și a contribuit masiv la

dezvoltarea aceluui sindrom de abandon deja existent atunci când părinții l-au trimis să trăiască la Paris fără ei, contrar voinței sale. Depresia de care suferă se agravează lună de lună. Se plânge că duce o viață plictisitoare, fără prieteni și fără să descopere plăcere în ceea ce face.

Marcos își târâie disperarea după el la toate turneele. Umerii îi sunt căzuți, capul, aplecat. Nu mai zâmbeste deloc. Tenisul nu a fost niciodată un obiectiv în sine pentru el, și-a asumat această cale ca tatăl lui să fie mândru de el, dar relațiile dintre cei doi s-au degradat foarte mult.

Nu sunt la înălțimea așteptărilor lui în acel moment. Relația afectivă cu Marcos e prea strânsă, am trecut peste rolul meu de coach. Mă șochează faptul că acest puști provenit dintr-un mediu modest și care a ajuns deja în Top 50 mondial la nouăsprezece ani, care are în față o carieră deosebit de promițătoare, se lamentează cât e ziua de lungă. El a reușit să realizeze ceea ce visasem să fac eu pentru mine, așa că-mi este cu neputință să-i înțeleg dezinteresul. Un coach nu ar trebui să-și judece jucătorii, ci doar să caute și să găsească soluții. În acea perioadă, nu am avut cea mai bună abordare, iar depresia elevului meu m-a afectat personal. Încerc să-i ridic moralul, dar e clar că efortul meu e în zadar.

În disperare de cauză, în septembrie 2005, chiar după US Open, decid să-l fac să reacționeze. Iau loc în fața lui și îi vorbesc ca de la bărbat la bărbat: „Marcos, nu ai dreptul să te lamentezi și să renunți la muncă. Părinții tăi și-au sacrificat viața de familie pentru tine. Mama ta a acceptat să te piardă când nu aveai nici treisprezece ani pentru ca tu să ai șansa de a porni în

această aventură. În ce mă privește, am investit mulți bani în tine vreme de șapte ani, așa că nu ai dreptul să lași totul baltă acum. Crede-mă, ai tot interesul să-ți revii!" Da, sunt dur, rece, îi vorbesc despre bani când el are nevoie să-i fie înțelese sentimentele. Nu ne înțelegem deloc.

Înțeleg astăzi ce a simțit Marcos pe moment. Și-a spus că nu l-am iubit niciodată și că tot ce-am făcut pentru el a fost din rațiuni financiare. A văzut în refuzul meu de a-l însoți în turnee o renunțare, or Marcos nu înțelege decât dovezile de iubire. În această sensibilitate exacerbată stă puterea lui, dar și slăbiciunea sa.

Acest episod îi îngăduie lui Marcos să reacționeze, să se reapuce de treabă ca un nebun și să se califice în finala Australian Open peste doar cinci luni. Dar tot acele cuvinte au creat ruptura dintre noi, creând un sentiment de trădare în fața căruia relația noastră nu va supraviețui. În clipa când i-am vorbit, am fost perfect conștient de faptul că mi-am asumat un risc imens, însă n-am găsit atunci o altă soluție pentru a-l face să reacționeze. Pe de altă parte, nu anticipez criza care va pune capăt relației noastre. Un tată și fiul său se iubesc până la moarte, asta gândesc eu, iar dragostea lor reciprocă îi ajută să depășească toate crizele. Așa văd eu lucrurile, dar Marcos nu este de aceeași părere.

Începând din acea zi, începe să lucreze ca un apucat. Muncește cum n-a mai făcut-o niciodată. Se antrenează extrem de mult, la o intensitate maximă. Rapid, o finală jucată la Basel* vine să-i încoroneze eforturile. Coborâse în clasament și acest rezultat

* Este vorba despre turneul Swiss Indoor, competiție ATP de 500 de puncte. Prima ediție a avut loc în 1970; din 2007, turneul se desfășoară la St. Jakobshalle. În 2005,

i-a permis să termine sezonul în jurul locului 50 în clasamentul mondial. Însă Marcos e pregătit să țintească mai sus. Îi solicit lui Guillaume Peyre să se ocupe din nou de el și să-l însoțească în competiții. Poziția mea față de Marcos este una ambiguă. Trebuie să păstrez legătura cu el, deoarece reprezintă pentru el o motivație pe care se sprijină ca să lucreze din greu, dar trebuie să-i las și o doză de libertate, pentru că este pe cale să se detașeze de mine; Marcos mă iubește și mă detestă în același timp.

În ianuarie 2006, sezonul e abia la început. Marcos se califică în sferturi de finală la Doha în Qatar și pierde în fața lui Federer. El este deosebit de afectat în urma înfrângerii. Mă sună și plânge în receptor, tulburat de meciul pierdut în fața unuia dintre cei mai mari atleți din istorie care, în acea perioadă, se află în vârful ierarhiei mondiale. Apoi îmi dă o veste: „Patrick, dacă o să câștig Australian Open, o să fiu în Top 10”. Mi-e clar că băiatul ăsta a intrat în zonă. O simt. Îl cred că spune adevărul. Și-l încurajez, deoarece intuiesc că e pe punctul de a da lovitura. Ce tupeu! Ador chestia asta. Mi-am ales meseria de coach ca să trăiesc asemenea clipe.

Australian Open, primul turneu de Grand Slam al anului, începe și Marcos obține victorii importante: el îi elimină succesiv pe Štěpánek, pe Roddick, apoi pe Ljubicici în sferturile de finală. Multe dintre meciurile sale sunt în cinci seturi, maratoane pe care le câștigă de fiecare dată, datorită unei pregătiri fizice ireproșabile. Orele petrecute pe teren pentru a se dedica 100% încep să se facă resimțite. Nu mai dorm, partidele au

finala de la Basel s-a disputat între chilianul Fernando González și Marcos Baghdatis, primul impunându-se în patru seturi, scor 6-7 (8), 6-3, 7-5, 6-4 (n.t.).

loc noaptea, le urmăresc pe toate și țin permanent legătura cu el și cu Guillaume. M-am hotărât, iau avionul imediat după victoria din sferturi. Îmi arunc câteva lucruri în valiză și alerg la aeroport. După 48 de ore, sunt în arenă, gata să asist la un meci antologic în semifinală în fața lui David Nalbandian, partidă pe care Marcos o câștigă cu 6-4 în al cincilea set. Exult pur și simplu. Jurnaliștii din lumea întreagă vor să știe de unde naiba a apărut acest jucător charismatic de 21 de ani, care a dat lovitura secolului și a intrat ca o bombă în elita tenisului. Trec de la un interviu la altul, dintr-o conferință de presă spontană într-alta. Dar, în cele din urmă, Marcos pierde în finală în fața lui Roger Federer, „Stăpânul” circuitului (care, în aceea zi, câștiga al șaptelea titlu de Grand Slam, din cele șaptesprezece obținute), dar nu fără a-l fi făcut să aibă mari emoții, deoarece a condus cu un set de break, având două mingi de dublu break, înainte de a ceda în patru seturi finala.

Pentru prima oară, academia mea de tenis se află în lumina reflectoarelor. Marcos intră foarte bine în acest joc mediatic. În discursul de după finală, el face un mare omagiu școlii care l-a primit cu șase ani în urmă, care l-a încurajat să-și valorifice talentul. Primesc sute de SMS-uri. Ies total din anonimat, direct în lumina reflectoarelor. Încerc să-mi păstrez capul limpede. Ce a reușit Marcos este cu adevărat grandios, dar nu este decât începutul. De aceea, drumul este în continuare unul lung. El a dat lovitura, dar va trebui să confirme acest rezultat, să ajungă în Top 10 mondial, de care este foarte aproape, apoi să facă jocurile acolo, la vârf, astfel încât să se impună într-o zi într-un turneu de Grand Slam. Dar Marcos nu ia în seamă toate acestea.

O săptămână mai târziu, purtăm la academie o discuție și ceea ce aud nu-mi place deloc:

— Știi de-acum cum trebuie să joc pentru a ajunge pe primele locuri. Nu mai vreau să muncesc la fel de mult. Mă cunosc deja. Dacă o să continui așa, o să mă uzez înainte de vreme, o să-mi pierd cheful de a juca și nu o să mai fiu eficient în timpul meciurilor.

— Marcos, dar știm bine amândoi cum ai ajuns la această performanță...

— Ți-am spus ce am înțeles din ultimul meci. Eu am reușit acest succes, deci eu sunt cel care știe cum stau lucrurile.

Nu insist pe moment. Îmi zic că nu-i decât o relaxare normală, după turneu. Știu, de asemenea, ce imens efort a făcut ca să-și depășească depresia și volumul de muncă depusă.

Dar rezultatele care urmează sunt clar decepționante, fiind pe cale să piardă totul. Trebuia să-și păstreze încrederea în el, dar mai ales să nu se culce pe-o ureche. Vorbesc despre asta cu Guillaume, dar el nu reușește să-l facă pe Marcos să înțeleagă.

Și totuși se califică în semifinala de la Wimbledon din acel an, propulsat de performanța anterioară și favorizat de o suprafață ideală pentru el, dar în rest continuă să plutească într-o mediocritate a rezultatelor. Este clar că â sunt într-o dilemă. Am pentru băiatul ăsta o imensă afecțiune, dar relația noastră trebuie să rămână profesională. Tatăl lui mă sună cu regularitate: „Marcos nu mai poate să continue așa, trebuie să-l faci să reacționeze. Dă-l afară din academie. Are nevoie de un impuls. Fă asta pentru mine, în numele prieteniei noastre”. Hristos Baghdatis folosește o abordare afectivă cu mine, recurge la o anumită formă de șantaj afectiv. Știu însă foarte bine

că Marcos trebuie stăpânit cu o mână de fier și că eu sunt singurul capabil să reușească asta, dar evit să-l exclud de la academie pentru că mi-e teamă că l-aș pierde definitiv. Pe moment, nu-l înțeleg, dar în realitate el trăiește inconștient sentimentul că și-a plătit datoria reușind acel excelent rezultat. Tenisul nu a fost niciodată alegerea lui. A sacrificat totul pentru joc, a renunțat la viața din Cipru, la familie și la prieteni. Părinții lui, familia Benhaïm, eu, toate persoanele importante pentru el pot fi mândre de ce-a realizat. Micuțul cipriot a disputat o finală de Grand Slam, acum este în Top 10 mondial. Suntem chit, nu mai are nicio datorie față de nimeni. Marcos se simte golit, epuizat de anii în care a făcut atâtea sacrificii. Nu reușește nici măcar să se bucure de acest statut cucerit cu atâta durere. Și-atunci întrebările existențiale îi revin în minte ca un refren.

În martie 2007, la Indian Wells, după o nouă înfrângere prematură în turneu, mă hotărâsc să intervin din nou:

— Marcos, trebuie să faci ceva. Trebuie să te pui din nou pe treabă.

— Nu. Eu am ajuns într-o finală de Grand Slam, nu tu. Știu ce să fac ca să-mi relansez cariera. Ai încredere în mine.

— Dar ai ajuns la performanța asta pentru că a existat o strategie elaborată după ani de muncă. O să fii în măsură să-mi explici cum stau lucrurile în clipa în care vei ajunge să culegi cu adevărat roadele muncii tale, una ce trebuie radical schimbată în prezent. Ce-mi spui nu are sens.

— Mă cunosc, chiar știu ce trebuie să fac.

— Marcos, intuiesc unde o să te ducă atitudinea asta. Ești pe cale să te îmbarci pe o corabie care o să naufragieze și-mi ceri să vin cu tine în călătorie. Dacă alegi asta, e treaba ta, dar eu nu o să te sprijin în asta.

— Mă ameninți?

— Nu, nu e o amenințare. Am o responsabilitate. Refuz să te văd cum te ratezi, nu pot să stau cu mâinile încrucișate. Scenariul e scris dinainte. Am așteptat deja prea mult; în sportul ăsta, timpul pierdut nu se mai întoarce.

— Nu poți să-mi faci una ca asta. Nu poți să mă dai afară din academie. Oamenii ăia sunt familia mea.

— Familia ta sunt părinții tăi. Te iubesc mult, dar am o responsabilitate profesională în raport cu tine. Părinții mi te-au încredințat ca să îndeplinesc o misiune. Tu crezi că ai dreptate, dar te înșeli. Eu vreau să merg până la capăt. Dacă dorești să mă însoțești, ești bine-venit, vom progresa împreună. Dacă vrei să urmezi alt drum, este pur și simplu alegerea ta. Dă-mi libertatea să nu te însoțesc în demersul tău.

Lui Marcos îi dau lacrimile. Are impresia că nu-l mai iubesc și că-i iau înapoi încrederea acordată. Mă blochez. Rezultatele continuă să nu reflecte nivelul lui de joc. Vine la meciuri prost pregătit. E greu să fii puternic în asemenea condiții!

Mă decid cu greu să renunț la el, dar chiar înainte de Wimbledonul din 2007 tatăl lui îl sună și-i spune că m-am hotărât să-l dau afară din școală și că sunt pe cale să-i dau acea veste. Marcos apare în locuința închiriată pe perioada turneului și mă anunță că va pleca. Mă revolt. Ce trădare! Firește că nu neg nimic. Vreau ca băiatul să-și păstreze relația cu tatăl, oricât de tumultuoasă ar fi ea. Pe de altă parte, sunt furios pe bătrân. Îl sun imediat după plecarea lui Marcos:

— Pentru numele lui Dumnezeu, cum ai putut să faci așa ceva? L-ai mințit pe Marcos, și felul în care ai procedat e pur și simplu scandalos!

— Dar nu faci nimic de un an încoace! Ți-am cerut în mai multe rânduri să-l dai afară. Trebuia să treci la acțiune.

— La naiba, m-ai trădat și e inadmisibil așa ceva. Nu o să te iert pentru ce-ai făcut.

Aceasta este ultima noastră discuție. Câteva luni mai târziu, am luat distanța necesară ca să fac un bilanț al evenimentelor. Am fost un coach rău. Cu siguranță, Marcos a realizat performanțe sub îndrumarea mea, devenind în 2003 campion mondial de juniori, apoi ajungând să dispute după trei ani finala unui turneu de Grand Slam, și, în final, să intre în Top 10 mondial, dar, pe de altă parte, eu n-am știut să-l fac să reacționeze și, încă și mai rău, m-am îndepărtat de el. Miezul problemei era exact relația noastră. Legătura afectivă devenise prea puternică. Și pentru că n-am reușit să mă distanțez ca să analizez relația noastră, am fost atât de inefficient. Nu am reacționat ca un coach adevărat. M-au copleșit emoțiile și i-am criticat deciziile, în loc să găsesc o modalitate de a-l determina pe el să ia decizii mai bune. Sunt trist că mi-am pierdut fiul de suflet, deoarece am fost extrem de atașat de el. În realitate, am pierdut în ambele planuri ale competiției, personal și profesional. O lecție foarte bună pentru mine. Pe viitor, cu elevii mei voi avea o relație afectivă puternică, dar voi păstra o anumită distanță, esențială în meseria de coach. Sentimentele mele nu vor mai fi un obstacol în calea alegerilor profesionale. În plus, nici nu am reușit să-mi ating obiectivul. Voiam să fiu cel mai bun, dar am dat greș. Am pierdut această bătălie, dar lecția învățată îmi va fi de ajutor ca să le câștig pe următoarele.

8

În circuit

„Fotbalul se creează în minte, ajunge la inimă și sfârșește în picioare.”

José Mourinho

COACH-ul

Marcos a ieșit din viața mea, așa că am hotărât să-mi urmez calea. Am reținut lecția: întotdeauna să păstrez o distanță. Să fiu total implicat, dar păstrând, totodată, distanța necesară pentru a-mi ține mintea la rece. Să nu mă mai las niciodată copleșit de aceste emoții distructive, care mă fac să-mi pierd din vedere țelul.

Decid să mă concentrez din nou asupra Irenei Pavlovic, care nu a progresat așa cum îmi doream. Ea stagnează undeva în preajma locului 500 la nivel mondial, acolo unde o lăsasem în urmă cu un an. Pentru ea a venit vremea să iasă din refugiul ei și să arate ce este în stare să facă. În absența mea, a lucrat cu mai mulți profesioniști în coaching, dar nu a avut încredere suficientă în ei ca să se autodepășească și să

progreseze. Irena este entuziasmată de revenirea mea și reluăm antrenamentele.

Primul meu obiectiv este unul clar: să o fac să fie mai competitivă în meci. Ea a dezvoltat de-a lungul anilor o nefastă tendință de a se preda atunci când situația devine dificilă. Este un fenomen obișnuit în rândul jucătorilor de tenis. Sunt numeroși cei care nu ajung să se lupte cu adevărat atunci când scorul este în defavoarea lor. Vreau să înțeleg ce se petrece în mintea ei. Trebuie să descopăr factorul care a făcut-o să bată în retragere și să se resemneze cu înfrângerea, în condițiile în care partida este una perfect accesibilă și reversibilă.

Între timp, am învățat să fac distincția dintre comportamentul jucătorului și adevărata lui natură. Comportamentul este o simplă reacție la un stimul. În fața unei situații date, firește că se instalează automatismul. Chiar dacă rezultatul obținut ca urmare a comportamentului reactiv nu este unul satisfăcător, jucătorul îl va reproduce în mod sistematic atunci când se va afla în circumstanțe asemănătoare. Pus într-o anumită situație, tenismenul va căuta, în sacul cu instrumente, comportamentul familiar și reflex. În unele cazuri, el se simte frustrat, deoarece nu-l găsește pe cel potrivit. Dacă emoția trăită este prea puternică, sportivul va fi orbit de afectivitate și va alege un comportament neadecvat, din reflex. Iar acest reflex generează apoi convingeri care-l aruncă pe jucător într-un cerc vicios. Dar aceste reacții condiționate nu îl definesc ca personalitate pe sportiv. Ceea ce trebuie făcut este pur și simplu „reprogramarea” comportamentului acestuia.

Nu încerc să schimb felul de a fi al Irenei, ci vreau doar să modific la ea anumite comportamente astfel încât să o pot ajuta să obțină ceea ce-și dorește. E necesar să abordez chestiunea de la rădăcină, să înțeleg luptele care se dau înlăuntrul ei. Ea a pierdut atâtea partide în trecut, astfel că, atunci când se găsește într-o situație dificilă, este convinsă că se va reproduce aceeași împrejurare de eșec. Ideea este insuportabilă pentru Irena, așa că preferă să se resemneze, precum cineva care se îndreaptă cu mașina fix într-un perete, închizând ochii înaintea impactului. Și chiar dacă știe că va pierde, o face fără luptă, pentru că i se pare mai puțin dureros. Iar acest comportament lasă loc unei alternative: „Dacă m-aș fi bătut, poate că aș fi câștigat...”. Dar trebuie să știm că un jucător care „se îndoiește” trăiește o mare suferință. El părăsește terenul ducând povara a două înfrângeri. El a pierdut partida, dar și-a pierdut și pasiunea. El se simte slab, nedemn. Irena, pierzând fără luptă, se autodistruge. Îi înțeleg suferința și mă hotărâsc să fiu solidar cu ea, oferindu-i susținere.

Într-o zi, ea înfruntă la un meci de antrenament o jucătoare care a venit să dea probe pentru a fi primită la academie. Este o sportivă promițătoare, iar eu îmi doresc mult să o pot selecționa în loturile noastre. La fel ca în multe alte situații, Irena se trezește condusă cu 4-1 în primul set și aruncă prosopul. Fata mea e umilită în două seturi scurte. Toți observatorii care nu cunosc situație ei ar fi de acord în unanimitate că atitudinea Irenei este inacceptabilă. Trebuie să înțeleg ce trăiește un coach atunci când se confruntă cu o asemenea situație. El este umilit în public de dezinvoltura elevului său și de lipsa de respect a

acestuia. În ciuda tuturor eforturilor, jucătoarea nici măcar nu încearcă să lupte pentru victorie! În general, un competitor care „se îndoiește” nu are cum să-și păstreze prea mult timp coach-ul. Frustrarea acestuia din urmă este prea mare. El vede asta ca pe o lipsă totală de respect față de el și față de munca lui, iar în aceste condiții relația dintre profesor și elev nu poate supraviețui. În cazul meu, lucrurile stau și mai rău. Irena își umilește nu numai coach-ul, ci și patronul academiei, și asta în fața unei jucătoare care se gândește să facă parte din echipa școlii mele, eu fiind obligat să accept acest comportament fără să crâncnesc! Trăiesc acest meci ca pe o probă mentală extrem de penibilă. Asta fără să mai punem la socoteală faptul că selecționarea tinerei jucătoare aspirante este pusă serios sub semnul întrebării...

„Uneori, pierzând o bătălie, descoperim o cale de a câștiga războiul.”

Donald Trump

Ies de pe teren și mă ascund undeva câteva momente ca să reflectez. Știu că, dacă aș da frâu liber emoțiilor, nu m-aș alege cu nimic bun în schimb. E nevoie să mă distanțez ca să pot reacționa ca un profesionist. Experiența pe care am avut-o cu Marcos trebuie să mă ajute să fiu mai eficient de această dată. În situația de față, bărbatul din mine suferă în plan moral, dar cel care trebuie să intervină este coach-ul. Am un singur țel: ca această experiență nefericită să nu se repete. Trebuie să întorc situația în avantajul meu și să profit de aceste experiențe negative astfel încât să fiu eu cel învingător. După zece minute de reflectare, îmi vine o idee. Mă întorc la clubul de la

academie în căutarea Irenei. Imediat după ce o găsesc, o invit în biroul meu și îi solicit pe un ton calm să-mi facă rezumatul meciului jucat. Ea privește în pământ, rușinată:

— Am jucat foarte prost. Sunt dezamăgită, nu mi-a ieșit nimic astăzi.

— Adversara ți-a pus probleme de ordin tactic?

— Nu, doar că eu am fost cea care n-a reușit să țină mingea în joc.

— De acord, Irena, a fost un meci nefericit pentru tine. Dar să știi că singurul responsabil de asta sunt eu. Nu știu dacă te-am pregătit corespunzător.

— ...

— Nici tu, nici eu nu dorim ca o astfel de situație să se mai repete, am dreptate?

— Păi da, sunt sigură de asta!

— Atunci o să mă ajuți să-ți îmbunătățim jocul. Amândoi vrem același lucru. Dacă o să mă ajuți, o să ne atingem obiectivul.

— Dar cum să te ajut?

— E simplu, trebuie doar să vorbești cu mine. Cred că astăzi ai fost deosebit de tensionată înainte de partidă. Asta face parte din viața sportivă, nu-i nicio problemă, dar, dacă nu știu ce simți, nu pot să te ajut. Aș fi putut să te liniștesc, să te pregătesc mai bine în plan mental. Dar n-am putut să intervin. Deschide-te față de mine și vom lucra împreună astfel încât să nu se mai întâmple chestiuni în genul celor de azi.

Fata își ridică bărbia din pământ și mă privește, parcă nevenindu-i să creadă.

— Este incredibil! Am fost convinsă că o să mă faci una cu pământul.

— De ce să fac asta? Nu a fost greșeala ta, ci a mea.

Am câștigat. În asemenea circumstanțe, Irena are obiceiul să-și facă reproșuri foarte severe. Prin atitudinea mea, am ajutat-o să iasă din acel cerc vicios. Sunt solidar cu ea, ne aflăm în aceeași tabără și vom câștiga acest război. În acea zi, s-a simțit încurajată de o relație bazată pe încredere. Declicul produs înăuntrul ei o va face să fie mai puternică pe viitor.

Rezultatele nu s-au lăsat așteptate. Irena intră rapid în Top 300 mondial când, din păcate, o entorsă o va ține departe de teren cinci săptămâni.

În ce mă privește, ajung să-mi multiplic experiențele ca să pot progresa. În paralel cu Irena, încep să mă ocup de o jucătoare ucraineană de 24 de ani, Julia Vakulenko, clasată în preajma locului 120 mondial. Metoda funcționează, deoarece jucătorii mei progresează cu toții. În timp ce Irena înaintează în clasament, Julia reușește un salt enorm și se poziționează pe locul 33 WTA, învingându-le în trecere pe Mauresmo și Clijsters.

Această neîntreruptă trecere de la Julia la Irena mi s-a părut o experiență care m-a îmbogățit emoțional și profesional, pentru că cele două jucătoare au profiluri psihologice radical diferite. Am fost obligat să mă adaptez, să țin două discursuri și să adopt atitudini total opuse! Cu una trebuie să fiu dur, exigent la extrem, cu cealaltă, apropiat, atent și înțelegător.

„Ca să înveți să boxezi e suficient o noapte. Dar e nevoie de o viață întreagă ca să înveți să învingi.”

Alessandro Baricco

Când Irena reia antrenamentele, recuperând după accidentarea la gleznă, decid că e timpul să o însoțesc

în primul ei turneu ca s-o ajut să-și reentre în mână. Este vorba despre un important turneu Challenger american, cu premii în valoare de 100 000 de dolari.

Ea participă pe tabloul calificărilor, deoarece clasamentul actual nu-i permite accesul pe tabloul principal. În primul tur, bate o jucătoare din Top 300, o victorie frumoasă, ținând cont că vine după o accidentare. Dar în turul al doilea, deși joacă împotriva unei adversare mai slab clasate decât ea, Irena nu reușește să se relaxeze. E atât de crispată, încât nu reușește să lovească bine deloc mingea. Ajunge rapid să fie condusă cu 6-3, 5-2, în ciuda eforturile evidente pe care le face să rămână în meci. Atunci când se așază pe scaun în pauza dintre ghemuri, nu mă pot resemna cu înfrângerea și îi strig din tribună: „Irena, haide, putem câștiga meciul, vom obține fiecare punct, unul după altul, nu mai lăsăm nimic adversarei”.

Apoi mă duc în spatele grilajului de pe partea ei ca să pot s-o încurajez și să o ghidez tactic după fiecare punct. Începe să joace agresiv și revine pe tabela de scor în urma unui efort gigantic. Până la urmă, reușește să câștige setul secund cu 7-5, după cinci ghemuri în serie. Manșa decisivă se menține sub semnul întrebării până spre final, dar Irena se impune în tiebreak. Ce a realizat ea astăzi reprezintă o imensă victorie psihologică. A jucat la capacitate maximă.

A doua zi, pe când Irena se pregătește să dispute al treilea tur al calificărilor, întâlnește la hotel o jucătoare neozeelandeză, dar de origine sârbă, ca și ea. Aceasta este deja pe tabloul principal, datorită clasamentului mai bun. Fata se numește Marina Erakovici. Irena nutrește față de această sportivă o admirație nemăsurată. A întâlnit-o pe când erau junioare

și păstrează amintirea unor înfrângeri dureroase administrate de o jucătoare de nivel foarte înalt. Cele două sportive schimbă câteva cuvinte în sârbă, preț de zece minute. Când Irena se întoarce la mine, o întreb: „Ai avertizat-o că o să te califici astăzi, iar apoi o s-o învingi în primul tur pe tabloul principal?”

Irena râde, dar i se citește mândria pe chip. Ea simte cât de mult cred în ea, că o respect mai mult decât pe cealaltă sportivă.

A doua zi, jucătoarea mea pierde în ultimul tur al calificărilor. Irena este devastată. Lupta a sleit-o de puteri, iar după aceea s-a relaxat de tot. Un succes atât de impresionant ar fi trebuit să o motiveze și mai mult, dar ea are încă probleme în a menține mult timp un nivel ridicat de joc aflându-se sub presiune. După înfrângere, ne întoarcem la hotel. Irena este tristă. Pe seară, primesc un telefon. Arbitrul principal al turneului îmi dă de știre că o jucătoare de pe tabloul principal s-a retras, iar Irena a fost desemnată prin tragere la sorți să o înlocuiască. Ea o va înfrunta mâine în primul tur pe... Marina Erakovici. Vestea este minunată. Evident că jubilez. Ies imediat din cameră și alerg să-i dau vestea Irenei. Când îmi deschide ușa camerei și înțelege ce urmează să se întâmple, rămâne cu gura căscată. Cu ochii holbați, e incapabilă să articuleze ceva. Rămâne în pragul ușii, mută, cu brațele atârând, cu gura pe jumătate deschisă. O invit imediat să luăm cina împreună. Nu am la dispoziție decât o seară ca s-o pregătesc pentru anunțata victorie contra Marinei. Victoria din turul secund al calificărilor sună ca un vis premonitoriu. Acest meci este esențial pentru ca ea să înțeleagă calitatea jocului pe care-l face, de care nu este pe deplin conștientă. Dacă va câștiga, o să constate că progresul înregistrat o

va situa peste jucătoarea pe care o admiră atât de mult. Atunci, Irena va depăși un imens obstacol mental. M-am gândit la un plan tactic pentru partida contra Marinei Erakovici și trebuie s-o conving pe Irena că, dacă o să-l respecte, nu poate decât să câștige.

Evenimentele care urmează îmi dau dreptate. Irena câștigă meciul în două seturi, scor 6-4, 6-4, realizând o partidă solidă, dominată de la început până la sfârșit. După meci, Irena îl sună imediat pe tatăl ei pentru a-i anunța victoria. Și acesta nutrește un respect profund pentru Marina. Ea constituie pentru el adevărata jucătoare de nivel înalt, în fața căreia fiica sa nu poate decât să piardă. După discuție Irena vine la mine deznădăjduită: „Îți dai seama? Tata nu crede că am putut s-o înving pe Erakovici! E o nebunie!” Acest episod arată în ce măsură își pierduse încrederea în sine. Marcat de acei ani în care tot pierduse, tatăl a subestimat nivelul de joc al fiicei sale în comparație cu alte sportive. Involuntar, o face să-și piardă încrederea în ea, să se îndoiască de ea. E împărțită în două, purtând în suflet greutatea unui trecut de umilință și visul pentru un viitor optimist. Tatăl a făcut o treabă remarcabilă cu ea vreme de mai mulți ani, ajutând-o să ajungă la un tenis de performanță, la lovituri extrem de agresive. El a construit jucătoarea care este astăzi. Dar îndoiala pe care i-a indus-o involuntar a slăbit-o și a făcut-o temătoare. De aceea, contribuția mea în acest moment al carierei sale este esențială pentru ea.

Irena depășește în turul secund o altă jucătoare din Top 150 mondial, pentru a se înclina, în cele din urmă, în fața lui Yung-Jan Chan, clasată pe locul 50 WTA, cu un scor de 6-4 în al treilea set, după o luptă teribilă.

Cariera ei este relansată. Mi-am îndeplinit partea de contract, acum pot să mă întorc la Paris.

Chiar înainte de Roland Garros, lidera mondială a junioarelor, Anastasia Pavliucenkova, vine la academia mea pentru a se pregăti împreună cu antrenorii ei: tatăl și fratele. Atunci când începe turneul, fata mă roagă să asist la partidele ei. Anastasia pierde în faza semifinalelor. Trei săptămâni mai târziu, la Wimbledon, primește un *wild card* pe tabloul principal de simplu al senioarelor, dar pierde net, cu 6-0, 6-0, în fața Danielei Hantuchová. Sunt acolo cu eleva mea, Julia Vakulenko. Anastasia îmi cere o întâlnire: „De șase luni, nu-mi iese nimic. O să iau parte la competiția junioarelor de la Wimbledon și am cu adevărat nevoie de ajutor. Ai putea să mă pregătești pentru turneu?”

Și iată-mă pregătit pentru o nouă aventură.

„O problemă fără soluție este o problemă greșit pusă.”

Albert Einstein

Atunci când încep să colaborez cu cea supranumită Nastia, atmosfera este apăsătoare. Îmi amintesc că i-am văzut pe toți patru (mama, tata, fratele și ea) la masa unui restaurant, în timpul turneului. Mâncau cu capetele plecate, fără să schimbe niciun cuvânt. Familia se află încă sub șocul umilinței de la Wimbledon. Relațiile sunt foarte încordate, iar tânăra rusoaică este paralizată. La antrenament, joacă foarte crispată, iar jocul ei de picioare este excesiv de lent. Aceste șase luni de absență a rezultatelor, cărora li se adaugă șocul psihologic al acestei teribile înfrângerii pe tabloul principal de la Wimbledon, i-au redus profund Nastiei încredere în sine.

Ea, care terminase sezonul 2006 cu statutul de campioană mondială a junioarelor, ajunge să nu mai câștige niciun meci la categoria ei de vârstă. La profesioniste, Nastasia stagnează pe locul 300 mondial de mai bine de șase luni. Rusoaica pierde în sferturile de finală de la Wimbledon la categoria junioarelor, iar lunile ce urmează nu aduc nicio evoluție. Tatăl său, întotdeauna prezent la antrenament, nu reacționează deloc bine la absența rezultatelor, la faptul că fiica lui nu ține seama de sfaturile lui. În consecință, el o trage permanent pe Nastia în jos, făcând observații jignitoare și excesiv de critice cu privire la jocul ei. Omul suferă și nu reușește să-și stăpânească ieșirile. Toate ședințele de pregătire se consumă într-un climat de stres și agresivitate. Tatăl urlă la fiică în rusește. Ea îi răspunde printr-un alt urlet, apoi se panichează, aruncă racheta... Ea intră pe teren fără niciun obiectiv în minte. Și speră că, printr-un miracol, va începe să joace mai bine, că va avea o stare de spirit mai bună și că-și va redobândi acea încredere în sine. Firește, lucrurile se petrec exact pe dos. Nu există miracol, deziluzia ajunge să-i alunge speranțele și ea se adâncește în eșec.

În plan pur tehnic, jucătoarea pe care o descopăr mă surprinde prin lipsa ei de precizie. Toate planurile de lovire sunt în spate, timingul ei este greșit. În competiție, acceptă să i se dicteze schimbul de mingi, ajungând rar să aibă inițiativa. Fiecare partidă este percepută ca un calvar, indiferent de calibrul adversarei. Ea luptă pentru fiecare punct în parte, în niciun moment nu oferă sentimentul că ar putea să-și domine adversara.

Încerc să-mi păstrez luciditatea, în ciuda situației. Nastia îmi vorbește mult în afara terenului și ce observ la ea este că se subestimează sistematic: „În plan mental sunt complet nulă” sau, mai mult, „Sunt nebună”. Intervenția mea trebuie să fie una corectă. În ciuda perioadei dificile prin care trece, are în ea ceva măreț. Nastia ține să mă asigure că ea este vinovată, că munca mea este una de înaltă calitate. Pentru o fată de doar șaptesprezece ani, sunt impresionat de curajul ei și de această capacitate de a-și asuma responsabilitatea.

Pentru moment, îi coordonez antrenamentele, dar încă nu am luat o decizie în ceea ce privește drumul ce trebuie urmat. Aștept să am la dispoziție toate elementele necesare, astfel încât să-mi pot defini o strategie. Atunci când coach-ul începe să-și selecționeze opțiunile, să indice direcții de evoluție, e necesar ca acestea să fie foarte stabile. El nu trebuie doar „să încerce” să meargă într-o direcție, ci chiar să se ducă într-acolo, luându-l cu sine și pe elevul lui și făcând asta cu mare determinare. Dar pentru asta, el nu poate să emită presupuneri, ci să aibă certitudini. Așadar, nici vorbă să merg mai departe, atâta vreme cât sunt încă în stadiul presupunerilor. Pentru moment, trebuie să ne resemnăm și să așteptăm ca furtuna să treacă, abia apoi vom folosi forța acesteia. Într-adevăr, aceste momente de răscruce sunt interesante, deoarece ele îl dezvăluie pe jucător. Într-o situație foarte dificilă sau în cazul unei reușite mari ies la iveală cu mai multă forță și claritate trăsăturile de caracter. Este ocazia de a descoperi ceea ce-mi va fi de ajutor pentru a înțelege modul de funcționare al jucătoarei mele și al mediului din care provine.

În acest tip de împrejurare, tentația majorității profesioniștilor în coaching este de a interveni tehnic pentru a face corecțiile necesare. Este o acțiune sigură, deoarece aceștia apelează la ceea ce stăpânesc cel mai bine. Dar este o capcană în care n-am de gând să cad. Trebuie să rămân concentrat asupra personalității Nastiei. Scopul meu nu este să fiu eu liniștit, ci să o scot pe ea din această situație defavorabilă. N-a reușit în trecut să obțină anumite performanțe având asemenea lacune de ordin tehnic. Este evident că stresul la care este supusă zilnic a ajuns să-i afecteze tehnica. Îmbunătățirea jocului ei presupune să-și redobândească serenitatea la antrenament și în meci. Văd în ea o jucătoare care se teme, care nu vrea să rateze nimic, care speră că adversara ei va comite greșeala fatală înaintea ei. Percepția actuală a Nastiei cu privire la tenis determină deplasarea greutății corpului înapoi. Frica ei de eșec îi încetinește gesturile, iar rezultatul este că planurile de lovire se petrec în retragere. Se plasează departe pe teren, în spatele liniei de fund. Dacă aduc acum în discuție tehnica ei, risc să-i alimentez angoasa.

În septembrie 2007, Julia Vakulenko obține cea mai bună poziție în clasamentul mondial în cariera sa. Atunci când se califică în optimile de finală ale turneului de la Flushing Meadows, se produce ruptura dintre noi. Eu nu împărtășesc convingerile unuia dintre apropiații ei, ale cărui metode refuz să le accept. O pun în fața unei alegeri: el sau eu. Și Julia îl alege pe celălalt, dată fiind colaborarea lor de opt ani. Ulterior, Julia va cunoaște o coborâre vertiginioasă în clasament, care o va face doi ani, mai târziu, să renunțe la această carieră. Sunt surprins de decizia ei. Julia a făcut progrese evidente lucrând alături de

mine, concretizate în uriașul salt în clasament, cum nu mai obținuse vreodată. Cum a putut să-l crediteze pe acel individ, alături de care a stagnat în carieră ani de-a rândul? Este imperativ să-mi răspund la această întrebare. Poate că nu este conștientă de progresul pe care am ajutat-o să-l obțină? Poate că persoana pe care a ales-o i-a dat mai multe asigurări decât aş fi putut eu, garantându-i perspectivele unui viitor asupra căruia eu nu eram la fel de convins? Oricare ar fi răspunsul, este clar că nu pot fi mulțumit de rezultat: colaborarea noastră s-a încheiat în clipa în care ea a înregistrat cel mai important salt în clasament din carieră.

La sfârșitul lui 2007, Irena intră în Top 300 WTA. Ea a depășit un obstacol autentic, dar de-acum încolo are nevoie să fie însoțită în turnee. Așa că va colabora cu un coach cu normă întreagă din academia mea.

După rezultatele bune obținute împreună cu Irena, mă concentrez asupra Nastiei, care are încă probleme la finalul sezonului. În lunile ce urmează, ea înregistrează un ușor progres, dar continuă să călătorească împreună cu părinții, fără ca eu s-o însoțesc, deși știu prea bine că atmosfera nu este deloc favorabilă dezvoltării sale. Ca și în cazul Irenei, tatăl Nastiei a făcut o treabă remarcabilă cu ea. Plecând practic de la zero, a transformat-o în cea mai bună junioară din lume. Dar, dintr-odată, din cauza absenței rezultatelor bune, antrenorul a devenit extraordinar de stresat, incontrollabil, ceea ce i-a dat peste cap tot comportamentul.

În ianuarie 2008, la Openul Australian, părinții Anastasiei vor să mă vadă. Îmi propun să mă ocup de fiica lor *full time* și să o însoțesc în competițiile din circuit. Îmi spun că sunt persoana ideală pentru

acest rol și mă asigură de încrederea și susținerea lor, pe care mi le oferă necondiționat. După ce discut cu soția mea, accept să o însoțesc pe Nastia într-un anumit număr de turnee stabilit dinainte, dar refuz să mă ocup exclusiv de ea. În acest fel, voi putea continua să lucrez cu alți jucători și jucătoare. Drept urmare, ne punem de acord ca Nastia să mă împartă cu alți sportivi în afara turneelelor la care participă. Din punctul meu de vedere, vreau să învăț în continuare, deoarece sunt convins că multitudinea experiențelor îmi va îngădui să progrez mai rapid.

„Cunoștințele se obțin prin experiență, restul nu sunt decât informații.”

Anonim

În luna martie 2008, Yung-Jan Chan, jucătoare taiwaneză, îmi cere sprijinul. Ocupă locul 50 WTA la simplu și se află și în Top 10 la dublu. Accept să-i dau o mână de ajutor, mai ales la Indian Wells și Miami Open, și asta dintr-un motiv foarte simplu: ea nu a câștigat niciodată vreo partidă în aceste două turnee atât de importante. Începem o fază de pregătire intensivă, în vederea participării la cele două turnee americane la care o însoțesc. Ajunge în optimile de finală din California, fază în care pierde în fața americancei Lindsay Davenport, cu 6-4 în manșa decisivă. Un rezultat bun, dar care mi-a lăsat un gust amar, deoarece s-ar fi putut impune. La Miami, Yung-Jan Chan pierde tot în trei seturi în fața Svetlanei Kuznetsova, în turul al doilea. Încurajată de părinții ei, mă roagă să continuăm colaborarea, dar în *regim permanent*. Pentru că refuz, ei insistă: „Vom plăti orice preț cerut, vrem ca tu să continui să o antrenezi. Am

observat deja schimbări majore". Dar aici nu e vorba despre bani, vreau să-mi păstrez libertatea de a lucra cu mai mulți jucători. O susțin pe Aravane Rezaï la anumite competiții, la cererea tatălui ei, mai lucrez cu Irena atunci când revine la Paris între două turnee și, firește, mai există și angajamentul cu Nastia; nu sunt încă pregătit să mă ocup în exclusivitate de o singură jucătoare, oricât de promițătoare ar fi ea.

Dar Yung-Jan Chan nu se demoralizează. În timpul unei ședințe de antrenament, fata mă trage deoparte. „Am nevoie de tine. Sunt multe în joc pentru mine de-acum și până la jumătatea lui iunie. În această perioadă se dispută calificarea mea la Jocurile Olimpice de la Beijing. Pentru mine este esențial să mă calific, pentru că, dacă nu o fac, o să pierd toate contractele.” Accept să mă dedic pregătirii sale vreme de două luni, ca s-o pot ajuta să depășească acest obstacol dificil. În cele din urmă, se califică la Jocurile Olimpice la simplu și câștigă proba de dublu a turneului de la Roma Foro Italico, unul dintre marile ei succese.

„Să vorbești este o nevoie, să asculți este o artă.”

Goethe

La Roland Garros, mă concentrez din nou asupra colaborării cu Nastia, pentru că Yung-Jan Chan a acceptat să lucreze cu un alt coach de la academia noastră. În acest interval, am învățat să o cunosc mai bine pe tânăra jucătoare din Rusia, așa că știu cum trebuie să-i vorbesc de-acum înainte. În sfârșit, în ce o privește, am reușit să pun bazele unei strategii de urmat.

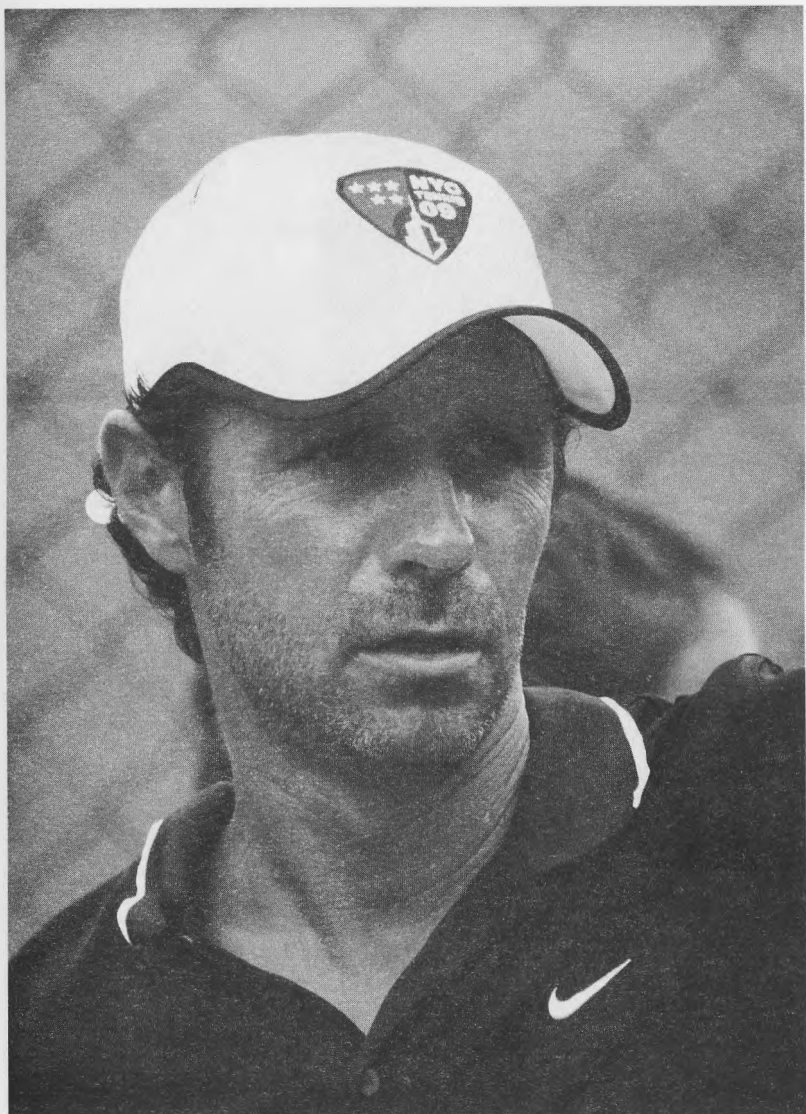
observat deja schimbări majore”. Dar aici nu e vorba despre bani, vreau să-mi păstrez libertatea de a lucra cu mai mulți jucători. O susțin pe Aravane Rezaï la anumite competiții, la cererea tatălui ei, mai lucrez cu Irena atunci când revine la Paris între două turnee și, firește, mai există și angajamentul cu Nastia; nu sunt încă pregătit să mă ocup în exclusivitate de o singură jucătoare, oricât de promițătoare ar fi ea.

Dar Yung-Jan Chan nu se demoralizează. În timpul unei ședințe de antrenament, fata mă trage deoparte. „Am nevoie de tine. Sunt multe în joc pentru mine de-acum și până la jumătatea lui iunie. În această perioadă se dispută calificarea mea la Jocurile Olimpice de la Beijing. Pentru mine este esențial să mă calific, pentru că, dacă nu o fac, o să pierd toate contractele.” Accept să mă dedic pregătirii sale vreme de două luni, ca s-o pot ajuta să depășească acest obstacol dificil. În cele din urmă, se califică la Jocurile Olimpice la simplu și câștigă proba de dublu a turneului de la RomaForo Italico, unul dintre marile ei succese.

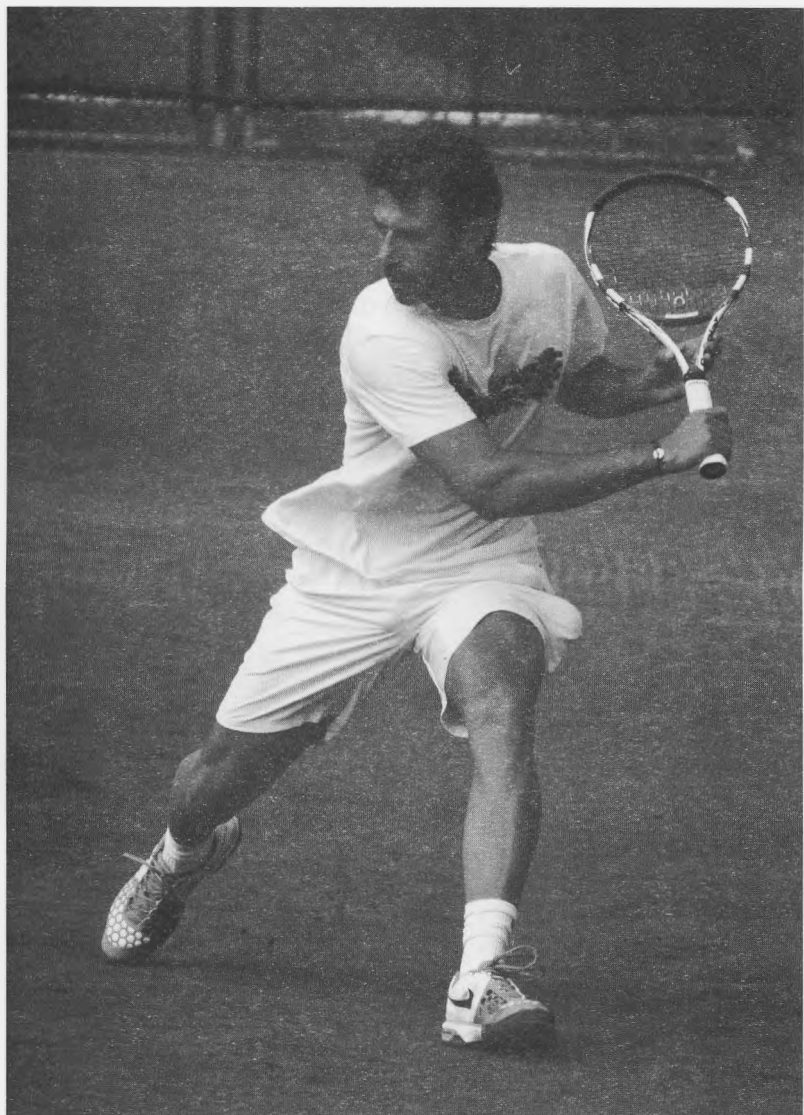
„Să vorbești este o nevoie, să ascuți este o artă.”

Goethe

La Roland Garros, mă concentrez din nou asupra colaborării cu Nastia, pentru că Yung-Jan Chan a acceptat să lucreze cu un alt coach de la academia noastră. În acest interval, am învățat să o cunosc mai bine pe tânăra jucătoare din Rusia, așa că știu cum trebuie să-i vorbesc de-acum înainte. În sfârșit, în ce o privește, am reușit să pun bazele unei strategii de urmat.

Țelul meu: sa-mi ajut elevii să-și depășească limitele, astfel încât visurile lor să devina realitate.

Mi-am elaborat metoda de coaching lucrând 20 de ani cu cei mai buni jucători, tineri, dar și cu profesioniști. Aici sunt în timpul unui antrenament cu Grigor Dimitrov, în 2012.

Marbella (Spania), 1989. Câștigător al turneului.

Montreuil, 1998, la începuturile Academiei Bob Brett, împreună cu Bob.

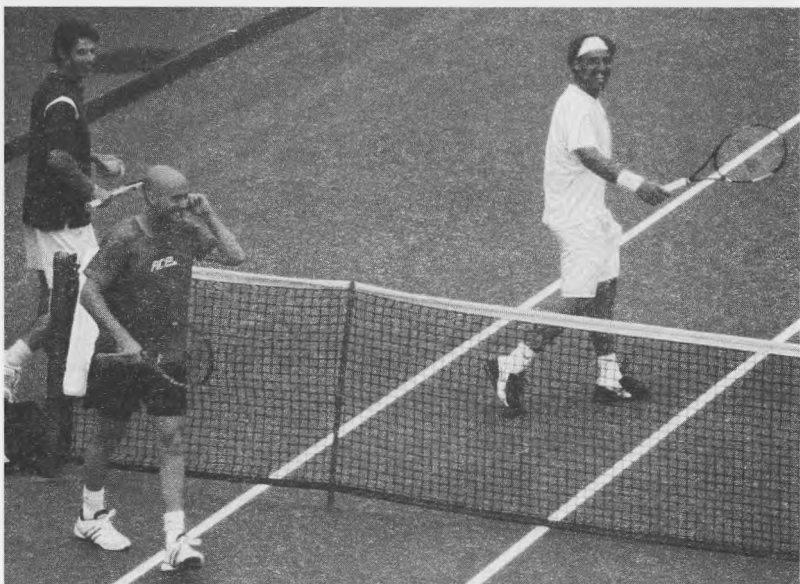

Împreună cu Irena Pavlovic, care a câștigat Campionatele de juniori sub 16 ani ale Franței în 2004.

Alături de Marcos Baghdatis, care a câștigat Orange Bowl în 2003, devenind campion mondial la juniori.

US Open 2005, ședință de antrenament cu Marcos Baghdatis și Andre Agassi.

Împreună cu Jung-Jan Chan și partenera ei de dublu, învingătoare în 2008 în turneul de la Roma.

Cu Yanina Wickmayer la Australian Open, editia 2010.

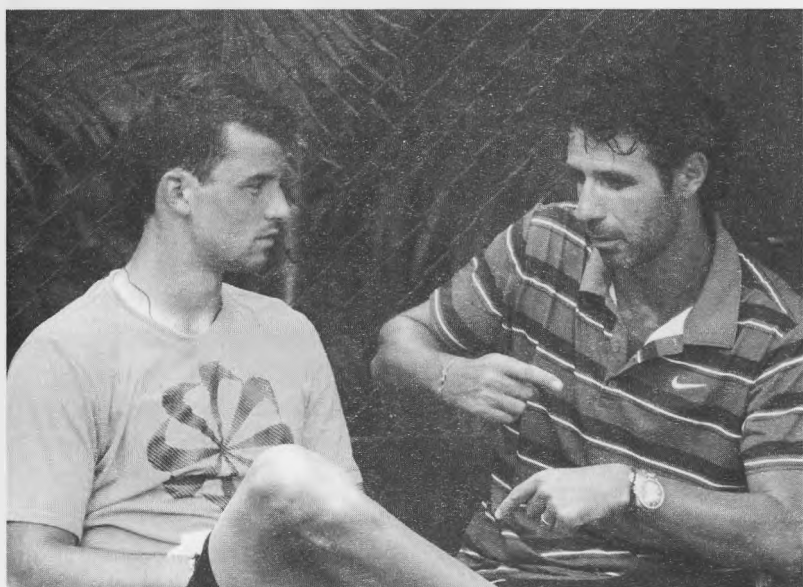
Alături de Anastasia Pavliuchenkova la Indian Wells, în 2009.

Împreună cu Aravane și Anouch Rezzai în 2010. Frantuzoaica avea să câștige turneul de la Madrid.

Alături de Jérémy Chardy la Roland Garros, în 2011.

Explicându-i lui Grigor Dimitrov exercițiile de antrenament în pre-sezonul 2011, pe Insula Maurițius.

Împreună cu Richard Williams, în 2006, la Miami, când i-am luat un interviu pentru *L'Equipe*.

Alături de Serena Williams, foarte mândră de cele două medalii olimpice de aur, câștigate în 2012 la Londra.

Împreună cu Serena Williams, după ce a obținut cel de-al 19-lea ei titlu de Grand Slam în 2015, în Australia.

Planul meu de acțiune se bazează pe două noțiuni simple, care vor permite jucătoarei să devină mai competitivă: stresul și încrederea.

Stresul este necesar, el constituie sarea competiției. Fără stres, performanța nu e posibilă. Dar stresul trebuie compensat prin încredere, chiar cu riscul de a fi contraproductiv. Stresul și încrederea coexistă într-un echilibru instabil, care poate fi distrus în orice moment. Și totuși acest echilibru garantează calitatea performanței în competiție. Sunt numeroase mijloace de a crește sau de a diminua gradul de stres. Trebuie să țin cont de acești parametri, ca s-o ajut pe Nastia să redevină eficientă pe teren.

Prin urmare, întocmesc un plan de acțiune în patru etape concomitente:

1. Găsirea canalului ideal de comunicare;
2. Sporirea eficienței în meci;
3. Îmbunătățirea jocului slab de picioare;
4. Ameliorarea deplasării (pe termen mediu).

1. Găsirea canalului ideal de comunicare

Meseria de coach constă în a comunica, a transmite cunoștințe elevilor, iar pentru aceasta, coach-ul trebuie să-și creeze un mediu favorabil. Prea mulți profesori sunt plini de cunoștințe, dar le lipsește spiritul pedagogic. Este mai indicat să ai un mesaj simplu de transmis și să o faci la perfecție, decât să dispui de un conținut de calitate, extraordinar de mare, dar să nu reușești să-l transmiți. Normal, idealul este de a concilia cele două poziții. Pentru ca un coach să poată acționa, el trebuie să obțină mai întâi încrederea totală a jucătorului său.

Tata mi-a spus mereu: „Puterea nu se dă, se ia”. Dar, atenție, forța nu este singurul mijloc de a obține puterea și, cu siguranță, nu cel mai bun. Dacă vreau să interacționez cu jucătorul pe care-l antrenez, acesta trebuie să-mi acorde o încredere totală. Nu există o rețetă de succes, dar câteva recomandări se pot dovedi folositoare.

Să asculți mai mult decât să vorbești

Toți jucătorii sunt plini de convingeri despre jocul lor, despre punctele lor forte, despre punctele slabe, despre ceea ce le convine sau nu. De aceea, e necesar să afli aceste lucruri și să ții seama de ele. Atunci când un coach vorbește înainte să asculte, el riscă să acționeze contrar anumitor informații legate de jucătorul lui. Firește că într-o asemenea împrejurare va exista o ruptură între coach și jucător.

De altfel, cu cât comunicarea verbală este mai sporadică, pe-atât are mai mare greutate. De fiecare dată când un coach ia poziție, se produce un impact foarte mare asupra jucătorului, cu condiția ca acesta să nu abuzeze de asta.

Preferând ascultarea mai curând decât intervenția verbală, solicitând dialogul, ajungi să-ți dezvolti capacitatea de a-l înțelege pe celălalt. Dacă te interesezi de istoria culturală și familială a celui alt, vei asimila acele informații, intrând practic în lumea acestuia. Coach-ul trebuie să uite de sine, de valorile lui, de propria cultură, ca să poată pătrunde într-o lume cu totul nouă.

De altfel, noi avem la dispoziție o mină de aur în privința informațiilor despre elevii noștri, una care abia așteaptă să fie descoperită, percepută, înainte de a fi valorificată. Simțul meu de observație lucrează

în permanență. Remarc fiecare detaliu: alegerea vestimentației, starea acesteia, dacă hainele sunt sau nu călcate, coafura oamenilor, dacă aceștia sunt bărbieriți sau nu, dacă barba lor este îngrijită sau nu. Nu neglijez nici interacțiunile lor cu ceilalți: ce ton folosesc atunci când vorbesc cu alții? Ce vocabular? Ce justificare atribuie comportamentelor adoptate de ceilalți? Cum reacționează în fiecare situație? Ce emoții le provoacă anumite cuvinte, situații, atitudini ale celorlalți față de ei înșiși sau față de alte persoane?

Lista oportunităților care ne sunt oferite pentru a putea colecta informații despre cei din jurul nostru, cele care se vor dovedi vitale când le vine vremea, este foarte lungă. O clipire, o vagă îmbujorare, o privire încruntată sau chiar și tonul pe care îmi răspunde elevul meu reprezintă tot atâtea indicii care nu-mi scapă și care îmi furnizează informații cu privire la felul în care el resimte lucrurile, și le interiorizează. La sfârșitul zilei, îmi sortez toate aceste informații, fac ajustările necesare, pentru că, într-o bună zi, dacă vreau să fiu pe aceeași lungime de undă cu elevul meu, va trebui să știu ce simte în fiecare situație a vieții lui, dar și să utilizez acele cuvinte care vor genera o emoție sau alta în sufletul său. Abia atunci voi putea să evaluez, clipă de clipă, starea lui mentală, ca să știu cum să-i vorbesc pentru a-l influența într-un sens ori altul. Treptat, voi ajunge să înțeleg ce gândește dincolo de ceea ce spune.

Să câștigi respectul jucătorului și să înveți să-l păstrezi
Întruchipând valorile de bază și universale presupuse de practica sportivă, precum integritatea, eforturile depuse, perseverența, calmul și reflecția, mă pot poziționa într-o relație de tip antrenor-antrenat.

În lucrarea sa *Calea luptătorului pașnic*, Dan Millman oferă un sfat înțelept: „Asumă-ți tot ceea ce predai și nu preda ceea ce nu poți să-ți asumi”.

Pentru a păstra autoritatea necesară ca temei al predării, nu trebuie să te găsești niciodată în poziția de a fi obligat să pledezi pentru propria cauză. De altfel, aceasta este greșeala pe care o fac unii părinți. Atunci când se simt obligați să se justifice, ei se plasează la nivelul copiilor. Atunci, reperele lor sunt bulversate și, în consecință, părintelui îi va fi din ce în ce mai greu să se facă respectat.

Este necesar să dăm dovadă de maturitate în comportamentul cotidian, în fața dificultăților, în luarea deciziilor. Trebuie să ne controlăm mereu sentimentele.

Să fii solidar cu jucătorul

Dacă jucătorul simte că ești de partea lui, că te concentrezi complet asupra lui, că țelurile lui sunt și ale tale, că îi poți oferi soluții prin care să-și atingă obiectivele, va fi mult mai dispus să te asculte și să te urmeze. În plus, dacă nu te vei situa niciodată pe poziția unui judecător, ci vei fi mai curând un ghid, dacă îți vei asuma alături de el greșelile comise și eșecurile, atunci între voi se va dezvolta o relație puternică de încredere.

Să te adaptezi canalului de comunicare al elevului

Atunci când iei o decizie, fă în așa fel încât ea să nu fie contestabilă.

Unii jucători au nevoie de libertate, alții, de o mână fermă; în sfârșit, sunt unii care nu se dezvoltă decât lucrând sub o autoritate absolută. Există jucători care reacționează foarte rău în fața criticii, oricât de

constructivă ar fi, iar alții nu ajung să dea ce au mai bun în ei decât dacă sunt permanent criticați.

Nimic nu este bătut în cuie într-o relație de tip coaching. „Ar fi bine” nu are același sens și la Paris, și la Marsilia. Termenul „motivație” nu are aceeași semnificație pentru fiecare. Mi se pare esențial ca un coach să-și adapteze discursul la personalitatea jucătorului, pentru că altfel există riscul de a genera neînțelegere.

E imposibil să fii convingător dacă rămâi pe margine. Munca pe care o facem constă în a fi invitați să intrăm în lumea fiecărui elev. Dar, pentru a ajunge la asta, trebuie să vorbim aceeași limbă ca elevul nostru, tocmai pentru a ne afla pe aceeași lungime de undă.

Cu Nastia, am ajuns să exercit această putere în planul acțiunii. Ea este convinsă că eu sunt omul potrivit, cel în măsură să o ajute să iasă din această pasă proastă. I-am câștigat încrederea, respectul și atenția. De-acum încolo știu cum să comunic și să acționez în ceea ce o privește.

Încă de mică, a fost educată cu o mână de fier. Eu trebuie să continui pe această cale, ca să nu contrazic metoda de lucru a tatălui ei.

Așa că iau hotărârea să dau dovadă de fermitate, păstrând, totodată, un discurs pozitiv și încurajator. Îi voi da de înțeles, dincolo de cuvintele folosite, că se bucură de întreaga mea încredere și admirație.

2. Sporirea eficienței în meci

Nivelul de stres foarte ridicat o paralizează pe Nastia când se află în competiție. Ideea de a nu fi competitivă o face să fie complet ineficientă. De aceea, una dintre primele mele decizii constă în a-mi adapta

discursul pentru ca eleva să nu se mai gândească la ce se întâmplă pe teren, ci la ce o așteaptă pe termen mediu în general. I-am stabilit obiective de meci ca să determin o evoluție a jocului ei în perspectiva dezvoltării unor puncte forte pentru lunile ce vor veni. Vreau să o eliberez de perspectiva pe termen scurt și de presiunea așteptărilor ei excesiv de stresante.

Înainte de fiecare meci, cu prilejul scurtei ședințe tactice, insist asupra acestui punct, indicându-i că rezultatul nu contează pentru mine, dar că, pe de altă parte, obiectivele de joc pe care i le impun trebuie respectate. Înăuntrul meu, știu că dacă Nastia îmi respectă aceste indicații, ea va fi recompensată prin rezultatul pe termen scurt, dar mă feresc să-i spun asta. În realitate, victoria este obiectivul meu principal, deoarece știu că ea va contribui la diminuarea stresului care îi pune piedici.

3. Îmbunătățirea jocului slab de picioare

Este foarte dificil să câștigi un meci de tenis fără o deplasare de calitate. Or, pentru moment, deplasarea în teren a Nastiei este una deficitară. Singura opțiune posibilă, pe termen scurt, este de a evita să acopere prea mult teren. Trebuie să fie permanent cea care atacă prima, ca să nu accepte ritmul de joc al adversarei, ci să și-l impună pe-al ei. Așa că îmi voi concentra eforturile asupra serviciului și returului de serviciu. Intrarea în punct este capitală, deoarece dacă ea lovește prima, va putea, în cel mai fericit caz, să închidă mingea sau, în cazul cel mai rău, să conducă schimbul și să o facă pe adversară să alerge mai mult decât ea.

4. Ameliorarea deplasării (pe termen mediu)

Împreună cu preparatorul meu fizic am pus la cale un plan de acțiune ca să-i asigurăm Nastiei progresul în acest domeniu.

Pe de altă parte, încerc să o determin să mai scadă în greutate. Kilogramele în plus reprezintă inamicul numărul unu al jucătorului de tenis. Este un sport care reclamă viteză și o capacitate de a schimba direcția cât mai rapid cu putință. Încercați să jucați cu un rucsac greu în spate și o să înțelegeți imediat despre ce anume este vorba. Nastia, după calculele noastre, ar trebui să slăbească opt kilograme. Așa că îi impun un regim pe măsură, unul pe care-l urmez și eu din solidaritate și ca s-o ajut prin forța exemplului personal. În doar câteva luni, ea slăbește exact cât am stabilit, și eu, de asemenea.

Rezultatele nu întârzie să apară. La Roland Garros, Nastia se califică pe tabloul principal la simplu, dar apoi pierde în fața Flaviei Pennetta. Important este însă că progresează permanent. Își recapătă încrederea în ea.

La Wimbledon, ea mai depășește un obstacol. Calificată în preturneu, ea le învinge pe Li Na și pe Alizé Cornet pe tabloul principal de simplu, iar apoi este eliminată în turul al treilea. Și-atunci când se află la doar câteva locuri distanță de a intra în Top 100, eleva mea cunoaște o scădere de regim în sezonul de vară: agresivitatea ei parcă s-a volatilizat, devenind ea cea care acceptă ritmul adversarei în schimbul de mingi. Regăsindu-se frecvent în situații defensive, Nastia pierde mult din eficacitate. Dar tot nu am de gând să renunț. Nici nu se pune problema să nu continuăm să progresăm. Treaba mea este să găsesc soluții. Și-atunci, în timpul unei călătorii cu

avionul către Tokyo, unde are loc ultimul turneu din circuit, îmi supun eleva unui adevărat șoc electric. Îi recapitulez totalitatea partidelor jucate de ea în acest sezon și îi cer să dea note nivelului de agresivitate atins în fiecare întâlnire. Bilanțul este grăitor: „Ai pierdut în toate meciurile în care nivelul de agresivitate a fost sub nota 5 din 10. Pe de altă parte, ai câștigat toate partidele în care agresivitatea s-a situat mai sus de 8/10. Concluzia este clară. Dacă vrei să câștigi, nu este decât o singură modalitate de a face asta. Mai mult decât atât, să știi că, ori de câte ori te vei arăta agresiv în meci, vei progresa. Dar atunci când abordezi întâlnirea cu un spirit defensiv și temător, vei regresa.” Această demonstrație declanșează un declic în mintea Nastiei.

La sfârșitul anului, ea reușește o succesiune fantastică, impunându-se consecutiv în două turnee de 100 000 de dolari. Și făcând asta, intră în Top 50. Patru luni mai târziu, Nastia ia parte la Indian Wells și ajunge în semifinale, eliminându-le în trecere pe Jankovici și Radwanska, amândouă făcând parte din Top 5 mondial.

Meciul împotriva polonezei, desfășurat în sferturile de finală, conține o lecție de coaching interesantă. După ce a câștigat primul set, Nastia se lasă îmbătată de gândul că poate obține victoria și își pierde agresivitatea, în setul al doilea. Ea reușește să-și realizeze serviciul, dar nu mai obține mingi de break pe cel al adversarei. Se fixează departe de linia de fund a terenului la retur și nu este în măsură să exploateze slăbiciunea celui de-al doilea serviciu jucat de poloneză. În turneele WTA, jucătoarele au voie să facă apel la coach-ul lor o dată pe set, în timpul

schimbării terenului, în acea pauză scurtă. Nastia îmi solicită prezența la scorul de 4-3 în favoarea ei. Mă îndrept către ea cu intenția fermă de a o determina să se poziționeze în fața liniei de fund a terenului, ca să-și poată agresa adversara pe fiecare serviciu. Dar apropiindu-mă, întrezăresc în privirea ei o anumită panică. Într-o secundă, îmi revizuiesc planul. Dacă o oblig să-și amplifice agresivitatea, nu o să fac altceva decât să-i alimentez frica, deoarece Nastia va considera asta ca pe un risc suplimentar. Or, atunci când teama ne stăpânește, ultimul lucru pe care-l dorim este să ne asumăm riscuri! Așa că-mi schimb tehnica de atac și mă decid să o îndrum pe calea opusă celei pe care mi-o dictează logica sportivă. Am treizeci de secunde la dispoziție ca să-i induc un maximum de serenitate. „Îți asumi prea multe riscuri pe serviciul advers. Nu e nevoie de așa ceva. Angajarea ei este lentă și nu te pune în dificultate. Rămâi în spatele liniei de fund și intră liniștită în schimb, nu ți se va întâmpla nimic.” A fost o adevărată lovitură de poker. Mă întorc la locul meu, curios să văd dacă intervenția mea va genera o reacție din partea Nastiei. Radwanska servește, Nastia intră în teren și împușcă un retur câștigător. Un scor de 0-15, apoi 0-30, 0-40, break alb. Jucătoarea mea servește pentru meci și își câștigă serviciul cu autoritate.

Când mă gândesc la acel episod, constat amuzat că i-am spus exact contrariul a ceea ce ar fi trebuit să facă, iar ea a procedat invers decât i-am indicat eu... și așa a fost cel mai bine. În cele din urmă, schimbându-i starea de spirit, am creat condițiile favorabile unei asumări de risc. Aveam la dispoziție un răgaz minuscul, care nu-mi permitea să intru în considerații tehnico-tactice. Prin urmare, m-am concentrat să-i schimb starea de

spirit, inadecvată pentru ca ea să acceseze starea de performanță, iar această strategie a funcționat.

Nastia este acum numărul 27 mondial, ea, care era pe poziția 300 în urmă cu un an. În fața ei se deschide un bulevard, nu orice drum. Fata progresează văzând cu ochii în toate domeniile, turneu după turneu. Ea joacă acel tip de tenis care îi sporește eficiența. Tânăra jucătoare paralizată de frică s-a transformat într-un adevărat rulou compresor*.

„Oferă un sfat. Dacă vezi că oamenii nu-l ascultă, atunci lasă-i să fie guvernați de haos.”

Proverb etiopian

Este momentul în care Nastia alege să se îndoiască de tot...

Ne aflăm la Madrid, la o lună după turneul de la Indian Wells, iar tânăra rusoaică se pregătește să dispute meciul din primul tur contra chinezoaicei Shuai Peng. La masa de prânz, Nastia este plină de energie. Brusc, se oprește din perorație și îmi spune cu un aer grav:

— Aș vrea să știi că nu sunt de acord cu maniera în care mă pui să joc. Stilul meu de joc a fost mereu diferit. Eu sunt o jucătoare inteligentă pe teren, gândesc ca un strateg. Am fost numărul unu mondial la junioare jucând acest tip de tenis. Tu mă determini să lovesc orice minge foarte agresiv și asta nu-mi convine. Cred că nu înțelegi care este jocul meu.

E evident, așteaptă un răspuns de la mine, dar nedreptatea de care dă dovadă mă lasă fără cuvinte. Nastia a explodat literalmente de un an încoace

* Termen care trimite atât la instrumentul tehnic de netezire a unei suprafețe cât și la un mod de a juca tenis.

urmând directivele pe care i le-am trasat, și asta într-o perioadă în care se găsea într-o profundă derivă. De altfel, ea a primit anul trecut premiul pentru cea mai spectaculoasă ascensiune în clasament. Iar acum pune sub semnul îndoielii toată munca mea, în condițiile în care am salvat-o de la dezastru, iar rezultatele obținute vorbesc de la sine! Câtă lipsă de recunoștință!

Știu însă că starea mea emoțională mă poate trăda, făcându-mă să-mi pierd autoritatea de coach. Trebuie să mă detașez, ca să pot reacționa calm. Am nevoie de timp, nu trebuie să mă reped la ea, așa că rămân cât se poate de neutru. E clar că sunt atacat în mod direct. Poate că Nastia vrea să mă provoace. Să răspund la această provocare ar fi o greșeală, cel puțin atâta vreme cât nu stăpânesc toate datele chestiunii.

Și-atunci îmi vine o idee: trebuie s-o las să meargă până la capătul raționamentului ei, să o pun cu spatele la zid. Îmi critică alegerile și îmi propune altele.

Și totuși deciziile pe care le-am luat au condus la rezultate, în vreme ce ale ei nu... Așa că-i răspund:

— Eu cred că tipul de joc pe care ți-am cerut să-l practici dă rezultate mai curând satisfăcătoare. Și dacă e așa, să știi că sunt deschis, poate că ai dreptate, poate că nu am înțeles foarte bine jocul tău adevărat. Îți propun următoarea variantă: mâine nu facem deloc ședință de strategie înainte de partidă, așa cum obișnuim. Astfel, vei avea toată libertatea să joci acel tenis care te definește. Arată-mi stilul tău de joc, o să încerc să-l înțeleg și vom vorbi după aceea.

Răspunsul acesta îi smulge Nastiei un zâmbet. Se bucură realmente de faptul că poate să-mi arate ce știe ea să joace... altfel decât ce am învățat împreună.

Începe meciul contra lui Peng. În 45 de minute Nastia este condusă cu 6-1, 5-2. Chinezoaica va servi în câteva clipe pentru a-i administra jucătoarei mele cea mai dură înfrângere din ultimul an. Nastia mă cheamă lângă scaunul ei în pauza dintre ghemuri:

— Știi ce-o să-mi spui!

— Mă miră chestia asta pentru că eu însumi nu știu ce-aș putea să-ți spun.

— ...

— Câte lovituri câștigătoare ai făcut de la începutul meciului?

— Habar n-am.

— Păi, hai să-ți spun, ai făcut trei. Acum să-mi zici câte a avut adversara...

— Nici asta nu știu.

— Treizeci și șase, le-am numărat. Însă nu-i de mirare. Ai lăsat-o să dirijeze jocul, ai lovit fără intensitate, ai jucat scurt. Dacă ea ar fi jucat așa, tu ai fost cea ar fi avut 36 de lovituri câștigătoare. Din două una: fie continui să joci tenisul pe care l-ai practicat de la începutul meciului, fie începi să lovești mingea.

După această scurtă conversație, mă întorc la locul meu. Nastia a fost marcată de intervenția pe care am avut-o. O regăsesc imediat pe jucătoarea pe care o știu. Ea revine la 3-5, apoi la 4-5 și egalează la cinci. O duce pe chinezoaică până în ghemul decisiv, dar pierde cu 7-6, deoarece revine la stilul de joc de la debutul partidei. După încheierea întâlnirii, ea este foarte abătută. Ne reîntâlnim și îmi spune:

— Ce părere ai despre meci?

— Nu-i nimic de spus, Nastia. Lucrurile vorbesc de la sine și nu pot decât să sper că ai înțeles ceva din toate astea.

Tânăra rusoaică nu mai vrea să lucreze, iar asta îi face rău. I-ar fi plăcut, firește, să-și continue ascensiunea în clasament, dar perspectiva volumului de muncă necesar o descurajează. E o mare diferență între „mi-ar face plăcere să” și „îmi doresc asta”. În acest caz punctual, jucătoria și-a atins limitele zonei de confort. Câștigă bine, ia parte la cele mai importante turnee mondiale, este sponsorizată de firme celebre, e invitată la shootinguri, semnează autografe, are un renume. Ca să progreseze, e nevoie să-și dorească profund acest lucru, cu toată convingerea. O voință care vine dinlăuntrul ei. În mod clar, nu este cazul ei. Nastia e mulțumită cu ce-a realizat până acum și nu se mai implică la antrenamente. O previn că vreau să fie mai sus de Top 30. Îi amintesc că este a doua oară când îi amintesc asta. Nu am timp de pierdut, vreau să o fac să ajungă sus în ierarhie, dar totul cu un preț.

— Nu va mai exista o a treia somație. Și să nu spui că nu te-am prevenit.

Realizez că atitudinea mea nu este una de coach. Ar trebui să caut soluții ca s-o ajut progresiv să-și regăsească motivația. Ar trebui să dau dovadă și de răbdare. Poate că este o chestie care ține între trei și șase luni până ca motivația să-i revină...

Poate că trebuie să fie mai matură, să experimenteze eșecul, să coboare din nou în clasament ca să înțeleagă ce-și dorește cu adevărat, care este adevărata ei ambiție și care e prețul ce trebuie plătit.

Însă până și faptul că este mulțumită cu acest loc în clasament îmi oferă o informație: sunt șanse mari ca Nastia să-și fi atins zona de confort, limita ei. Campionii sunt mereu nemulțumiți. Să fie pe locul al doilea li se pare inadmisibil. Aparent, nu este cazul Nastiei. Probabil că nu are potențialul de a câștiga un

turneu de Grand Slam, oricum nu în următorii doi ani. Și, drept urmare, eleva mea nu-mi va îngădui să-mi ating obiectivul pe care mi l-am propus în privința ei.

Or, refuz să am un astfel de rol. Cât despre mine, am ambiții foarte mari. Prefer, deci, să fiu explicit și s-o fac să înțeleagă că lipsa ei de motivație este nocivă pentru mine.

Dacă nu este dipusă să facă tot ce este necesar, îi respect alegerea, dar nu sunt interesat de o asemenea atitudine.

Și așa se face că după US Open, constatând că nu există urmă de progres, mă decid să mă retrag din această colaborare.

9

Aravane sau coachingul extrem

„Ucide-ți dușmanii cu victoriile tale, îngroapă-i cu zâmbetul tău.”

Ziad K. Abdelnour

COACH-ul

După ruptura profesională cu Nastia, îmi iau câteva luni de odihnă, deoarece am nevoie să meditez la tot ce s-a întâmplat. Mai mulți jucători și jucătoare îmi propun să colaborăm, dar niciunul dintre aceste posibile proiecte nu-mi oferă perspectiva de a depăși un nou obstacol în activitatea mea de coach. Drept urmare, prefer să iau puțină distanță.

Cu diferite prilejuri, vreme de un an, am antrenat-o pe Aravane pentru participarea la turneele importante. Jucătorea și familia ei au căpătat atâta încredere în mine, încât au hotărât să se mute la academia mea. Aravane s-a obișnuit să lucreze cu unul

dintre preparatorii mei fizici, dar și cu unul dintre kinetoterapeuții școlii.

Admir mult tipul ei de jucătoare. Ea este capabilă să lovească mingea excepțional, rezultat al muncii depuse sub îndrumarea tatălui ei de-a lungul anilor. Totuși cred că ea poate să progreseze enorm și că este departe de a-și fi exploatat în totalitate potențialul, iar asta o face cu-atât mai interesantă.

Cât privește personalitatea ei, mi se pare o fată foarte afectuoasă. În general, binedispusă, Aravane vede întotdeauna partea frumoasă a lucrurilor, atunci când nu este vorba despre tenis. Este curioasă să afle multe lucruri despre lumea înconjurătoare și despre oamenii din ea. Ea a evoluat permanent avându-l pe fratele ei, Anouch, alături, care joacă rolul de *sparring-partner*, de confident și de prieten. Cei doi frați sunt foarte apropiați și cred că relația lor este una emoționantă. Amândoi sunt foarte respectuoși și foarte bine crescuți. Îmi place să lucrez cu Anouch. Știe să asculte, e obsedat de atingerea perfecțiunii și dorește mereu să progreseze, să învețe cât mai multe.

În octombrie, prezentă la Thiverval-Grignon ca să se pregătească pentru „micul Masters din Bali”^{*}, turneu care le regroupează pe jucătoarele care au câștigat o competiție de categoria Grand Prix în cursul sezonului, îmi cere să ne vedem:

— Patrick, ești de acord să mă însoțești în acest turneu? Pentru mine, este cea mai importantă competiție a anului și sunt jucătoarea cu cel mai slab

* Referire la *WTA Elite Trophy*, turneu de rang secund după Turneul Campioanelor organizat de WTA. Din 2009 până în 2014, s-a intitulat *WTA Tournament of Champions*, având o amploare mai mică. În 2009, data la care are loc competiția din Bali, la turneu luau parte jucătoarele care câștigaseră cel puțin un turneu Masters în sezon *WTA Tournament of Champions* (n.t.).

clasament care s-a calificat acolo. M-ar ajuta imens dacă ai putea să mă antrenezi pentru acest turneu.

— Dar vreau ca tatăl tău să ceară acest lucru.

— De acord, o să-i spun.

Am insistat asupra acestui punct, deoarece, dacă vrem ca o colaborare să fie posibilă, tatăl ei, teribilul Arsalan, care terorizează mica lume a tenisului, trebuie să creadă că a luat această decizie de unul singur. De altfel, punându-l în situația celui care-mi solicită ceva, îmi amplific câmpul de acțiune. Și Arsalan nu întârzie să-mi lanseze propunerea, iar eu accept această invitație. Sunt foarte curios cum se va comporta Aravane, iar ideea de a lucra cu o jucătoare franceză mi se pare încântătoare. Îmi iubesc țara și țin să contribui la îmbunătățirea rezultatelor pe care le obțin sportivii noștri.

Și iată-ne în Bali. Trebuie să o fac imediat pe Aravane să intre în cea mai bună dispoziție de joc pentru a ne putea atinge obiectivul: victoria. O cunosc suficient de bine ca să dispun de câteva informații despre ea. În călătorie, Aravane trăiește sub un clopot de sticlă alături de fratele său, care e și partenerul ei de antrenament, dar și alături de părinți ei. În timpul unui prânz colectiv, îi propun fetei să discutăm separat. Propunerea și atitudinea mea sunt dure, așa că trebuie să dau instantaneu tonul discuției:

— Aravane, te previn de la bun început că n-am venit în Bali ca să fiu în vacanță. Dacă aș fi vrut asta, nu aș fi venit cu tine aici.

— Sigur că da, știu asta.

— Am venit aici ca tu să câștigi turneul.

Discuția continuă până în momentul în care ea mă întreabă dacă aș fi dispus să extindem colaborarea noastră.

— Ai fi de acord să devii antrenorul meu?

— Uite, voi fi foarte sincer cu tine. Pot să mă înșel, dar simt că nivelul tău de motivație nu se ridică la înălțimea standardelor mele.

Am provocat-o. Vreau să aflu ce gândește cu adevărat. Reacția este imediată. Izbucnește în plâns.

— Ba da, sunt motivată, asta crezi tu despre mine?

— Am petrecut destul timp alături de tine și nu mi s-a părut că ai fi suficient de motivată.

— Dar tu chiar crezi că aș putea să ajung acolo?

— Acolo unde?

— În Top 10.

— Ce știi este că, dacă vei continua să faci ceea ce faci azi, n-ai nici cea mai mică șansă. Dimpotrivă, cred că merită cu adevărat efortul de a-ți oferi mijloacele ca să-ți atingi țelul. Să ajungi acolo unde îți dorești. Însă, pentru moment, nu mi se pare că ești suficient de implicată.

— OK, atunci n-o să spun nimic, doar o să-ți demonstrez dacă sunt sau nu motivată, cred că e mai bine așa.

— Mi se pare corect ce spui.

Zarurile au fost aruncate. Provocarea lansată îi permite Aravanei să intre în acea stare de motivație de care are nevoie în acest turneu. Vom putea să muncim din greu, astfel încât ea să fie bine pregătită, apoi va putea să lupte așa cum trebuie în meciuri. Are atâtea să-mi demonstreze, încât sunt convins că nu va pierde niciun punct și că va trebui scoasă pe brațe de pe teren decât să piardă partida. Relația pe care o am cu

părinții ei este una deschisă și prietenoasă. Apreciez această familie, extrem de primitoare cu mine. Și așa descopăr o fațetă nebănuită a domnului Rezaï, una veselă, entuziastă, simpatică. Și pentru că înțelegerea noastră e excelentă și Arsalan descoperă că-i respect munca pe care a realizat-o atâția ani cu fica sa, îmi acordă încredere și-mi lasă la dispoziție un câmp larg de acțiune.

După o pregătire intensă, Aravane se califică în finala turneului, unde o va înfrunta pe numărul unu francez, clasată în Top 10 mondial, Marion Bartoli. Din păcate, ea se vede rapid condusă cu scorul de 4-1 de către o adversară care exploatează ideal punctele slabe ale serviciului al doilea pe care-l execută jucătoarea mea. Și-atunci când Aravane mă cheamă pe teren, descopăr cât este de agasată și de impresionată de adversară:

— Nu pot să fac nimic! Mă omoară cu returul la fiecare serviciu secund al meu!

Simt că Aravane are nevoie de un sfat, dar modul meu de a interveni se dovedește eficient de la începutul competiției: i-am indicat de fiecare dată calea cea bună de urmat. Pe de altă parte, mă tem că dacă-i voi oferi un sfat tehnic sau tactic, ea va lua doar asta în considerare, riscând să uite ceea ce este esențial: victoria. Așa că decid altă abordare.

— Zici că te omoară cu returul pe serviciul al doilea? Păi atunci nu-ți rămâne decât să servești mai bine. Hai, du-te peste ea, ești prea moale și amabilă cu Marion! Bruscheaz-o, scoate-o din zona de confort!

Văd în privirea elevei mele că am lovit acolo unde trebuia. Am atins-o în orgoliu și, totodată, dar fără să i-o spun, i-am dat de înțeles că este capabilă să

servească mult mai bine dacă se străduiește, putând, de ce nu în fond, chiar să câștige finala? Din acel moment, partida își schimbă complet fizionomia și Aravane reușește să se impună. Cupa este a ei, la fel și punctele, care-i vor permite să intre în Top 50, iar recompensa financiară o va încuraja. Operațiunea a reușit, succesul este total. Însă ceea ce a câștigat Aravane este ce-și dorea cel mai mult, de a continua să lucrez cu ea.

Știu prea bine că a blufat, dar eu nu m-am îndoit niciodată de capacitatea ei de a ajunge pe culmi. Are jocul de tenis și caracterul necesare pentru a ajunge în top. Trebuie doar ca mintea ei să fie programată pe modulul eficiență. Lucrurile pot părea simple formulate așa, dar e nevoie de niște reglaje extrem de precise, precum cele din circuitul Formulei Unu, acolo unde, pentru a putea realiza asemenea reglaje, trebuie să cunoști perfect motorul mașinii...

A doua zi, tatăl lui Aravane îmi cere oficial să devin antrenorul fiicei sale, văzând că exercit influența necesară asupra acesteia astfel încât să o orientez spre o muncă mai intensă, mai hotărâtă, mai calitativă.

Mă angajaz în această colaborare *full time*, intru profund în cultura familiei alături de care hotărâsc să trăiesc în timpul turneelor. Vom împărți mesele și chiar și apartamentul, deoarece, așa cum se întâmplă la Wimbledon, închiriem unul pe toată durata competiției. Petrec destul de mult timp doar cu Aravane, cum e cazul turneelor americane în timpul cărora părinții ei nu obțin viza (din cauză că au pașapoarte iranienne). Absorb maximul de informații, încerc mâncărurile lor tradiționale, învăț și câteva cuvinte în iraniană, pe care chiar le folosesc.

Totodată, accept să-i dau o mână de ajutor jucătoarei belgiene Yanina Wickmayer, în măsura în care puținul timp liber îmi îngăduie asta, dar fără să uit vreun moment că prioritatea mea este Aravane. Recunosc că am o slăbiciune pentru această belgiancă. Împreună vom înregistra rezultate excelente, chiar dacă lucrăm intermitent și niciodată „one on one”, deoarece ea se va clasa pe locul 11 la nivel mondial în martie 2009. Mi-ar fi plăcut să lucrez cu ea *permanent* o perioadă suficientă ca s-o ajut să-și maximizeze potențialul. Calitățile ei atletice, disciplina, enorma capacitate de muncă fac din ea un personaj unic. Mai mult decât atât, între noi doi s-a creat o adevărată relație de încredere, care ne-a permis întotdeauna să comunicăm rapid și să fim imediat eficienți atunci când drumul nostru a fost unul comun.

Când sunt reluate turneele, Aravane înregistrează rezultate acceptabile. Însă, din nefericire, acest termen, „acceptabil”, nu se ridică la înălțimea așteptărilor mele. În ciuda a orice, știu că trebuie să fiu răbdător și să-mi acord timpul necesar pentru a găsi un mod de acțiune cât mai bine adaptat împrejurărilor și obiectivelor stabilite. Ajunge repede în semifinalele de la Sydney, fază în care este învinsă de Serena Williams, lidera mondială a momentului, după ce a condus cu 6-3, 5-2. Aravane părăsește terenul după meci cu zâmbetul pe buze.

— De ce zâmbești? o întreb.

— Pentru că nu m-am gândit că o să fiu atât de aproape să o înving.

— Vei înțelege de ce-ai pierdut.

* În traducere literală „unu la unu”, adică într-o relație profesională clasică, una care se bazează pe o activitate în comun pe terenul de tenis și structurată conform regulilor antrenoratului tradițional (n.t.).

Aravane s-a lăsat surprinsă de nemțoiaca Angelique Kerber în turul secund al Australian Open, apoi s-a calificat în optimi de finală la Indian Wells, pentru a pierde în primul tur la Miami și în al doilea la Roma, chiar în fața Yaninei Wickmayer, pe care o antrenez în acea perioadă.

Și totuși rezultatul ei negativ nu mă afectează, deoarece tocmai sunt pe cale să asamblez ultimele piese în puzzle, iar imaginea de ansamblu prinde contur în fața ochilor mei. Turneul de la Madrid, care se apropie, este o competiție majoră. El face parte din cea mai importantă categorie de turnee, după cele de Grand Slam, și le reunește pe cele mai bune jucătoare din lume.

„Nu mai numărați zilele, faceți ca fiecare zi să conteze.”

Muhammad Ali

Ajungem în Spania în aceeași zi amândoi. A doua zi, mă întâlnesc cu Aravane pentru a discuta planul de acțiune la care m-am gândit. L-am așternut pe hârtie, deși îl am foarte clar în minte.

— Aravane, se fac șapte luni de când lucrăm împreună, e momentul să facem un bilanț. Rezultatele sunt corecte, însă nu progresezi așa cum îmi doresc eu, așa cum ești capabilă s-o faci.

Am ratat numeroase oportunități foarte interesante de a colabora cu jucătoare din Top 20, chiar din Top 10, care voiau ca eu să le antrenez, și asta pentru că am un angajament față de tine. Nu-mi pare deloc rău, sunt convins că poți să fii mai bună decât ele, dar nu în acest mod. Prin urmare, sunt niște schimbări pe care ar trebui să le facem.

Atunci când eram în Bali, m-ai asigurat că ești dispusă să faci toate eforturile necesare pentru a

progresă, dar nu-ți dădeai seama la ce anume te-ai angajat. Sunt foarte conștient că ai făcut eforturi mari. Însă nu e de ajuns, suntem departe de obiectiv.

Prin urmare, iată ce-ți propun astăzi: o să-ți fixez un cadru de muncă precis și reguli stricte. Dacă ești de acord, continuăm împreună și o să fii surprinsă de locul pe care o să-l ocupi în clasamentul de la finalul sezonului. Dacă refuzi, atunci încetăm colaborarea.

Apoi continui fără să ezit:

— Iată regulile și felul în care le vom aplica:

1. Eu sunt cel care ia toate deciziile, 100%, și nu vreau să aud niciun comentariu din partea ta, iar dacă asta se întâmplă, atunci colaborarea noastră ia sfârșit imediat.
2. O să-ți spun la ce oră o să te culci seara, la ce oră te vei trezi, ce vei mânca la fiecare masă.
3. Vei urma un regim strict. Vreau să slăbești cel puțin opt kilograme. O să te cântăresc în fiecare zi de luni. Trebuie să pierzi cel puțin 500 de grame în comparație cu săptămâna anterioară. Dacă nu se întâmplă așa, asta înseamnă că trișezi și mănânci pe ascuns alimente interzise. În aceste condiții, colaborarea noastră se încheie.
4. Antrenamentele vor fi mult mai dure. O să-ți spun exact ce așteptări am de la tine. Ne vom antrena și în perioada în care participăm la turnee. Tu iei parte la 30 de turnee pe an. Nici nu se pune problema să pierdem 30 de săptămâni în care ai putea să progresezi. Știu că majoritatea jucătorilor nu se antrenează în cea mai mare parte a timpului în competiții pentru a-și păstra energia și condiția fizică pentru ziua meciului. În

- realitate, ei se „dez-antrenează” 30 de săptămâni pe an. Noi o să procedăm exact invers.
5. Antrenamentul fizic va fi și el mai intens și-ți voi impune ședințe chiar în ziua meciurilor programate în turneu.
 6. Înaintea meciurilor, în timpul ședinței tactice, voi fi cât se poate de explicit în privința planul de joc. Îți voi spune unde să servești, unde să returnezi, la ce înălțime să joci în schimburile de mingi și în ce zone să expediezi mingea. O să-ți indic și în ce loc să te plasezi pe teren. Dar aștept o rigoare absolută din partea ta în aplicarea acestor planuri. Fără pic de creativitate din partea ta. Ești doar un robot care execută o comandă. Dacă respecti în detaliu ce-ți spun, nu o să pierzi nicio partidă, deoarece le cunosc pe toate jucătoarele din circuit și știu cum trebuie să joci ca să le învingi. Iar tu ai mijloacele necesare s-o faci.
 7. Înaintea fiecărui meci, vom face o repetiție generală în cursul căreia o să-mi reproduc din memorie toate fazele jocului pe care trebuie să le pui în practică în funcție de adversara ta.
 8. Telefonul tău mobil va sta în buzunarul meu. Îl vei folosi atunci când îți voi da voie pe parcursul zilei și să știi că-ți voi verifica apelurile.
 9. Vei urmări meciurile adversarelor împreună cu mine, ca să le înțelegi stilurile de joc, punctele forte, slăbiciunile și fazele de joc favorite.
 10. Dacă nu vei respecta una dintre aceste reguli, atunci colaborarea noastră se va încheia. Știu că, dacă o s-o faci fie și o singură dată, iar eu o să mă prefac că n-am observat, atunci episodul se va repeta. De aceea, toleranța mea va fi zero.

Trec clipe lungi și Aravane nu dă niciun răspuns. Lacrimile îi curg pe obraji. Este clar că suferă. În aceste momente, mă urăște și mă iubește deopotrivă. Deja vizualizează suferințele la care mă pregătesc să o supun. Privarea de libertate, intensitatea și volumul de muncă pe care trebuie să le susțină. Dar ea știe în adâncul ei că-i voi oferi posibilitatea să obțină ce și-a dorit tot timpul: rezultate de cel mai înalt nivel. Aravane este prea inteligentă și prea sensibilă ca să nu simtă asta, iar eu o știu. Nu sunt mirat că plânge. Mă așteptam la o asemenea reacție.

Apoi îmi răspunde pe un ton acuzator:

— Nu-mi rămâne altceva decât să accept. Este șansa vieții mele.

— Întreabă-mă ce vrei, acum e momentul.

— Chiar dacă o să fiu epuizată pe teren, o să-mi impui antrenamentul fizic intens în ziua meciului, nu?

— Da, o să fii obosită, mai ales la început. Dar o să te obișnuiești. Trebuie să înveți să joci chiar și în condiții de oboseală. Atunci când te vei afla în semifinalele unui turneu de Grand Slam, cu siguranță vei fi obosită, dar va trebui să câștigi. Este o experiență foarte bună și nu se acceptă scuze. Alte întrebări?

— Nu. Accept, ți-am spus, este șansa vieții mele. Nu o voi lăsa să treacă.

Chiar din a doua zi, îmi pun planul în aplicare.

Trezirea la ora șapte dimineața și plecarea spre locația turneului ca să facem două ore de antrenament *à jeun**. În acest fel ne câștigăm dreptul la o masă

* Termen împrumutat din jargonul medical care înseamnă „pe stomacul gol”. În tratamentul diabetului zaharat, glicemia se măsoară dis-de-dimineață, fără a mânca nimic și fără a bea vreun lichid. Este indicele precis al raportului de resorbție a glucozei în sânge (n.t.).

ultralejeră: un pahar cu lapte. După aceea facem jogging 45 de minute. După-amiaza, ședință intensivă de pregătire fizică a cărei temă se schimbă în fiecare zi: cardio, viteză, abdomene sau întărirea spatelui și a umerilor. Pregătirea fizică este însoțită de un al doilea antrenament de tenis care durează și el două ceasuri.

Tabloul turneului de la Madrid este dat publicității. Aravane va juca, încă din primul tur, împotriva unei favorite, Justine Henin. Perfect! Suntem aruncați din prima în bazin și va trebui să înotăm.

În dimineața meciului, după cum am prevăzut, îmi pregătesc instrumentele de tortură. Ședință de viteză cu tractare. Ea suferă, dar nu crâcnește. S-a familiarizat deja cu ritmul impus de cele patru zile de antrenament pe care i le-am prescris.

Aravane pierde primul set cu 6-4. Per ansamblu, sunt mulțumit, deoarece se ține de planul pe care i l-am stabilit. A pierdut acest prim set din cauza câtorva detalii pe care le-a uitat, greșeli de concentrare. În manșa secundă, ține piept adversarei. O încurajez mult. Îi reamintesc constant prioritățile: planul, doar planul și nimic altceva decât planul. Aravane constată plăcut surprinsă că strategia pe care am stabilit-o chiar funcționează. I-am oferit arme ca să bată o lideră mondială (în epocă), iar aceasta nu dă semne că ar putea reveni în partidă. Îmi tot spun în minte în timpul meciului: „Rămâi concentrată. Nu te ambala. Știu că-ți dai seama că o poți învinge, dar e vital să rămâi calmă și să respecti tactica punct cu punct”.

Câștigă, până la urmă, setul al doilea, trimițând meciul în decisiv. Henin turbează. O jucătoare necunoscută tocmai este pe cale să-i ia tronul. La finele

setului secund, jucătoarea mea mă solicită pe teren. Profit de ocazie ca s-o încurajez:

— Continuă să urmezi planul nostru. Nu vreau nicio fantezie, nicio notă personală. Nu suntem aici să ne simțim bine, am venit doar să câștigăm. Intră încă și mai mult în teren. Vino la contactul cu mingea. Planul, doar planul, nimic altceva decât planul. Și stai cu amândouă picioarele în teren! Așa cum faci la antrenament!

Setul decisiv este o formalitate și confirmă înfrângerea lui Henin: 6-0. Jucătoarea mea are de-acum încredere în planul meu tactic. Știe că este perfect pregătită, că are strategia câștigătoare. Pe viitor, totul este posibil. Aravane exultă:

— De necrezut! Am impresia că am jucat doar la 40% din capacitatea mea și uite în ce hal am bătut-o pe Justine Henin!

— Ai jucat pur și simplu corect și aproape de linia de fund a terenului tău. Dacă joci așa, ești foarte puternică, mai puternică decât ea și decât alte jucătoare.

Turneul a început. Ce urmează confirmă formidabilul viraj lansat. Victorii, doar victorii, până în finala în care o extermină pe Venus Williams după ce le-a depășit în trecere pe Andrea Petkovic și pe Jelena Jankovic. Pentru prima oară în carieră, Aravane își trăiește visul. Nu-și poate reține lacrimile după mingea de meci pe care o câștigă în finală. Ea se fotografiază cu Nadal, campionul tabloului de simplu la masculin, și trece instantaneu la statutul de celebritate. Mare agitație în presa sportivă internațională: o franțuzoaică victorioasă într-un turneu atât de important are șanse la Roland Garros! Când ne întoarcem la Paris, Aravane ține o conferință de presă.

Toți jurnaliștii vor să asiste la antrenamentele ei. E complicată situația, așa că trebuie să ne păstrăm concentrarea. Eu aleg evenimentele de presă și mă asigur că Aravane nu trăiește sentimentul că a ajuns deja în vârf. Este imperativ ca ea să-și păstreze intactă dorința de progres.

„Exigența este forma ultimă a bunăvoinței.”

Din nefericire, în turul al treilea la Roland Garros, Aravane se înclină cu 10-8 în decisiv* în fața rusoaicei Petrova, după o partidă disputată pe durata a două zile**. Mare păcat, pentru că ea a avut la dispoziție acele atuuri care-i puteau aduce victoria. Este însă clar că nu a avut acea energie mentală și fizică necesară. Competiția de la Madrid și-a lăsat amprenta asupra ei, iar Aravane nu a avut răgazul necesar pentru a se odihni suficient.

Îmi voi aminti toată viața această scenă, când a ieșit de pe arena centrală după acea luptă nemiloasă cu jucătoarea din Rusia. Aravane este descumpănită. O aștept în tunelul care leagă arena Philippe Chatrier de vestiare. Mă privește în ochi și-mi așteaptă reacția. Se teme. A pierdut, este tristă, sleită de puteri, pentru că a dat tot ce putea ea în acele momente. Este distrusă, deoarece aventura Roland Garrosului se încheie pentru ea, dar și pentru că această serie incredibilă de victorii

* În text, autorul indică 8-6 scorul setului decisiv. Este un act ratat semnificativ făcut de Patrick Mouratoglou, cel care a trăit atât de intens emoția partidei, răsturnările de situație și dramatismul evoluției avute de eleva lui, încât în momentul în care a așternut pe hârtie amintirea meciului a „uitat” scorul real, unul încă și mai dur, și mai tensionat decât a consemnat memoria lui afectivă. Procedând astfel, autorul s-a apărut, și-a menajat retrăirea dureroasă a aceluia episod, desigur, unul traumatizant pentru el. Altfel, scorul reflectă fidel intensitatea și dramatismul partidei dintre Nadia Petrova și Aravane Rezai: 6-7, 6-4, 10-8 pentru jucătoarea din Rusia (n.t.).

** La Roland Garros nu există instalație de nocturnă, se joacă până la lăsarea serii și arbitrul de scaun al meciului este cel care decide reportarea acestuia pentru a doua zi (n.t.).

ia sfârșit*. Se simte vlăguită, pentru că, din toate aceste pricini, trăiește pe moment o situație disperată. O privesc și eu, apoi îi spun:

— Sunt mândru de tine.

Preț de o clipă, ochii i se umplu de lacrimi care se scurg pe față. Acum e fericită. Știe că, dincolo de orice altceva, respect ce a realizat. Iar eu sunt conștient de eforturile pe care le-a depus. A pierdut deja patru kilograme (va slăbi, în final, opt), a fost atentă să respecte toate regulile pe care le-am impus, a muncit mai dur ca niciodată, s-a implicat complet în toate partidele jucate, a lovit la antrenament fiecare minge cu acea concentrare necesară. Ce trebuia s-o învăț ea a deprins. A lovit de mii de ori mingea în fiecare zi, dar fără să se gândească la ceva, fără vreun obiectiv precis, fără concentrarea necesară. La fiecare antrenament, n-am cruțat-o cu nimic. Fiecare execuție trebuia să aibă o anumită lungime, să treacă la o anumită înălțime peste fileu, una pe care o stabilisem. La fiecare lovitură a fratelui ei, în funcție de zona și de viteza mingii, Aravane trebuia să aibă o lovitură adecvată. Dacă nu făcea asta, întrerupeam schimbul și o abordam cu duritate:

— Ce-ți închipui că faci? Unde ar fi trebuit să joci această minge?

— În cross scurt?

— Da, dar n-ai făcut-o, așa că te rog să-mi explici de ce!

— ...

— Nu te concentrezi! Fii atentă că n-o s-o mai spun a doua oară!

* Într-adevăr, este o serie cel puțin respectabilă suma meciurilor câștigate de Aravane la Madrid și Paris, ea înșirând adversare puternice, precum Henin, Zakopalová, Petkovic, Jankovic, Șafařová, Venus Williams, El Tabakh și Kerber (n.t.).

În acea zi, la Roland Garros, în tunel, când lacrimile curg în picături grele, o privesc pe Aravane și sunt atât de mândru de ea! Sunt mândru de eforturile ei, de toate sacrificiile ei. Sunt mândru de jucătoria care a devenit. A crescut, și-a schimbat statura. În acea zi, în ochii mei, în ciuda înfrângerii, ea este cea mai puternică, cea mai frumoasă.

Aravane o va învinge după aceea la Eastbourne*, pe iarbă, pe lidera mondială a momentului, Caroline Wozniacki, dar va pierde în turul al doilea** la Wimbledon***, pentru a câștiga turneul de la Båstad**** după o săptămână.

Aravane a urcat pe locul 15 la nivel mondial și pe poziția a doua în ierarhia franceză, la capătul unei ascensiuni vertiginoase. A slăbit dramatic, ajungând să cântărească 62 de kilograme, care reprezintă greutatea optimă pentru ca ea să fie în formă fizică. Se deplasează mai bine ca oricând, rămâne aproape de linia de fund a terenului și face mult mai puține greșeli decât înainte. Jocul ei de tenis este rațional, ordonat. Dar pentru a continua pe această linie ascendentă, e necesar să rămână concentrată și mai ales să depună eforturi în continuare. Drumul spre primul loc al clasamentului este încă foarte lung.

* Turneul de la Eastbourne, desfășurat pe gazon, este unul dublu, ATP (de 250 de puncte) și WTA (din categoria Premier). Varianta feminină se dispută din 1974, cu unele întreruperi, iar cea masculină e mai recentă, datând din 2009. În 2010, Aravane Rezaï a dat lovitura, după victoria din primul tur (6-4, 1-6, 6-3) contra principalei favorite, lidera WTA Caro Wozniacki. Apoi franțuzoaica a pierdut în turul următor în fața ibericei Martínez-Sánchez (n.t.).

** În 2010, Aravane Rezaï a pierdut în fața Mariei José Martínez Sánchez (n.t.).

*** Rezaï a câștigat în primul tur în fața slovecei Magdalena Rybáriková, pentru a fi eliminată în turul următor de cehoaica Clara Zakopalová (n.t.).

**** Serie bună în Suedia pentru Aravane în 2010: victorii la americana Osterloh, la cehoaica Voráčková, la iberica Parra Santonja, la cehoaica Šafařová și la argentiniana Dulko (n.t.).

Ascensiunea spre vârf nu este deloc un sprint, ci o cursă de fond.

Din păcate, ajunge la capătul parcursului ei. Constat că limitele jucătorilor nu țin nici de tehnica de joc și nici de condiția fizică. Cel mai adesea, sunt de ordin mental. Ambiția dispare prima, încep să-și spună că nu e chiar atât de rău unde se află. La fel ca în cazul lui Marcos sau al Nastiei, lui Aravane îi merge bine, noul ei statut o încântă. De-acum încolo ea câștigă bani frumoși. S-a făcut cunoscută. Să fac eforturi în continuare, de acord, dar pentru ce? Oare sunt gata să plătesc acest preț zi după zi, an după an? Ce-aș câștiga în plus oare chiar merită atâtea eforturi? Pentru toate aceste întrebări, Aravane are un răspuns.

— Vreau să mă mențin în aceste clasamente. Stau bine. Dar nu vreau să mai depun atâtea eforturi.

Ea nu știe – sau nu vrea să știe – că toate acestea i le dictează subconștientul ei.

— Acum sunt obosită. Cererile tale sunt inumane.

— Recunosc că este greu, dar acesta este prețul pe care trebuie să-l plătești pentru a fi cea mai bună. Foarte puține jucătoare sunt pregătite să facă asemenea sacrificii, tocmai de aceea nu există decât un număr unu.

— Nu mai sunt în stare să fac ce-mi ceri. Nimeni nu poate. E și motivul pentru care jucătorii tăi nu rezistă mult timp.

— Chiar ai dreptate, 90% dintre jucători nu sunt capabili de un asemenea efort. Este de altfel și motivul pentru care nu vor fi niciodată numărul unu în lume. Ei doar pretind că sunt gata să facă orice ca să atingă acest așa-zis obiectiv. Mă uit la ce fac zi de zi și-ți spun, ei nu vor să fie numărul unu, deși ar vrea să fie. E o mare diferență.

— Și eu?

— Tu ți-ai făcut foarte bine treaba până aici.

Nu mă plâng de tine. Și nici nu gândesc că tu te-ai plânge. Rezultatele au început să apară. Dar acum mă anunți că nu vei fi numărul unu mondial pentru că este prea greu să ajungi acolo. De acord, e dreptul tău să gândești așa. Pot să-l respect. Dar eu nu vreau să mă opresc aici. Și dacă nu te mai interesează asta, va trebui să cauți un alt elev. Am respectat 100% contractul pe care îl am cu tine. Rezultatele pe care le-ai obținut ți-au depășit și ție așteptările. Dar acum mă abandonezi pe parcurs, deși mi-ai spus că-ți vei respecta partea ta de contract până la capăt. Sunt decepționat, dar asta-i viața. Nu pot să te forțez să mergi mai departe.

Această discuție marchează sfârșitul colaborării noastre. Un an mai târziu, Aravane se află pe locul 120 mondial, apoi va coborî pe poziția 250 WTA după încă un an.

Sunt dezamăgit în ce o privește. A reușit să mă impresioneze în timpul colaborării. Am crezut mereu în ea, dar mi-a arătat că are calități excepționale pe planul jocului. Felul în care lovește mingea este unic. Are niște calități fizice veritabile. Însă mai cu seamă are o inimă mare. Ea e dispusă să dea tot din ea, doar să știi cum să-i ceri asta, cum să te apropii de ea.

Sunt foarte mândru de parcursul nostru și poate că și ea este. Îmi pare nespuse de rău că aventura noastră s-a sfârșit.

Aravane nu trădează nicio emoție în momentul în care încetăm să mai colaborăm. E clar că a câștigat mai multă încredere în ea. Știu că Aravane e convinsă că va continua să progreseze, urmând calea pe care

și-a trasat-o. În program: mai puțin antrenament, mai puțină rigoare, regim alimentar mai lejer. Ea este sigură de corectitudinea alegerii făcute și, desigur, rămâne decepționată că eu n-o urmez pe acest drum. Ar fi vrut să continuăm împreună. Înțeleg tot ce simte. O știu pe dinafară. Mai știu că legătura noastră e mai puternică decât tenisul despre care vorbim și pe care-l jucăm. Aravane spunea mereu de-a lungul colaborării noastre: „Patrick este al doilea tată al meu”.

O îndrăgesc profund pe Aravane. Și ea știe că poate conta pe mine oricând, având mereu un loc special în viața mea.

Am învățat enorm în urma acestei aventuri. Am devenit mai exact în abordarea de coach. Am elaborat o adevărată metodă de coaching în patru etape care trebuie urmărite în mod imperativ în ordine cronologică:

1. Îmi controlez destinul.
2. Îmi asum ceea ce predau.
3. Intru în universul celuilalt.
4. Mă transform. Devin omul providențial.

Revin în circuitul masculin după trei ani petrecuți în cel al fetelor. Îmi place varietatea, nevoia de a mă adapta. Nu vreau să fiu catalogat drept un antrenor de fete. Jucătorii mă văd muncind în fiecare zi, ei știu cât de implicat sunt, îmi cunosc motivația și rigoarea. Ei constată că toți cei pe care-i antrenez progresează mult. Prin urmare, primesc mai multe cereri din partea unor jucători interesanți.

Jérémy Chardy mă sună în timpul primului Grand Slam al sezonului, Australian Open. Nu mai poate

lucra cu antrenorul lui, este în plină cădere. Accept să-l ajut vreme de câteva luni, până când va simți că iese din nou la lumină. La câteva luni de la întâlnirea noastră, Jérémy ajută echipa reprezentată a Franței la Cupa Davis să scape de retrogradare, învingându-l pe Jürgen Melzer, pe-atunci în Top 10 mondial, în prima partidă, apoi câștigând meciul decisiv, cel de duminică*.

Am o foarte strânsă relație cu „Jim”, pe care-l consider unul dintre cei mai apropiați prieteni ai mei.

Generozitatea lui, simplitatea, umorul și căldura lui sunt calități pe care le apreciez mult la Jérémy Chardy, cât și viziunea lui asupra prieteniei. Avem o relație foarte puternică și specială. M-am confruntat cu dificultăți lucrând cu el, deoarece îmi vine greu să trec direct în modul „profesional” de operare cu cineva care face parte din universul meu personal. Știu însă că pot să contez pe Jérémy oricând, dacă aş avea nevoie de el. Și el știe același lucru despre mine.

După această colaborare sportivă cu Jérémy, vreau în continuare să ajung și mai sus în cariera mea de coach. Simt nevoia de a ținti și mai sus; trebuie să lucrez cu cineva care îmi poate oferi această posibilitate. În februarie 2012, Grigor Dimitrov, o speranță a tenisului mondial, mă abordează. Pe Grigor îl cunosc de mulți ani. L-am descoperit pe când avea treisprezece ani, cu prilejul turneului Petits As. În acea perioadă, îl antrenam pe Marcos și-mi amintesc că l-am invitat pe Grigor să vină două săptămâni la academie ca să se

* Meciul de la Viena și Franța din Cupa Davis din 2011 a fost unul cu cântec. Monfils, Tsonga și Gasquet s-au declarat accidentați, iar Guy Forget, căpitanul neju-cător, forțat de împrejurări, l-a convocat pe Chardy. Alegere foarte inspirată, deoarece acesta l-a bătut în prima zi pe Melzer (7-5, 6-4, 7-5), iar în ziua a treia a adus punctul necesar victoriei franceze, jucând contra lui Martin Fischer (2-6, 7-6, 6-3, 6-3) (n.t.).

antreneze cu el. La vârsta de șaptesprezece ani, Grigor ni s-a alăturat la Thiverval-Grignon.

Și astfel, când pune punct colaborării cu Peter McNamara, vine la mine.

Sunt convins că acest jucător, considerat varianta bulgară a lui Federer, poate câștiga turnee de Grand Slam. Are toate atuurile de ordin tehnic, calitățile naturale, aptitudinile fizice, egoul și motivația necesară. Îmi place mult felul lui de a fi. Simplu în relație, un tip integru, franc, generos, dar și rafinat, și complex, pe de altă parte.

Colaborarea noastră decurge bine. Grigor îmi acordă încredere totală. În semn de prietenie, când își face cumpărăturile, achiziționează totul în dublu exemplar, pentru a mi-l oferi pe al doilea sub formă de cadou. Eu sunt mulțumit de rezultate, e clar că progresează.

El este un jucător care are nevoie să se simtă mereu pe aceeași lungime de undă cu antrenorul său. Și eu gândesc la fel ca el. Prin urmare, ne implicăm total, avem o relație foarte strânsă. Îi înțeleg motivația, îndoielile, complexitatea. Contrar opiniilor majorității, încerc să nu judec această tânără speranță din Bulgaria, deoarece refuz să emit judecăți de valoare pe seama comportamentului. Mai mult decât atât, consider că tot ceea ce sugerează comportament unui individ poate fi modificat, dacă așa ceva este necesar. Pe Grigor îl cred capabil să evolueze pe anumite planuri în acest domeniu, astfel încât să progreseze mai rapid. Lui îi place deschiderea mea, părerea pe care o am despre el. Îmi spune constant că apreciază că-i vorbesc direct, chiar dacă refuz să-l judec. Grigor simte grija mea binevoitoare asupra lui, una deopotrivă înclinată spre exigență.

Petrecem mult timp împreună în timpul turneeelor și aceste momente sunt mereu deosebite. Eu sunt foarte interesat de tot ceea ce-l impresionează: pictura, decorațiunile. Pasiunea sa pentru ceasuri de mână mi-a transmis-o și mie, lucru surprinzător, pentru că nu sunt deloc materialist. Am început să mă interesez și eu de ceasuri, deoarece am înțeles ce anume îi oferă o asemenea pasiune. De-atunci, am rămas mereu interesat de asta. Aflu ce sentimente îi generează această pasiune, cum evoluează aceste sentimente și ce confort găsește în acest hobby: nostalgia sau reversul ei, euforia. Această pasiune ne ajută să comunicăm mai bine, deoarece ne stimulează feedbackul.

În martie, ne aflăm la turneul de la Miami și ieșim seara amândoi la un restaurant. O supervedetă își face apariția, însoțită de o prietenă: Serena Williams. Ea îl cunoaște bine pe Grigor, așa că se apropie de masa la care stăm. Serena discută cinci minute cu noi, apoi se întoarce la masa ei ca să ia cina.

Mărturisesc că am rămas imediat impresionat, pe de o parte, de aura și charisma ei, iar pe de altă parte, de tot acest decalaj între ceea ce reprezintă ca star și comportamentul ei foarte modest și plin de umor, ca persoană privată.

Roland Garros 2012. Chiar înainte de începerea turneului, toți jucătorii sunt pregătiți să se bată. Tensiunea se simte în aer. Atletii sunt foarte concentrați la ceea ce au de făcut. Îl las pe Grigor în vestiar și-l aștept afară.

Serena tocmai iese din vestiarul fetelor. Mă zărește și se apropie de mine:

— Cum merge, e totul bine la voi? Cu cine va juca Grigor în primul tur?

— Cu Donald Young. Și tu?

— Păi eu întâlnesc o jucătoare din Franța, Razzano. Mi se întâmplă frecvent să întâlnesc franțuzoaice aici, la Roland Garros.

— În general, nu prea ți-au pus probleme... Îți doresc o partidă bună.

Ca să spunem tot adevărul în legătură cu partida jucată de Serena în primul tur la Roland Garros în 2012, trebuie să amintim de faptul că ea a suferit o fisură de ligamente la gleznă în 2010. A fost operată prima oară, durerea a revenit, așa că a urmat o a doua intervenție. La începutul lui 2011, Serena a fost dusă de urgență la spital. Ea suferise o embolie pulmonară*. La o zi după aceea, parcă nu mai era de pe această lume. Campioana și-a reluat participarea la competiții, dar nu a mai câștigat niciun turneu de Grand Slam. Până la ediția din 2012 a turneului de la Roland Garros...

Serena pierde în fața lui Virginie Razzano într-o partidă care a șocat multă lume. Îmi amintesc precis de acel moment: mă aflu în studiourile Eurosport chiar când avea loc partida. Instantaneu s-a format un grup de jurnaliști în jurul ecranului pe care era transmis meciul Serenei, prima mare surpriză a competiției. Eram împărțit în două, între afecțiunea profundă pe care o nutresc față de Virginie și imensul respect pe care-l am față de marea campioană americană. Urmărind întâlnirea, nu o recunosc pe Serena. Pe planul jocului, evident că ea nu produce tenisul de care este capabilă, dar mai grav este că,

* Afecțiune gravă, care constă în blocarea uneia dintre arterele pulmonare cu un cheag de sânge. Dacă nu este tratată, rata de deces este de 30% (n.t.).

în plan mental, este pur și simplu de nerecunoscut. Negativistă, pare pierdută pe teren; în lacrimi la schimbarea terenului, pare învinsă de dinainte. Mie mi se pare de la sine înțeles ce s-a întâmplat. Cât îl privește pe Grigor, el a dus o luptă titanică împotriva lui Richard Gasquet, una pe care însă a pierdut-o în patru seturi*. A dat tot ce avea mai bun în acel meci. După un schimb neverosimil, Richard a vomitat pe teren, iar Grigor s-a târât efectiv până la scaun, sfâșiat de crampe. Ce s-a petrecut pe arena Suzanne Lenglen a fost un scenariu rar văzut pe un teren de tenis. Scena a făcut înconjurul lumii pe YouTube. În săptămâna care a urmat, am rămas la Paris, deoarece am convenit cu jucătorul bulgar ca el să plece cu tatăl lui pentru a disputa un turneu Challenger pe gazon. Eu simt nevoia să stau acasă o săptămână cu copiii mei, pentru că am fost absent de la începutul anului. Am de lucru la academie. Trebuie mai cu seamă să-i urmăresc la joc pe cei care iau lecții de tenis, iar antrenorii responsabili de acest sector îmi vor prezenta observațiile lor. Mă trezesc cu un telefon.

— Bună ziua, sunt Serena. Totul bine?

— Da, mulțumesc, e-n regulă, dar tu ce faci? Cum suporti înfrângerea? Nu e prea dureroasă?

— Păi da, greu de acceptat. Am rămas la Paris. Trebuie să mă antrenez. Crezi că-mi poți găsi un loc pentru asta?

— Hm, știu cel mai bun loc din lume ca să te antrenezi. Se numește Mouratoglou Tennis Academy.

— Ha-ha. De ce nu, însă e departe, pe unde vine asta?

— Deloc.

— Aș putea să am doi *sparring-partners*?

* Tenismenul francez a câștigat cu 5-7, 7-5, 6-2, 6-3 (n.t.).

— OK. Măine, la ora unsprezece, o mașină va fi la tine ca să te aducă la academie. Te voi aștepta cu doi *sparring-partners*. Pe mâine.

— Pe mâine.

10

Serena, aventura noastră

„Nu-ți vei atinge țelul dacă vei umbla pe-afară doar în zilele cu soare.”

Proverb chinez

COACH-ul

Am sentimentul că toată viața m-am pregătit pentru această întâlnire.

Înainte de orice altceva, am ales această profesiune din perspectiva faptului că, într-o bună zi, voi pregăti cei mai valoroși sportivi, astfel încât să pot avea acces la sfera cea mai înaltă a competiției. În fotbal, toți antrenorii visează să-și asocieze numele cu Real Madrid, Manchester United sau Bayern München. De ce? Pentru că în fruntea acestor echipe de club poți să tinzi către cel mai înalt și grandios obiectiv, recompensa ultimă, Champions League. Am fost tot timpul convins că va veni acea zi în care notorietatea

mea va fi suficient de mare pentru ca un campion sau o campioană să apeleze la serviciile mele.

De altfel, am nutrit mereu un respect imens pentru această jucătoare. Serena înseamnă pentru mine campioana de nedepășit. Capacitatea ei de muncă, formidabila încredere de sine, aptitudinea de a-și intimida adversara prin charismă, refuzul de a accepta înfrângerea fac din ea o jucătoare cu totul unică. Serena întruchipează valorile de nivel înalt mai mult decât oricine din lumea tenisului feminin. De altfel, și în trecut am dat-o ca exemplu sportivelor pe care le-am antrenat.

În 2006, *L'Équipe* îmi solicită un interviu cu Richard Williams, tatăl Serenei și al lui Venus. Discutăm vreme de două ceasuri în cursul cărora îmi povestește cum a reușit să le transforme pe cele două fice ale sale în campioane. În timpul shootingului, fotografii îi cere să-mi arunce o minge, acest gest putând să simbolizeze o predare de ștafetă. Gest premonitoriu?

A doua zi după ce m-a sunat, Serena se prezintă la recepția academiei. O întâmpin și apoi ne îndreptăm spre teren. După încălzire, ea începe să lovească mingea. Vreme de treizeci de minute, muncește fără nici cea mai mică pauză. Doar mișcările capului și mimica îi trădează nemulțumirea. Încearcă să-și descopere stilul de joc. Eu nu mă mișc, nu spun nimic. Mă pun pe scaunul de arbitraj, fără rachetă, pentru a observa ce se întâmplă. Serena sfârșește prin a se așeza pe bancă pentru o pauză și pentru hidratare. Două minute mai târziu, se întoarce spre mine și-mi spune în engleză:

— Vorbește cu mine!

Cobor și mă apropii de ea. Am la dispoziție cinci secunde de gândire. Cuvintele pe care le voi rosti vor fi probabil cele mai importante din cariera mea profesională. Așa că nu trebuie să spun prostii.

— Să știi că am urmărit meciul tău contra lui Razzano. Regăsesc în antrenamentul tău aceleași greșeli ca în partida pe care ai pierdut-o la Roland Garros. Nu respecti execuțiile fundamentale. Aștepti mingea, în loc să vii s-o întâmpini, nu ești în poziție de echilibru în momentul lovirii. Picioarele tale trebuie să fie mai depărtate și centrul de greutate trebuie lăsat mai jos în clipa impactului cu mingea pentru a avea o mai bună stabilitate.

— Este incredibil! Și tata îmi zice că nu vin la contactul cu mingea.

Pentru prima oară în această dimineată, un zâmbet îi luminează figura.

— Putem să lucrăm asupra acestor aspecte?

— Sigur. Hai să-i dăm drumul.

Mă așez în fața ei și încep să-i lansez mingile cu mâna.

— Vom face mai întâi lucrurile corect, la o viteză scăzută. Dacă la final rezultatul va fi satisfăcător, accelerăm și ritmul.

După o ședință de două ceasuri, Serena se oprește, vizibil mulțumită.

— Crezi că putem să continuăm să lucrăm așa și zilele următoare?

— Sigur că da. Cu multă plăcere. Trimit pe cineva să te aducă mâine la unsprezece.

A doua zi, o nouă ședință de antrenament satisfăcătoare și interesantă. Jocul Serenei se îmbunătățește și simt că ea apreciază modul în care lucrăm.

— Sunt nevoită să plec mâine, dar mi-ar face mare plăcere să continuăm alte câteva zile. Până când ești disponibil?

— Lunea viitoare plec să-l întâlnesc pe Grigor la Queen's.

— Foarte bine, o să-mi amân zborul.

În a treia zi, trec la o viteză superioară. Vreau să descopăr cât mai multe informații despre stilul ei de joc, ca să îmbunătățim antrenamentele. O previn pe Serena că mi-ar plăcea să lucrăm la un nivel și mai profesional. Îi explic că lucrez cu un kinetoterapeut și cu un preparator fizic. Primul realizează bilanțuri morfostatice ce permit o viziune precisă asupra corpului fiecărui jucător. Punctele forte, slăbiciunile, zonele de întărit, zonele de întindere. Ideea este să intervenim înainte pentru a evita accidentările. Apoi, preparatorul fizic realizează un anumit număr de teste suplimentare de forță, viteză și cardio. Lui îi dau un raport complet cu observațiile pe care le-am făcut pe teren. El dispune astfel de toate datele necesare ca să elaboreze un plan de prevenire și de dezvoltare. În sfârșit, îi mai spun că un nutriționist, doctor în fiziologie, face regulat bilanțuri sangvine jucătorilor mei, ca să se asigure că ei nu suferă de anumite carențe alimentare.

Serena este receptivă și, ca urmare, acceptă să intre în joc.

Lansăm bateria de teste încă de a doua zi. Analizele detectează o importantă carență de fier, una dintre cauzele probabile ale oboselii sale generale. Alte teste relevă anumite disfuncții care pot explica multe dintre accidentările suferite. Munca de prevenție este începută chiar în aceeași zi, la fel și antrenamentele pe teren.

Duminică seara, mă imbarc în avionul pentru Londra ca să-l întâlnesc pe Grigor, înscris la turneul de la Queen's. După competiția londoneză*, vine și momentul pregătirii pentru Wimbledon. La fel ca mulți alți jucători, ne decidem să ne antrenăm la fața locului, ca să ne obișnuim și mai bine cu gazonul londonez. Și-atunci primesc un telefon de la Serena:

— Bună, Patrick. Sosesc la Wimbledon mâine după-amiază. M-aș bucura mult dacă ne-am putea vedea ca să discutăm.

— Dacă vrei, ne-am putea întâlni poimâine.

— Nu. Ajung mâine la Londra. Și tot mâine vreau să te văd! Ne putem întâlni într-o cafenea ca să vorbim spre sfârșitul după-amiezii?

— OK.

În ziua întâlnirii, o aștept în locul convenit. Serena ajunge cu o jumătate de oră întârziere. Este veselă și pusă pe glumă, părând încântată că mă revede. Dar după salutul obișnuit, privirea i se schimbă. E clar că e în misiune, concentrată, păstrând totodată această aparentă destindere menită a mă determina să fiu relaxat.

* La ediția din 2012 din Queen's, îi depășește pe Broady, Müller, Mahut și Anderson, pierzând în semifinală contra argentinianului Nalbandian, cel care în finală avea să fie descalificat pentru lovirea fără intenție a unui arbitru de tușă, titlul revenindu-i croatului Cilici (n.t.).

— Sunt gata să mă antrenez din greu. Mă simt mai bine pe teren după ședințele de antrenament pe care le-am executat împreună. Aș dori să vorbim despre ceva anume. Ca să încep, mi-ar face o mare plăcere să particip la Wimbledon cu tine alături. Știi, doresc să te testez de-a lungul turneului.

— ...

Și adaugă imediat:

— N-am mai câștigat un turneu de Grand Slam de mult timp. Sunt extrem de hotărâtă să revin în top. Pentru asta, sunt gata să fac tot ceea ce trebuie. Dintotdeauna, n-am avut decât un antrenor: pe tata. Poate că a venit momentul să am o privire nouă asupra jocului meu. Îmi place felul tău de a lucra și sunt convinsă că alături de tine voi putea să revin în vârful ierarhiei. Încă nu ne cunoaștem prea bine, dar ceea ce am văzut m-a făcut să merg mai departe. Îmi place energia ta, transmiți ceva extrem de puternic. Atunci când ești în încăpere, chiar dacă stai nemișcat, chiar dacă nu rostești o vorbă, simt intens prezența ta. Și-apoi, îmi transmiți o așa mare încredere, că vreau să te am de partea mea. Îmi doresc din toată inima să câștig Wimbledonul. Trebuie să uit ce s-a întâmplat la Roland Garros în primul tur. Sunt pregătită pentru orice sacrificiu, doar să câștig. Pregătește-mi un plan.

— Mai întâi de toate, îți mulțumesc pentru încredere. Mă simt mândru și sunt mișcat de atenția ta. Firește, ideea de a lucra cu tine ca să redevii marea Serena este una extrem de motivantă.

Ajunși în acest punct, sunt nevoit să-ți amintesc că deja lucrez cu Grigor. Mi-am luat un angajament față de el. În plus, țin mult la el și am o încredere enormă în potențialul său. Ca să te preiau pe tine, am nevoie de acordul lui. O să vorbesc cu el chiar în această seară.

Cât privește planul pe care mi-l ceri, uite cum văd eu lucrurile: pentru început, părerea mea este că, dacă tu ești pregătită așa cum trebuie, nu există niciun motiv să pierzi vreun meci. Ești capabilă să câștigi majoritatea turneelor la care iei parte. Putem să ne antrenăm în această atmosferă.

Pe urmă, e necesar un plan B. Când ești în formă din toate punctele de vedere și joci cel mai bun tenis al tău, nimeni din lume nu te poate înșelă. Atunci când joci în partidele importante, în marile finale, tu ai această capacitate de a-ți ridica nivelul de joc deasupra tuturor. Doar că nu poți să fii în formă maximă în fiecare zi din an. Pentru acele zile, e nevoie de un plan de rezervă. Ca să facem asta, trebuie să lucrăm asupra tenisului tău ca să amplificăm numărul opțiunilor de joc, astfel încât să te poți impune chiar dacă nu ești în formă.

— Îmi place ideea. Pe de altă parte, trebuie să te previn că nu știu să reacționez la înfrângere. După un meci pierdut, mă lovește depresia și asta durează câteva zile. Nici nu mă ridic din pat.

— E inutil să mă previi, nu vom mai ajunge în această situație.

Serena este uimită de ceea ce spun. Reflectează puțin.

— Ai dreptate, îmi răspunde.

Ne luăm rămas-bun. Știu că vorbele mele au avut un impact asupra ei, chiar dacă Serena s-a chinuit tot timpul cât a durat dialogul nostru să nu-mi dea nimic de înțeles. De altfel, exact această constantă atitudine a ei m-a îndreptățit s-o poreclesc *Pokerface**. În aceeași seară, discut subiectul cu Grigor:

* În engleză în original, însemnând literal „figură de jucător de poker”. Este vorba despre un facies de nepătruns, care să nu dea nicio sugestie partenerilor despre

— Îți amintești că am lucrat cu Serena o săptămână la Paris?

— Sigur că da.

— Ei bine, astăzi m-a întrebat dacă aş putea să o ajut în timpul Wimbledonului din acest an. I-am răspuns că am un angajament față de tine și că tu ești prioritatea mea. Aș vrea să știu ce crezi despre asta.

— Cred că este o provocare extrem de interesantă pentru tine. Nu poți să spui nu. Dacă îmi promiți că relația cu Serena nu va schimba nimic în relația cu mine și că vei fi mereu prezent de fiecare dată când o să am nevoie de tine, atunci sunt de acord.

— Așa va fi. Dacă o să aveți antrenament la aceeași oră, o să mă ocup întâi de antrenamentul tău, nu de al ei. Dacă ai meci programat în același timp cu al ei, procedăm la fel. Vei rămâne mereu prioritar.

Încă de a doua zi, iată-mă pe teren cu Serena. Constat cu satisfacție că nu se menajează deloc. Și vine clipa să punem în aplicare planul, dar ceea ce nu știe ea este că, momentan, va fi diferit de ceea ce am discutat noi. Prin urmare, am stabilit în primul rând obiective pe termen scurt, deoarece acum singurul meu scop este ca ea să câștige Wimbledonul. Încă de la primele schimburi de mingi de la academie, am înțeles în ce măsură Serenei îi lipsește încrederea în ea. Dacă reușesc să câștig această provocare, ea își va redobândi încrederea în ea și-și va regăsi stilul de joc. Va veni și timpul când vom pune în aplicare strategia pe termen lung.

„Dacă n-ai niciun plan, planifică să eșuezi.”

Benjamin Franklin

cărțile și intențiile jucătorului (n.t.).

Ca și în cazul Nastiei, să o fac pe Serena să-și recapete încrederea în ea este o chestiune care presupune să ajungem la o mai bună gestionare a emoțiilor provocate de stres. Construiesc, deci, un plan pentru ca Serena să câștige ediția din 2012 a Wimbledonului. Planul are patru etape:

1. Restabilirea încrederii
2. Combaterea stresului
3. Mai multă eficiență în meci
4. Reconstruirea unei arme importante

1. Restabilirea încrederii

Înfrângerea în primul tur la Roland Garros a avut drept consecință minarea încrederii pe care Serena o avea în tenisul ei, o încredere deja slăbită de absența victoriilor în turneele majore vreme de doi ani. Serena n-a acceptat înfrângerea, iar asta a generat în sufletul ei o mare frustrare, una care se traduce îndeosebi printr-o crispare pe teren care a costat-o mult.

Pentru că simt marea încredere pe care ea mi-o acordă, știu că orice atitudine a mea și orice cuvânt pe care-l rostesc vor exercita o influență pozitivă sau negativă asupra nivelului său de încredere.

Atunci când ea îmi solicită un plan, în realitate vrea să afle dacă eu cred sau nu în ea. Serena vrea să mă audă spunând că este aceeași campioană dintotdeauna. În consecință, nu am dreptul să mă îndoiesc de potențialul ei de a reveni. Am o enormă încredere în abilitățile ei, în forța ei de lovire, în calitățile ei fizice și morale. Am văzut mereu campioana din spatele jucătoarei care acuză un trecător moment de slăbiciune. Perspectiva mea i-o

va schimba și pe a ei. Serena percepe la mine o lipsă a îndoielii, iar asta îi transmite o forță extraordinar de mare. Este exact ce are ea nevoie în aceste momente ale carierei sale. De fapt, eu îi văd mereu pe jucătorii mei ca pe cei mai puternici. Sunt convins că vor deveni numărul unu și fac tot ce pot ca să le transmit această energie. Certitudinile mele sunt cu atât mai puternice atunci când este vorba despre această mare campioană. Pentru mine, Serena este cea mai bună; să demonstrez asta celorlalți nu e decât o chestiune de timp.

Însă pentru asta ea are nevoie să aibă mai multă consistență în joc. Pierderea încrederii falsifică senzațiile jucătorului în timpul meciului. Stresul aduce crisparea și anxietatea. În mod inconștient, priza pe sol este nesigură, racheta traversează mai puțin mingea. Picioarele, obosite din cauza tensiunii musculare, se mișcă mai lent, mai ineficient, mai imprecis. Greutatea corpului îl trage înapoi pe jucător, involuntar, exact în clipa impactului asupra mingii. Aceste reflexe inconștiente se autoalimentează și se instalează pe o lungă durată în tenisul excelent de dinainte. Trebuie să restabilesc bazele jocului ei. În acest context, ea trebuie să-și exerseze stabilitatea în lovitură și traiectoria mingii. Pentru un asemenea deziderat, îi spun să-și orienteze picioarele în față. Îi cer să aibă un timp mai mare de contact între rachetă și minge. Știu că asemenea modificări îi sporesc senzațiile și, deci, un mai bun control în execuție. Ceea ce va contribui la diminuarea anxietății sale, deoarece Serena va putea să-și înțeleagă mai bine loviturile. Sfaturile mele funcționează. Garanția că ea își va regăsi treptat stilul de joc este întărită de prezența

unui coach în care ea se încrede și care, la rândul-i, crede în ea.

2. Combaterea stresului

Pentru ca Serena să-și regăsească drumul spre victorie, trebuie să o eliberez de nefastul stres care o macină.

Perspectiva pe termen mediu

Această nevoie imperioasă de a câștiga pentru a redobândi încrederea în sine nu este sănătoasă. Este chiar contraproductivă în acest moment al carierei sale. Așa că iau decizia, pentru a o despovăra pe Serena, să-i ofer o perspectivă pe termen mediu. Cu siguranță, această abordare îi va diminua anxietatea. Propunându-i obiective cu termene mai îndepărtate, practic o încurajez să piardă pe termen scurt. Discursul meu este simplu: vei redeveni jucătoarea care ai fost, în plus vei fi și mai puternică. Lucrăm la asta. O ne ia câteva luni. E nevoie de răbdare. Acest „drept de a pierde” îi permite să se destindă, și mental, și fizic. Are voie să-și asume riscuri și să se exprime pe teren. Să accepte ideea de înfrângere pentru moment o eliberează pe Serena de angoasa care o apasă.

Pregătirea perfectă

Să fii bine pregătit, să intri în meci cu senzația că ți-ai făcut temele reprezintă, din punctul meu de vedere, cea mai bună modalitate de a lupta contra stresului dăunător.

La fel ca un elev care trebuie să susțină un examen, jucătorul nu are dreptul la greșeală și se găsește expus criticii celorlalți. Să te prezinți la un examen insuficient pregătit reprezintă o experiență extrem de

deranjantă. Sigur, uneori, n-ai destul timp la dispoziție ca să pregătești toată materia, ești obligat să treci peste unele părți ale programei, sperând că nu o să-ți cadă exact subiectul pe care nu l-ai pregătit. Dar te duci la examen cu frica în stomac. Stresul este la apogeu. A *contrario*, o stăpânire perfectă a subiectului acționează ca un inhibitor puternic al anxietății.

Iată ce vreau să reușesc cu Serena. Datorită orelor petrecute pe teren, a puterii sale de concentrare și a preciziei ajustărilor tehnice, jocul ei redevine mai bun de la o zi la alta. Ea se simte pregătită, capabilă să câștige, solidă în tenisul jucat și în pregătirea pentru competiție.

Sporirea nivelului de informare

Majoritatea oamenilor evoluează în „zona de confort personal”. Atunci când se produce o schimbare în viața noastră, chiar și una minoră, frica de a trebui să ieșim din această zonă sigură generează o tensiune emoțională mare, deoarece schimbarea înseamnă să intrăm în „zona necunoscutului”.

Activitatea de tenismen profesionist presupune ca acesta să fie constrâns, în mod regulat, să-și depășească zona de confort. Într-adevăr, competiția reclamă o testare cotidiană. Tenismenul călătorește prin lume, evoluează în universuri umane diferite, întâlnește toate tipurile de jucători. Nu există garanții în privința condițiilor de joc, formei lui sportive, caracteristicilor adversarului și calității prestației din meci. În acest mediu tensionat, jucătorul se bazează pe rutine și se înconjoară de oameni ale căror comportamente le cunoaște perfect. Astfel, el își recrează un mediu în care se simte în siguranță.

Am încercat întotdeauna să mă lărgesc zona de confort a jucătorilor pe care-i antrenez. Întrucât necunoscutul dezvoltă anxietatea, le ofer elevilor un maximum de informație, pentru a le da senzația că avansează pe un teritoriu cunoscut. Să intri de unul singur într-un univers total străin nu este deloc o experiență plăcută. Dar dacă, în prealabil, o persoană de încredere te-a informat în legătură cu ce vei găsi în acel mediu necunoscut și dacă, datorită acestei descrieri, ești în măsură să vizualizezi cu precizie acest mediu, evident că tensiunea emoțională va scădea.

Este unul dintre obiectivele ședinței mele tactice de dinaintea partidei. *A priori*, adversarul este necunoscut. Și chiar dacă jucătorul meu l-a mai întâlnit, eu voi încerca să-l fac să aibă o viziune și mai clară asupra jocului adversarului, asupra comportamentului acestuia. De pildă, îi voi semnala că al doilea lui serviciu e sistematic orientat spre reverul opozantului, că încearcă să atace în lung de linie foarte curând ca să evite „diagonala de rever” de care nu e prea sigur, sau că atunci când are de apărut mingi de break servește la T în careul de avantaj. Toate aceste informații vor permite jucătorului meu să anticipeze jocul adversarului, nelăsându-l pe acesta să-l surprindă. Categorie că elevul meu va fi mult mai liniștit, deoarece intră pe un teren cunoscut.

3. Mai multă eficiență în meci

Celălalt obiectiv al ședinței tactice constă în a-l face pe jucător să fie cât mai eficient în timpul partidei. Acest discurs de dinaintea meciului este împărțit în trei: informare, plan tactic, pregătirea mentală.

Informare

Așa cum o să explic în continuare, țin ca elevul meu să intre pe teren cu o imagine clară a adversarului său din ziua partidei.

În cursul unui meci, cu cât jucătorul pe care-l antrenez dispune de mai multe informații despre adversar, cu atât este mai pregătit să-i anticipeze loviturile, sporindu-și șansele de a câștiga. În acest sport, capacitatea de a-l surprinde pe adversar este o formidabilă armă ofensivă. Oferindu-i jucătorului meu instrumente de înțelegere a adversarului, îl scutesc de orice efecte-surpriză. Toți elevii mei intră pe teren știind încotro va servi adversarul în majoritatea cazurilor în fiecare careu, și prima, și a doua minge, cunoscându-i punctele forte, slăbiciunile, fazele de joc obișnuite și cele care îl supun disconfortului, felul în care gestionează punctele importante în relație cu zonele de serviciu și cu legarea atacurilor, tipul său de comportament, sistemul de joc, filiera favorită de a purta schimbul de mingi.

De-a lungul acestor zece ani petrecuți în circuitul profesionist, am avut grijă să observ cu precizie fiecare jucătoare în diferite meciuri cu diverși adversari. Am un carnetel de care am mare grijă și în care îmi consemnez observațiile despre fiecare jucătoare. După fiecare meci, introduc toate aceste observații în fișe individuale, câte una pentru fiecare adversară. Așa am ajuns să am zeci de ore de înregistrare ale fiecărui meci disputat de fiecare jucătoare din circuit. De altfel, mi-am creat propriile fișe statistice, care-mi oferă cifre exacte de care țin cont în stabilirea de strategii câștigătoare adaptate pentru fiecare jucător. Cred cu tărie în eficiența statisticii, deoarece cifrele sunt lipsite de emoții. Oricine privește un meci de tenis nu

se poate abține să nu proiecteze tot felul de concepții cu privire la ceea ce vede: perspectiva lui despre acest sport, propria percepție despre jucătorul urmărit... Subiectivitatea este un filtru prin care datele suportă o distorsiune. Îmi analizez întotdeauna impresiile, supunându-le probei statistice.

Astăzi, în tenis, tipul de antrenament se alege, cel mai adesea, în funcție de percepții subiective. Niciun instrument nu este folosit pentru a verifica justetea analizelor, nici pentru a formula observații mai precise.

Sunt convins că următoarea revoluție în universul coachingului de tenis va presupune obligatoriu folosirea statisticii. Ea și-a făcut deja apariția în Statele Unite în sporturile în care mizele financiare sunt importante: baseball, baschet sau fotbal american. Apariția camerelor video multiple ne permite, de asemenea, să apreciem traiectoria mingii, impactul loviturilor, să identificăm zonelor, dar asociind totul cu statisticile respective. Cred că profesia noastră va evolua datorită acestor instrumente. Viitoarea generație va fi în măsură să propună o analiză completă și precisă a jucătorilor și a planurilor lor de joc. Coach-ul va putea să se concentreze asupra rolurilor lui esențiale: susținerea mentală a jucătorului și elaborarea strategiilor.

Planul tactic

Odată descompus jocul adversarei și expus în detaliu Serenei, trec la planul tactic.

Ideea generală este de a-și concentra forțele asupra slăbiciunilor identificate la oponentă. Este vorba despre a genera o calitate a mingii care s-o oblige să-și piardă lungimea în schimb și să creeze astfel deschideri pentru a ataca în condiții optime. Tenisul

actual este extrem de sofisticat pe plan tactic. De aceea, este esențial să dispunem de arme adecvate pentru a reacționa în fiecare situație de joc impusă de adversară. La fel, dacă adversara nu a fost suficient de bine pregătită în plan tehnic, ea nu va dispune de instrumentele necesare pentru a se apăra eficient. Cu cât Serena are mai multe lovituri diferite, cu atât opțiunile tactice aflate la îndemâna ei vor fi mai numeroase. Este unul dintre motivele pentru care n-am încetat să-i ofer arme suplimentare.

Îi arăt, deci, înaintea fiecărei întâlniri, zonele favorizante pentru serviciu pe ambele mingi și tactica pe care trebuie să o folosească. Apoi, în timpul schimbului de mingi, ea știe ce înălțime a mingii este cea mai potrivită, atât pe lovitura de dreapta a adversarei, cât și pe cea de rever.

Într-o zi, Serena mă întreabă despre o jucătoare pe care se pregătește să o înfrunte:

— Care este punctul ei forte, lovitura de rever sau cea de dreapta?

— Întrebarea ta n-are sens.

— Cum vine asta? Bineînțeles că are.

— Să spunem că nu pot răspunde fără să dezvolt ideea.

— Păi, te rog să dezvolti.

— Lovitura ei cea mai bună este reverul. Așa adună multe puncte câștigătoare, dar face și multe erori. Adversara se simte în largul ei atunci când oponenta ei joacă repede și tensionat, iar asta fac majoritatea jucătoarelor din circuit, deci un tenis de forță și ritm o face periculoasă. Pe de altă parte, adversara ta are probleme serioase atunci când trebuie să joace la înălțimea umărului. În asemenea situații, când mingile îi vin deasupra umărului, ea are tendința

să se retragă în spatele liniei de fund, ceea ce o face vulnerabilă, deoarece pierde teren și cedează controlul. Pe lovitura de dreapta, este mai degrabă invers. Ea este eficientă la înălțimea umărului și nu ezită deloc să se întoarcă pentru rever, atunci când îi vin pe acea parte mingi înalte și lente. Dimpotrivă, atunci când jocul este rapid și tensionat pe această parte, ea are tendința să piardă mult din lungimea mingii, oferind oportunități de atac adversarei. Jucătoarea pe care o vei înfrunta mai este eficăce atunci când trebuie să efectueze o deplasare amplă pe partea de rever, asta pentru că se organizează mai bine decât la lovitura de dreapta, dar are tendința să joace mult lung de linie la capătul cursei. Ea este, de asemenea, o jucătoare care anticipează mult și, așadar, este interesant de jucat cu ea pe contrepied.

Iată planul de joc pe care îl propun Serenei în acest caz precis, analizat mai sus:

— Orientează-ți prioritar primele mingi pe dreapta adversarei, cu puțin slice pentru ca mingea ta să primească un maximum de viteză. Pregătește-te să ataci la retur, deoarece ea va juca frecvent scurt. Variaza-ți zonele pe a doua lovitură, folosind des *contrepiedul*, deci jucând-o din nou pe *forehand*. Pe mingea a doua, servește cu *kick* înalt pe reverul adversarei și pregătește-te să ataci încă de la următoarea ta lovitură. În schimb, când ești într-o situație neutră, agresează-i *forhandul* pentru a o determina să-l joace scurt. Atunci când oponenta ta este în poziție de atac și tu te afli în defensivă, joacă înalt și cu efect pe reverul ei, ca s-o obligi să facă pasul înapoi, iar tu să poți relua controlul în teren. Din

când în când, ca s-o surprinzi, contrează-o puternic pe lovitura de dreapta. La retur, începe adeseori schimbul atacând pe forhandul ei și pregătește-te să intri în teren pe lovitura care urmează. Când ea încearcă să iasă din diagonală pe lovitura de dreapta, jucând lung de linie, blochează-o jucând din nou puternic pe lovitura ei de dreapta. Dacă îi este greu să joace scurt și în lung de linie, atunci tu intră în teren și ia mingea repede în *cross*, trimițând-o departe pe rever. Dacă situația încă nu e decisivă, ai grijă să acoperi partea dreaptă, deoarece ea va încerca o lovitură în lung de linie.

Pregătirea mentală

Calitatea prestației jucătorului în competiție depinde direct de starea lui mentală. Firește, este imperativ ca acesta să intre pe teren cunoscându-și perfect adversarul și având un plan de joc precis, dar, ca să poată juca cât mai bine, este necesar și să se afle într-o dispoziție cât mai bună.

Psihologia jucătorului este legată de contextul general în care el evoluează profesional (dinamică pozitivă sau perioadă de îndoieli) și personal (e fericit, îndrăgostit, în fază depresivă, în conflict cu apropiații). Această psihologie este influențată pe termen scurt și de elemente conjuncturale: senzații trăite la antrenament, percepția asupra adversarului (jucător care îi pune probleme sau, dimpotrivă, unul pe care-l învinge cu regularitate), condiții generale de joc (vânt, căldură, umiditate, altitudine, suprafață, marcă de mingi etc.). În sfârșit, starea tenismenului este tributară presiunii pe care o resimte. Într-adevăr, dacă, de exemplu, se află în perioada în care își renegociază contractele de publicitate, el va trebui să-și

demonstreze potențialul, iar presiunea resimțită va fi mai mare decât de obicei. Dimpotrivă, dacă întâlnește un adversar prestigios împotriva căruia nu are nimic de pierdut, probabil că va juca mult mai relaxat.

Jucătorul nu este conștient de aceste conflicte lăuntrice în măsură să-i altereze starea și, deci, de calitatea jocului pe care-l va face în meci.

Este sarcina coach-ului să țină seama de ele și să restabilească echilibrul psihologic al jucătorului său.

Atunci când rezumăm planul tactic în ziua meciului cu Serena, știu precis în ce stare mentală se găsește. Discursul pe care-l rostesc are ca țel să o determine să evolueze către „starea de excelență” în minutele ce preced începutul întâlnirii. Dar, pentru aceasta, e nevoie să găsesc cuvintele potrivite ca să transmit mesajele adecvate. Nu tot ce e adevărat trebuie spus în coaching, întrucât ceea ce contează, în primul rând și mereu, este percepția pe care jucătoarea mea o are despre realitate.

4. Reconstruirea unei arme importante

Deși bazele jocului au fost restabilite, Serena nu și-a regăsit întru totul eficiența. Crisparea determinată de o doză de anxietate reminiscentă o împiedică să-și elibereze încheietura exact înainte de impact și îi afectează timingul, deci și precizia cu care lovește mingea. Ca urmare, ea este mai puțin tranșantă, mai puțin puternică.

Or, sunt conștient de necesitatea imperioasă ca ea să dispună de arme decisive pentru a putea să câștige un turneu de Grand Slam. Am ales să mă concentrez asupra serviciului, această lovitură atât de naturală în cazul Serenei.

Dacă va executa această lovitură cu o eficiență totală, va putea să-și câștige ghemul de serviciu, iar acest fapt îi va permite să-și asume riscuri pe ghemurile în care adversara servește, inversând sensul presiunii.

De la teorie la practică

Strategia funcționează perfect. În această ediție din 2012 a Wimbledonului, Serena doboară toate recordurile în materie de serviciu.

Ea realizează mai mulți ași în turneu decât toți tenismenii de pe tabloul principal (și să nu uităm că la masculin se joacă cinci seturi, nu trei ca la feminin), record impresionant și unic*. Calitatea ghemurilor în care a servit îi permite elevei mele să supraviețuiască în primele tururi, răgaz suficient pentru ca jocul ei să se îmbunătățească de la un meci la altul, căci ea obține din ce în ce mai multe certitudini în privința jocului ei. Serena abordează întâlnirile cu o stare mentală satisfăcătoare, se îndoiește mai puțin de sine, redevine *acea* Serena Williams.

Totuși debutul la Wimbledon îmi pune destule probleme. Includerea mea în echipa din jurul campioanei americane nu e văzută cu ochi buni. Ea trezește multe invidii, și asta cu-atât mai mult cu cât Serena îmi acordă foarte multă încredere. După victoria obținută în turul secund în fața jucătoarei din Kazahstan, Yaroslava Șvedova, cu un log set (7-5) în manșa decisivă, îmi aștept jucătoarea în sala de

* Într-adevăr, cifrele indică o superioritate extraordinară a serviciului mării campioane americane la *acea* ediție a turneului de la Wimbledon: 102 ași pe parcursul competiției, doar în semifinala cu Viktoria Azarenka Serena reușind 24 de ași (6-3, 7-6) (n.t.).

fitness, ca s-o asist la sesiunea pentru recuperare fizică. Tatăl ei intră în sală, foarte îngrijorat:

— Ce se întâmplă cu Serena? mă întreabă el pe un ton agresiv, nemulțumit de prestația fiicei sale.

În acea zi, Serena era bolnavă. N-a spus nimănui asta, cu excepția mea. Și pentru că nu-mi place tonul pe care l-a folosit Richard față de mine, îi răspund:

— Habar n-am.

Enervat de răspunsul meu, nu se potolește, ridicând și mai mult vocea:

— Trebuie să știi! Tu ești coach-ul ei! Încă o dată, ce se petrece cu fata mea?

— Ascultă, nu-mi place tonul cu care mi te adresezi. Te respect, dar și tu trebuie să mă respecti. Pe viitor, dacă dorești să primești răspunsuri la întrebările tale, va trebui să mi te adresezi pe alt ton.

În spatele nostru, sesizez că *sparring partner*-ul Serenei îmi face tot felul de gesturi, complet panicat.

Richard nu se lasă:

— Să știi că pentru mine tenisul este un business, de aceea fiecare trebuie să fie responsabil pentru acțiunile lui, fiind obligat să-și respecte sarcinile.

— Crede-mă, ai dat fix peste cine trebuie. Îmi asum total responsabilitățile și nu am nicio problemă să dau socoteală pentru ele. De altfel, nu împărtășesc viziunea ta despre tenis.

— Ah, da? Ce înseamnă tenisul pentru tine?

— Eu nu practic această meserie pentru bani.

Obiectivul meu este unul de ordin sportiv. Singura mea misiune este ca Serena să câștige turnee de Grand Slam.

Surprinzător, omul se calmează, zâmbeste și-mi strânge mâna. A înțeles ce voia să priceapă. M-a testat, m-a pus sub presiune ca să-mi înțeleagă mai bine personalitatea. Îi recunosc prea bine stilul. El, care le-a antrenat dintotdeauna pe cele două fiice ale sale, avea probabil nevoie să știe ce am în minte, înainte să se retragă cu sufletul ușurat.

Atunci când realizasem acel interviu în compania lui Richard Williams, acesta mi-a explicat întreaga lui strategie elaborată special pentru fetele, sale încă de la cea mai fragedă vârstă. El pusese la punct un plan precis, pe care l-a urmat întotdeauna cu cea mai mare scrupulozitate. Să începi tenisul de la zero cu doi copii și să-i duci pe fiecare pe prima poziție mondială într-un sport atât de competitiv cum este tenisul feminin înseamnă o reușită cu totul inedită. Acest bărbat va rămâne pentru totdeauna în istoria sportului nostru. Nutresc un respect imens față de el și față de ceea ce a reușit să facă, dar trebuie să-mi delimitez teritoriul, fără a-l lăsa să pătrundă în el.

„Doar cei care riscă să meargă prea departe vor reuși să descopere până unde vor putea ajunge.”

T.S. Eliot

În urma acestui episod, am crezut că în sfârșit voi putea să lucrez în liniște... Dar cât de puțin o cunoșteam pe Serena! La rândul-i, mă va testa și ea cât de curând! A doua zi dimineață, ea vine pe teren. O salut. Nici nu mă privește, nu-mi răspunde, se așază să-și pună gleznierele. Începe antrenamentul. Îi trasez niște directive de urmat. Nici măcar nu descleștează buzele. Tot antrenamentul se desfășoară în această atmosferă tensionată și inexplicabilă. Serena

păstrează o atitudine distantă față de toate persoanele din jur. Odată terminată ședința, când stă pe bancă butonându-și telefonul, o lovesc destul de tare peste șapcă. Tresare și mă privește.

— Cu mine sunt niște reguli de respectat. Regula numărul unu: când vii la antrenament, îmi spui: „Bună dimineată!” Regula numărul doi: când îți vorbesc, mă privești și-mi răspunzi.

— Asta-i tot?

— Pentru moment, da. Dacă mai intervine o problemă, o să ți-o comunic.

Știu că mi-am asumat un risc destul de mare. În fond, Serena ar fi putut să se încăpățâneze și să mă concedieze furioasă, obligându-mă să pun capăt colaborării noastre. Însă trebuie să mă fac respectat. Așa cum m-a învățat Bob Brett: „Ca să fii un bun coach, e necesar să fii în permanență pregătit să-ți piezi jobul. Dacă vei trăi cu temerea aceasta în suflet, nu vei avea îndrăzneala să iei deciziile bune și te vei arăta slab”.

În acea zi, am înțeles că sunt un antrenor puternic. Am știut să mă impun în fața unei campioane impresionante. Serena îmi amintește și astăzi de acel incident, pentru că am fost unul dintre cei foarte puțini care au îndrăznit s-o înfrunte.

De asemenea, o altă trăsătură a marilor campioni este capacitatea acestora de a-și asuma riscuri. La US Open, Serena a făcut o dublă greșeală într-un punct important al semifinalei, jucând apoi o a doua minge de atac. *Sparring partner*-ul ei a reacționat instantaneu:

— De ce face asta? A pierdut meciuri importante săvârșind acest tip de greșeală. Ar trebui să se mulțumească să pună mingea în joc pe al doilea serviciu! Ce-a făcut ea este un risc nebunesc și complet

inutil! Dacă adversara nu ar fi făcut o greșeală directă, lucrurile s-ar fi întors împotriva Serenei!

— Tu preferi să-ți amintești de înfrângeri. Eu, dimpotrivă, îmi aduc aminte de numeroasele victorii obținute datorită asumării unor riscuri la momentul potrivit, atunci când efectiv și-a jucat șansa. Ea nu joacă speriată că va pierde, joacă doar ca să câștige.

Un coach trebuie să aibă aceeași abordare. Ca să câștige marile lupte, el trebuie să fie pregătit să le și piardă. Așa va putea îndrăzneț, să-și asume rolul de actor, să-și ia viitorul în propriile mâini, în loc să rămână în expectativă. Câștigi sau pierzi, dar hotărăște-te! Dacă n-o faci, celălalt o s-o facă în locul tău. Iată filosofia mea de viață, una pe care Serena a împărtășit-o întotdeauna.

În timpul ediției din 2012 a Wimbledonului, după ce a obținut victoria în optimile de finală, ne-am întâlnit la restaurantul jucătorilor.

— Patrick! Indiferent ce se va întâmpla până la sfârșitul turneului, eu voi fi pe locul al cincilea în lume.

— Da, și?

— Nu ești mulțumit?

— Nu. Îmi pare rău, dar nu-mi pasă de asta.

— Pardon! Ce vrei să spui?

— Să fii a cincea jucătoare din lume, pentru cineva ca tine, reprezintă o etapă, însă nicidecum o finalitate. Eu n-o să fiu mulțumit decât atunci când o să fi numărul unu.

Serena este surprinsă de răspunsul meu. Nu se aștepta la o asemenea reacție din partea mea. Nici ea nu mă cunoaște încă prea bine.

Seara îmi trimite un SMS: „Ai dreptate în privința clasamentului. Sincer, nu-mi dau prea bine seama cum de-am putut să mă declar mulțumită. Locul al cincilea nu înseamnă nimic. Nici poziția a doua. Primul loc sau nimic!”

O să văd, în sfârșit, dacă strategia mea funcționează pe termen lung. Serena a câștigat Wimbledonul la simplu și la dublu. Totul e în favoarea ei și sunt convins că ea va deveni un adversar din ce în ce mai greu de învins. Am pariat pe victorii ca s-o readuc pe poziție și planul ăsta a funcționat. Pot trece la planul de dezvoltare, cel pe care i l-am propus înainte de turneu.

În prealabil, e nevoie să discut din nou cu Grigor, ca să mă asigur că această situație nu-l deranjează. Îl întâlnesc imediat ce mă întorc la academie; el îmi dă asigurări că nu și-a schimbat părerea. În săptămânile care urmează, mă concentrez asupra lui. Ajunge în faza semifinalelor la Gstaadt*, apoi la Båstad**.

De pe 28 iulie până pe 5 august 2012, Serena câștigă medalia de aur la Jocurile Olimpice de la Londra, și la simplu, și la dublu, practicând un tenis de o calitate excepțională. Cât îl privește pe Grigor, el pierde la simplu în turul secund în fața francezului Gilles Simon.

Amândoi vor lua apoi parte la turneele din Statele Unite***. Dar eu nu merg cu ei. Într-adevăr, luna august

* *Swiss Open Gstaadt* se dispută în Elveția. În 2012, Grigor Dimitrov a câștigat în fața lui Julien Benneteau, Dustin Brown și Lukas Kubot, dar a pierdut în semifinală în două tiebreakuri în fața brazilianului Thomaz Bellucci, cel care avea să câștige și runda ultimă, contra sârbului Tipsarevici (n.t.).

** *Swedish Open* este o competiție care se dispută în Suedia, imediat după turneul de la Gstaadt. În 2012, Dimitrov a trecut succesiv de Rogério Dutra-Silva, Frederico Gil și Albert Ramos-Viñolas, pierzând în semifinală în fața lui David Ferrer, care avea să câștige și turneul (n.t.).

*** Este vorba despre US Open Series, un mini-circuit care cuprinde turneele de la Stanford (WTA), Toronto/Montréal (ATP și WTA) Atlanta (ATP), Cincinnati (ATP

este una specială pentru mine. Eu și soția mea ne-am decis să divorțăm după șaptesprezece ani de căsnicie. Este dezastruos, pentru că am împărțit totul de-a lungul acestor ani în care ea mi-a oferit o susținere de neclintit. Soția mea m-a însoțit în deplasări cu cele două fice ale noastre și m-a încurajat în absolut toate proiectele mele.

La US Open, ediția 2012, îi reîntâlnesc pe Serena și pe Grigor. Relația mea cu marea campioană americană s-a întărit. Suntem din ce în ce mai apropiați.

În timpul turneului, simt că în plan mental Grigor nu este prezent 100%. Unul dintre punctele forte ale relației noastre constă în conexiunea pe care o avem. Din păcate, observ că nu ne mai simțim atât de bine când petrecem timpul împreună. Serena, continuându-și formidabila ascensiune, câștigă cupa. În doar două luni și jumătate, ea a triumfat la Wimbledon, la Jocurile Olimpice și-acum la US Open!

După turneul de la New York, mă întorc în Franța și îi iau pe copii în vacanță.

La câteva zile după plecarea noastră, mă sună Grigor:

— Aș vrea să stăm de vorbă. Unde ești?

— În vacanță, cu fetele.

— Crezi că aș putea să vin să te văd?

— Firește, dar să știi că suntem la 200 de kilometri de Paris.

— Nicio problemă, ajung la voi cât pot de repede.

și WTA), Winston-Salem (ATP) și Atlanta (WTA), US Open (ATP și WTA). Primii trei clasati, băieți și fete, primesc un bonus financiar de 1 000 000, 500 000 și 250 000 de dolari, peste ceea ce câștigă individual la fiecare turneu la care iau parte (n.t.).

Mi-am dat seama imediat despre ce anume este vorba. Grigor nu se mai descurcă în situația actuală. Vrea să ne întâlnim pentru a pune capăt relației noastre profesionale.

A doua zi, ne dăm întâlnire la o cafenea. Tânărul bulgar este încordat. Nici măcar nu încearcă să ascundă asta. Gândesc că este un comportament curajos. Sunt trist că o să-l pierd, dar rămân mândru de curajul său și de capacitatea lui de a-și asuma noua situație. Se va simți mai bine atunci când va termina ce are de zis, așa că deschide rapid discuția:

— Nu mă simt deloc în largul meu în situația de față. E din ce în ce mai rău pentru mine. Nu mai pot să continui așa. Patrick, tu mă știi prea bine. Înțelegi că am nevoie să fiu fericit ca să pot juca. Dar nu mai sunt așa. Însă nu-mi vine ușor să-ți cer să încetezi colaborarea cu Serena, deoarece ar fi prea egoist din partea mea, acum, când are rezultatele din ultima vreme.

— Grigor, ești un tip pe cinste. Ai făcut 200 de kilometri ca să mă vezi și să-mi spui în față chestiile astea, dar să știi că nu mă miră din partea ta. Dacă nu ți-e bine în contextul de față, să știi că înțeleg perfect alegerea pe care o vei face. În același timp, amintește-ți, te-am întrebat în mai multe rânduri dacă tu vei fi de acord cu asta.

— Corect. Însă am judecat greșit situația. Nu am dreptul să te împiedic să trăiești o astfel de experiență. Am tot sperat că o să depășesc momentele grele, dar n-am reușit. Sunt obligat să părăsesc academia. Crede-mă, mi-e greu. M-am atașat foarte mult de locul ăsta. De trei ani încoace, voi ați fost ca o familie pentru mine. Dar știu că nu voi putea fi fericit în contextul de-acum, cel puțin pentru moment.

Ne îmbrățișăm. Ținem mult unul la altul, dar ne purtăm și un imens respect reciproc. Îmi vine să plâng. Simt că și el. Suntem însă prea mândri amândoi ca să facem asta.

Aventura cu Serena merge mai departe. Ea a decis să nu ia parte la circuitul asiatic. Trebuie să reia antrenamentele. Începem să punem în practică a doua parte a strategiei mele.

În octombrie, are loc și ultimul turneu al sezonului. Este vorba despre WTA Championships (Turneul Campioanelor), numit altădată Masters, competiție care le reunește pe cele mai bune opt jucătoare din lume. Serena se impune din nou și sfârșește anul pe locul al treilea al clasamentului mondial.

A doua parte a anului a fost una excepțională în materie de rezultate și 2013 se anunță la fel de puternic. La debutul sezonului, în ianuarie, Serena câștigă turneul de la Brisbane, dar, din păcate, se accidentează la Australian Open. O entorsă la gleznă îi afectează deplasarea pe teren. Ea pierde în sferturi de finală.

La Doha, în februarie 2013, după victoria obținută în semifinală în fața cehoaicei Petra Kvitová, devine numărul unu mondial. În acea zi, emoția o copleșește și izbucnește în plâns pe teren. Începând din martie, Serena acumulează un număr record de victorii. Ea câștigă succesiv turneele de la Miami, Charleston, Madrid, Roma și... Roland Garros, pentru prima oară după un deceniu. Treizeci și patru de victorii la rând! Cea mai lungă serie din carieră și una dintre cele mai impresionante ale ultimilor ani (precedenta ei serie

câștigătoare număra 23 de meciuri). Pe urmă, Serena s-a impus la Băstad, rămânând neînvinsă pe zgură în sezonul 2013. Au urmat victoriile de la Toronto, US Open, Beijing și Turneul Campioanelor. Un sezon fenomenal. Anul 2013 va fi cel mai glorios din cariera Serenei, însumând unsprezece titluri, dintre care două de Grand Slam (Roland Garros și US Open). Raportul dintre victorii și înfrângeri este de 114 la 5, adică 96% de victorii, într-un an și jumătate. Ea a devenit și rămâne numărul unu mondial, fiind cea mai în vârstă „regină” din istorie.

În 2014, la fel ca în anul precedent, Serena s-a accidentat în Australia, suferind un blocaj la nivelul spatelui. Ajunsă în Dubai, joacă de parcă și-ar fi pierdut toată energia. Imediat după aceea însă, câștigă titlul la Miami, apoi la Roma, iar la Madrid se accidentează din nou. În sfârșit, se pierde prematur la Roland Garros. Pare să fi plătit prețul pentru acel an și jumătate complet nebunesc, trăit cu atâta intensitate și atât de bogat cât privește rezultatele de prim rang.

La Wimbledon începe să joace având moralul încă și mai scăzut. Serena pare cu totul secătuită. Nu are forță, dar se încapățânează să declare forfait. Și totuși nu abandonează. Asta nu face parte din regulile casei. Dar și-a pierdut eficiența în meci, fiind obligată să sufere dominația adversarei în schimburi.

„Cea mai bună modalitate de a prezice viitorul este să-l creezi.”

Abraham Lincoln

După experiența traumatizantă de la Wimbledon, trebuie să vorbim și să găsim soluții ca să rezolvăm cumva decăderea.

Odată în plus, capacitatea ei de reacție mă siderează. Hotărâm să o luăm de la zero și să întărim din nou bazele jocului său. Serena își dublează eforturile la antrenament. Circuitul american de vară care urmează reprezintă o adevărată reușită, cu victorii la Stanford și Cincinnati, apoi la US Open, Grand Slam pe care-l câștigă fără să piardă nici măcar un set. Serena a revenit din nou pe culmi. Triumfând în acest al optsprezecelea turneu de Grand Slam, ea a egalat recordul deținut de Martina Navratilova și de Chris Evert.

În decembrie, reușește să câștige din nou Turneul Campioanelor. Serena sfârșește anul în fruntea clasamentului mondial pentru a doua oară la rând; o premieră pentru ea.

11

Australian Open 2015

„Campionul trăiește într-o permanentă stare de nemulțumire.”

COACH-ul

Atât timp cât Serena își păstrează motivația, dorința de a juca și de a continua să doboare recorduri, o să rămân alături de ea. Oare ce poate fi mai motivant pentru un coach care s-a „căsătorit” cu această meserie tocmai ca să contribuie la rescrierea istoriei acestui sport decât să susțină o campioană măreață în realizarea obiectivelor sale?

Dar eu sunt un muncitor încăpățânat, un ambițios incurabil. La fel ca pe un campion, nu mă mulțumește nimic, niciodată. După fiecare țel îndeplinit, mă orientez imediat către un altul. Și îndeplinesc mai multe misiuni în același timp.

Serena și-a stabilit o nouă provocare, cea de a doborî recordul de victorii în turneele de Grand Slam. Dar oare este dorința ei sau a mea? Trebuie să clarific acest aspect, să mă asigur că ea dorește asta din adâncul sufletului, condiție *sine qua non* pentru a realiza acest proiect nebunesc. Dacă acesta va fi cazul, explozia de noi talente din toată lumea în tenisul feminin mondial, domeniu în plină schimbare, o va obliga pe Serena să continue să-și dezvolte jocul. Această campioană e un adevăratameleon care traversează epocile reușind să rămână competitivă, de la o perioadă la alta, la cel mai înalt nivel, chiar dacă are 33 de ani. Așa că lucrez la un nou plan de dezvoltare pentru ea. Ca să continue să domnească, Serena este obligată să progreseze neîncetat. Tenisul e un sport în continuă evoluție. La fel trebuie să fie și fiecare jucător.

Nu există decât două opțiuni în acest sport: ori progresăm, ori suntem condamnați la regres, pentru că alții ne-o vor lua înainte.

Decembrie 2014, Miami, pregătirea pentru sezonul 2015

Așezați în salonul reședinței Serenei de la Palm Beach, facem un schimb de opinii despre obiectivele care trebuie atinse în sezonul ce urmează. Ne situăm pe aceeași lungime de undă în privința aptitudinilor pe care trebuie să și le dezvolte, dar și în privința aspectelor asupra cărora trebuie să ne concentrăm și în direcția cărora trebuie să ne investim eforturile.

Muncim din greu. Implicarea ei mă mulțumește pe deplin. Ideea de a aduce jocului său noi dimensiuni o motivează. Serviciul primește o atenție specială. Îi propun o mică ajustare de ordin tehnic. Nu sunt

satisfăcut de randamentul acestei lovituri în ultimul an și jumătate. Sunt convins că, în termeni de eficacitate, ea poate câștiga mai mult.

Pe 2 ianuarie, ne imbarcăm spre Australia. Vom zbura spre Perth, ca să participăm la Cupa Hopman*.

În această competiție, rezultatele obținute de Serena nu sunt deloc satisfăcătoare. Ea mi se pare lipsită de dorință și de energie, pare că suferă de o lipsă de motivație. Avem o discuție dură după partida pierdută în fața tinerei canadiene Bouchard, cu 6-2, 6-2, un meci în care Serena nici măcar n-a încercat să câștige.

Acest comportament este destul de neobișnuit pentru ea, așa că mă concentrez asupra ei. Trebuie să înțeleg ce anume se petrece în sufletul său ca s-o ajut să reacționeze. Australian Open se profilează la orizont. De-acum înainte, fiecare acțiune trebuie să fie orientată către un obiectiv: de a străluci în cursul acestei competiții.

Pregătirea pentru turneul de Grand Slam se desfășoară în condiții ideale. Obiectivul meu constă în a o pregăti pe campioană pentru ca ea să fie mai puternică în joc în prima săptămână, astfel încât în cea de-a doua să ajungă să facă cel mai bun joc al ei.

Atunci când descopăr partea de tablou pe care se găsește Serena, constat că n-a avut prea mult noroc. Însă, în adâncul meu, știu prea bine că rezultatul nu depinde decât de ea. Va trebui să facă apel la resursele ei mai devreme decât anticipam, asta-i tot. Știu că,

* Cupa Hopman este o competiție ITF, denumită după antrenorul australian Harry Hopman (1906-1985). Turneul este unul mixt pe echipe naționale mixt, se dispută la Perth și are loc în prima săptămână a sezonului. În prezent, participă primele cele mai bune șapte națiuni ale lumii, plus o echipă națională calificată în urma unor preliminarii. Recordul de victorii îl dețin Statele Unite (șase), campioana en titre fiind Australia (n.t.).

dacă vrea să obțină victoria într-un turneu de Grand Slam, ea trebuie să fie capabilă să le învingă pe toate jucătoarele de pe tablou.

După ce se impune în fața jucătoarei belgiene Alison Van Uytvanck în primul tur, Serena o învinge în runda a doua pe rusoaica Vera Zvonareva, fostă număr doi mondial: 7-5, 6-0. Ieșind de pe teren, Serena nu este deloc mulțumită de jocul pe care l-a făcut.

— Vreau să mă întorc la antrenament imediat. Am jucat extrem de prost, îmi zice ea.

Îmi place atitudinea asta. Înțeleg că de-acum motivația i-a revenit la cel mai înalt nivel cu putință. Atunci când intrăm pe teren, Zvonareva se găsește pe terenul alăturat. Și ea, nemulțumită de partidă, a hotărât să se întoarcă imediat la muncă. Frumoasă lecție de profesionalism și determinare.

În turul al treilea, apoi în optimile de finală, Serena are de înfruntat două tinere jucătoare promițătoare: Elina Svitolina, membră a academiei mele, și apoi pe deja faimoasa Garbiñe Muguruza, cea care o umilise în turul secund la Roland Garros anul trecut (6-2, 6-2). Fără să joace cel mai bun tenis al ei, dar bazându-se pe calitatea primul serviciu și pe puterea ei de luptă, Serena câștigă ambele partide în maximum de seturi.

În sferturile de finală, o elimină pe slovacă Dominika Cibulková, finalista din 2014, reușind treisprezece ași, iar apoi o domină în semifinală pe Madison Keys, cea care în faza anterioară o trimisese acasă pe Venus. De această dată, obține șaptesprezece ași. În sfârșit, o bate pe Maria Șarapova pentru a șaisprezecea oară la rând (scor final 6-3, 7-6), într-una dintre cele mai frumoase finale din ultimii ani. Serena

obține optsprezece ași în acest meci, o statistică impresionantă.

Cucerind această ediție a Australian Open, Serena ajunge la nouăsprezece titluri de Grand Slam. Ea le depășește pe Chris Evert și pe Martina Navratilova, la o distanță de trei titluri de Steffi Graf, care deține recordul Erei Open. Știu că Serena nu încetează să mă surprindă.

12

Observații cu privire la tenisul francez

„Oamenii au pretenții mari și proiecte minore.”

Vauvenargues

COACH-ul

Îmi iubesc nemărginit patria. La mai bine de un deceniu de când meseria mea de coach mă face să cutreier lumea pe parcursul unui an întreg, îmi dau încă o dată seama cât sunt de privilegiat, din atâtea puncte de vedere, să fiu francez și să trăiesc într-una dintre cele mai frumoase țări din lume. Nomad tot timpul anului, încă apreciez fiecare clipă pe care o petrec pe pământul copilăriei mele. Dar, dincolo de aceste observații, apreciez cultura franceză, cultura mea, una dintre cele mai bogate și pasionante pe plan mondial.

Pe de altă parte, deplâng adeseori anumite mentalități și îmi place să cred că suntem capabili să le determinăm să evolueze.

Mă întreb frecvent care este diferența dintre jucătorii noștri și Federer, Nadal, Murray, Djokovici, fără să-i uit pe Wawrinka, Cilici, Del Potro, tenismeni care au câștigat cel puțin un turneu de Grand Slam. Evident, nu talentul și nici capacitățile fizice naturale. Tenismenii francezi nu sunt cu nimic mai prejos, indiferent de punctul de vedere în discuție.

„Chiar dacă te privesc pășind peste apă, pizmașii or să pretindă că faci asta pentru că nu știi să înoți.”

Anonim

Intervenția mea pe această temă nu are ca scop acuzarea unora sau a altora, ci încercarea de a înțelege ce se întâmplă, și asta pentru ca noi toți să evoluăm, iar generațiile următoare să beneficieze de pe urma acestei mentalități. Nu condamn pe nimeni, cu-atât mai puțin cu cât eu sunt fundamental convins că fiecare individ are capacitatea să evolueze. De aceea, susțin un demers constructiv, iar atacurile al căror obiect am fost în presă, după ce mi-am exprimat punctul de vedere asupra subiectului de față, arată că unii se simt vizați de orice analiză a situației în care se găsește tenisul francez. Or, aceasta este singura modalitate prin care putem să avansăm, să creștem și, mai ales, să nu mai comitem aceleași greșeli. Aceste „reacții” reflectă, în plus, climatul care domnește în țara noastră. Nu vom câștiga dacă rămânem divizați, ci dacă ne vom uni. Părerile pe care le-am formulat poate că amenință anumite interese individuale, dar trebuie să privim dincolo de acestea. Avem la dispoziție

toate atuurile ca să câștigăm la cel mai înalt nivel, cu condiția să ne privim în față și să fim în stare să ne facem autocritica. Perspectivele exterioare sunt întotdeauna interesante de luat în considerare...

Noi, francezii, suferim de o lipsă de ambiție. Cei care reușesc sunt arătați cu degetul. Ca să fii apreciat e mai bine să fii mediocru decât să atragi atenția asupra ta. Pe principiul „trăim fericiți, nu ieșim în evidență”. Un Teddy Riner*, de pildă, îndrăznește să exprime aceste valori. De ce în Franța îi criticăm pe cei care au încredere în ei înșiși? Dar să nu confundăm încrederea de sine cu autosuficiența. Ambiția cu oportunismul. Decât să dezvoltăm o formă de invidie față de cei care reușesc și să-i arătăm cu degetul ca să-i criticăm, mai bine să ne inspirăm din reușita lor. Această stare de spirit pervertește toate straturile societății noastre și, din păcate, nici sportul de performanță nu face excepție. Este motivul pentru care noi, pedagogii, Federația, ligile, structurile private, cei care suntem responsabili de performanța tenisului francez, ar trebui să promovăm valori mai potrivite pentru a forma campioni. Toți tinerii sunt influențați de mediul în care evoluează. E de datoria noastră să creăm o atmosferă care să-i motiveze pe jucători să ajungă în vârful ierarhiei.

Pentru aceasta, e nevoie să încurajăm valori precum capacitatea de muncă, implicarea în activitatea pe care o desfășurăm, ambiția mai degrabă decât talentul

* Legendar judoka francez născut pe 7 aprilie 1989 în Guadelupa, în localitatea Les Abymes. Fortă a naturii (2,05 metri înălțime, evoluând la categoria peste 100 de kilograme), extrem de talentat, Teddy a muncit imens încă de mic copil, deoarece provine dintr-o familie nevoiașă. Recordurile sale sunt excepționale: opt titluri mondiale, două medalii de aur la Jocurile Olimpice de la Londra și Rio de Janeiro, cinci titluri europene, de șase ori câștigător al turneului de Grand Slam de la Paris (n.t.).

și abilitățile. Nimic măreț nu se poate construi fără muncă, abnegație și suferință. Să-i promovăm pe cei care găsesc mijloacele necesare pentru a-și realiza obiectivele, să-i luăm ca exemple, să fim mândri de reușita lor și a celor care fac cinste la cel mai înalt nivel tricolorului Franței. Acesta este cel mai bun mesaj pe care-l putem oferi tinerelor generații.

13

Ce vreau să obțin?

„Avem două vieți și cea de-a doua începe atunci când înțelegem că, de fapt, n-avem decât o viață de trăit.”

Confucius

COACH-ul

Să fiu coach, asta este meseria vieții mele. Dar, dincolo de această activitate atât de intensă și de acaparatoare, mă implic și în numeroase alte domenii.

Aventura Mouratoglou Tennis Academy este la fel de atrăgătoare ca întotdeauna: înregistrăm rezultate pe plan internațional, de douăzeci de ani aplicăm metoda de coaching elaborată de mine în cazul celor mai buni jucători, tineri, dar și profesioniști, permitem fiecărui copil să se dezvolte și să reușească într-un proiect care reunește studiile școlare și sportul de performanță. Și pentru că ne-am mutat pe Coasta de Azur, la Sophia-Antipolis, acolo unde construim cel mai frumos și mai modern centru de antrenament din Europa, această perspectivă mă bucură și mai mult.

Am întemeiat fundația Champ'Seed în decembrie 2014, cu scopul de a susține cele mai mari speranțe ale tenisului mondial. Țelul meu, în acest proiect, este de a-i ajuta pe tinerii talentați și ambițioși, dar lipsiți de mijloace, să-și exploateze potențialul în acest sport.

Activitatea de consultant de televiziune îmi ocupă o bună parte din timp. Am propria emisiune, *The Coach*, care va debuta în timpul ediției 2015 a turneului de la Roland Garros pe Eurosport International și va fi difuzată zilnic în 54 de țări.

Mai mult decât atât, pentru că sunt îndrăgostit de coaching și dornic să-mi împărtășesc experiența, susțin în companii sesiuni colective sau individuale care se adresează managerilor.

Dar, până la urmă, după ce alerg eu? O anumită idee despre fericire, fără îndoială. Vreau să-mi valorific tot potențialul. Vreau aventuri. Am nevoie de provocări.

Lucrând la capacitate maximă, am impresia că mă respect pe mine însumi. Resping ideea că, într-o bună zi, aş putea regreta că nu am ajuns la potențialul meu complet. Viața noastră pe pământ este scurtă. În ce mă privește, mi-o doresc intensă, bogată în emoții, puternică. Vreau să fiu mândru de ceea ce am realizat.

Sunt convins că avem cu toții un potențial mai mare decât ne imaginăm. Posibilitățile noastre sunt nelimitate. Să evoluez în universuri necunoscute, să duc proiectele la capăt, să mă supun pericolelor, să ajung acolo unde nici n-am visat, iată ceea ce-mi oferă o imensă dorință de a mă trezi în fiecare dimineață.

Meseria mea constă în a-i ajuta pe elevii mei să-și depășească limitele, astfel încât visurile lor să devină realitate. Dar, pentru asta, trebuie să-i fac să fie mai

exigenți cu ei înșiși, să-i învăț să fie mai preciși în munca lor și mai concentrați.

Până la urmă, fericirea și reușita mea se reflectă prin fericirea și reușita lor. Atunci când mă gândesc la prima finală de la Wimbledon pe care am câștigat-o împreună cu Serena, îmi amintesc de chipul ei. Îi revăd bucuria, această imensă fericire care a făcut-o efectiv să radieze. Îmi amintesc cum m-a îmbrățișat în tribună, împărtășind acele clipe magice cu mine. Asemenea momente justifică toate sacrificiile și miile de ore de muncă și de suferință.

14

Ei au vorbit despre mine

„Nu sunt un tip pretențios, doar că am o enormă încredere în mine.”

Novak Djokovici

COACH-ul

Jérémy Chardy, fost număr 25 ATP

„Întâlnirea cu Patrick a fost una salvatoare pentru mine. L-am cunoscut când traversam perioada cea mai dificilă din carieră. Mă prăbușisem, eram la capătul puterilor și jocul meu era dezastruos. Patrick m-a adoptat de parcă aș fi fost copilul lui, m-a susținut și m-a ajutat să ajung pe linia de plutire.

În contact cu el, relația mea cu tenisul s-a schimbat total, deoarece a știut să-mi insuflă dragostea pentru joc. De-a lungul acestor ani petrecuți la academia sa, Patrick m-a ajutat să mă maturizez atât ca tenismen, cât și ca bărbat.

N-aș putea niciodată să-i mulțumesc suficient de mult pentru tot ceea ce a făcut pentru mine.

Ca și alți jucători, am avut norocul să-l întâlnesc pe Patrick. Este un mare coach și un om formidabil.

Mi-a devenit un prieten foarte drag, în care am o încredere oarbă.”

Anastasia Pavliucenkova, fost număr 13 WTA

„Patrick are numeroase calități, însă una dintre cele mai importante este cultura rezultatului. El a știut întotdeauna ce anume voia de la viață, și-a stabilit obiective și a reușit să și le îndeplinească.”

Yanina Wickmayer, fost număr 12 WTA, semifinalistă la US Open 2009

„Patrick este cel mai bun coach alături de care am lucrat. Nu doar pentru că se pricepe la acest sport mai bine decât oricine, ci și pentru că mă cunoaște ca om.

Este o persoană formidabilă care a fost o adevărată sursă de inspirație pentru mine în toți acești ani.”

Martina Hingis, fost număr 1 mondial, câștigătoare a cinci turnee de Grand Slam

„Am avut șansa să lucrez alături de Patrick, la academia lui, un an și jumătate. A fost o experiență extraordinară să descopăr câtă energie și pasiune investește în acest sport! Dacă ar fi posibil, ar mânca tenis la micul dejun, la prânz și la cină! Singura persoană care împărtășește același entuziasm pentru tenis este mama mea...”

În anumite zile, după ce antrenamentele se terminau și noi, jucătorii, încetam activitatea, rămâneam cu Patrick pe teren și făceam schimburi de pe linia de fund, jucând ca doi nebuni fanatici și furioși, care nu reușesc niciodată să se sature. Ne făcea o plăcere teribilă să ne provocăm și să punem în practică metodele pe care le predam elevilor. Nu există o doză de adrenalină mai potrivită ca să ne alimentăm dragostea pentru tenis decât atunci când eu reușeam un rever în lung de linie, iar el mi-l întorcea mereu... Sunt extrem de fericită când îmi amintesc bucuria pe care o împărtășeam pe teren!

Observându-l cum lucra cu elevii, am constatat că, de fiecare dată, dădea 120% din el în acele ședințe. Jucătorii aveau un respect total față de el și îi acordau multă încredere, pentru că aceasta era condiția indispensabilă pentru a-și putea îmbunătăți jocul, iar el reușea de fiecare dată să facă asta.

El ajungea să-i înțeleagă și să-i convingă că avea dreptate și că trebuiau să adopte o strategie sau alta. Își pregătea perfect jucătorii pentru meciuri și era de datoria lor să execute planurile lui.

Munca realizată împreună cu Serena Williams este un excelent exemplu pentru ceea ce este în stare să facă.

Și spun asta deoarece, înainte de întâlnirea lor, ea nu mai câștiga deloc. Patrick a reușit să o aducă pe linia de plutire, i-a oferit o nouă motivație și i-a împărtășit și ei dragostea pentru tenis.

Începând din acea zi, Serena a devenit aproape invincibilă.

Pentru toate aceste motive, l-am supranumit pe Patrick Mouratoglou «Mentalistul».

Patrick, primește aceste rânduri din partea unei prietene de tenis."

Multumiri

Laura Bilmann

Isabelle et Lisa Guérin

Patrick Mouratoglou, coach-ul Serenei Williams, comentator la Eurosport și la numeroase alte televiziuni internaționale, conduce în Franța, de peste două decenii, o academie de tenis recunoscută pe plan mondial. În această carte extrem de personală, Patrick Mouratoglou vorbește despre pasiunea sa pentru tenis, dar și despre angajamentele și întâlnirile cu unii dintre cei mai importanți tenismeni ai planetei. Sprijinindu-se pe experiența personală, el explică principiile metodei pe care a omologat-o, pentru a permite fiecăruia dintre noi să-și exploateze pe deplin potențialul.

 VICTORIA
BOOKS

 PUBLICA

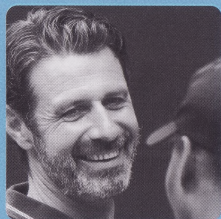
Str. Ștefan
Mihăileanu 28A
Sector 2, București
Tel. 021 231 52 18
carte@publica.ro,
www.publica.ro

30,42 la

Antrenorul este cel care analizează punctele forte și slăbiciunile elevului său, iar apoi elaborează o strategie pentru dezvoltarea jocului acestuia. Strategia gata elaborată va fi pusă în practică pe teren, zi după zi.

Coach-ul este cel care conduce echipa din jurul tenisemenului. El este un generalist care nu e specialist nici în pregătirea fizică, nici în domeniul medical, dar care posedă o înțelegere suficientă a acestor domenii pentru a face apel la știința tehnicienilor ghidându-le intervențiile în raport cu nevoile jucătorului. El interacționează direct cu jucătorul. Stabilește un loc privilegiat cu elevul său, pătrunzând în lumea acestuia pentru a ajunge la chintesență. El își conduce elevul către o înțelegere mai bună a obiectivelor, îi dezvoltă gândirea apelând la instrumentele tehnice și tactice. Datorită percepției sale de o mare finețe, un coach îl va ajuta pe tenisemen să-și folosească resursele de care are nevoie pentru îndeplinirea obiectivului. Îl învață să-și stăpânească emoțiile, acționează acele resorturi interioare pentru a-l determina să ia deciziile care-l vor ghida spre victorie.

PATRICK MOURATOGLOU

COACH-ul

PATRICK MOURATOGLOU

Patrick nu este doar un coach mare, ci unul fenomenal. Indiferent de jucători, cu toții se simt îngroziți de ideea că urmează să înfrunte un adversar antrenat de Mouratoglou.

SERENA WILLIAMS

Și eu am avut norocul să-l întâlnesc pe Patrick. Este un mare coach și o ființă formidabilă.

JÉRÉMY CHARDY

Din punctul meu de vedere, Patrick Mouratoglou este „Mentalistul”.

MARTINA HINGIS

ERSTE
Asset Management

VICTORIA BOOKS este
o colecție de biografii a
Editurii PUBLICA

 PUBLICA

www.publica.ro

